

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
ÜFLEMELİ VE VURMALI ÇALGILAR PROGRAMI

FRANSIZ FLÜT EKOLÜNDE MODERN TEKNİKLER VE PARİS
KONSERVATUVARI MORCEAU IMPOSE GELENEĞİ
(2009'DAN GÜNÜMÜZE)

(Sanatta Yeterlik Eser Metni)

Hazırlayan:
20153311001 Emel DOĞAN UĞURLU

Danışman:
Prof. Ayla ULUDERE

İSTANBUL-2021

T.C.
MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI
ÜFLEMELİ VE VURMALI ÇALGILAR PROGRAMI

FRANSIZ FLÜT EKOLÜNDE MODERN TEKNİKLER VE PARİS
KONSERVATUVARI MORCEAU IMPOSE GELENEĞİ
(2009'DAN GÜNÜMÜZE)

(Sanatta Yeterlik Eser Metni)

Hazırlayan:
20153311001 Emel DOĞAN UĞURLU

Danışman:
Prof. Ayla ULUDERE

İSTANBUL-2021

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
RESİMLER LİSTESİ	VII
NOTALAR LİSTESİ	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	X
1. GİRİŞ	1
2. FRANSIZ FLÜT EKOLÜ VE PARİS KONSERVATUVARI.....	4
2.1 Fransız Flüt Ekolü.....	4
2.2 Fransa’da Müzik Eğitim Kurumları ve Paris Konservatuvarı.....	14
2.2.1 Fransa’da Genel Müzik ve Konservatuvar Eğitimi.....	14
2.2.2 Paris Konservatuvarı (Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris)	15
2.2.2.1 Paris Konservatuvarı’nda Flüt Eğitimci Yapan Virtüözler	23
3. 2009’DAN GÜNÜMÜZE PARİS KONSERVATUVARI MORCEAU IMPOSÉ GELENEĞİ.....	57
3.1 2009’dan Günümüze Paris Konservatuvarı Flüt Alanı Morceau Imposé’lerde Kullanılan Modern Çalım Teknikleri	61
3.1.1 Glissando.....	61
3.1.2 Kurbağa Dili.....	62
3.1.3 Mikrotonlar	63
3.1.4 Multifonikler	65
3.1.5 Keyclicks (Tuş tıklamaları veya perküsyon sesi).....	66
3.1.6 Bisbigliando (Renk Trili)	67
3.1.7 Islık Sesi (Fısıltı Sesleri)	68

3.1.8	Armonikler	69
3.1.9	Pizzicato (Slap-tongue)	70
3.1.10	Nefes Sesleri (Aeolian Sesler)	71
3.1.11	Jet Islıkları	72
3.1.12	Çalarken Şarkı Söylemek	72
3.1.13	Nefes Sirkülasyonu (Circular Breathing)	73
3.2	2009'dan Günümüze Paris Konservatuvarı Flüt Alanında İcra Edilen Morceau Imposélerin Modern Çalım Teknikleri Bakımından İncelenmesi...	74
3.2.1	Fuminori Tanada "F"	Error! Bookmark not defined.
3.2.2	J. M. Leclair "Sonat Sol Majör"	76
3.2.3	Toru Takemitsu "Voice"	76
3.2.4	Yoshihisa Taïra "Cadenza I"	79
3.2.5	Renaud François "Flüt ve Piyano için Cinq Pièces"	81
3.2.6	Luciano Berio "Sequenza"	83
3.2.7	Bruno Mantovani "Früh"	86
3.2.8	Aram Hovhannisyan "Les deux visions de mémoire I"	88
3.2.9	Carl Philippe Emmanuel Bach "Hamburger Sonatı"	88
3.2.10	Heinz Holliger "Taire"	88
3.2.11	George Benjamin "Flight"	90
3.2.12	Cristóbal Halffter "Debla"	93
3.2.13	George Telemann (Fantaisie No:12, TWV 40. 13, Sol minör).....	95
3.2.14	Philippe Hurel "Loops I"	95
3.2.15	André Jolivet "Cinq Incantations"	98
3.2.16	Heinz Holliger "(é)cri(t)"	100
SONUÇ		102
EKLER.....		105

KAYNAKLAR	116
-----------------	-----

ÖNSÖZ

Müzik ile olan serüvenimin başlangıcından bu güne kadar her zaman destek ve teşvikleri ile yanımda olan anne ve babama, sabır ve destekleri için eşim Uğur'a ve oğlum Kağan'a; flüt ile olan yolumu çizmemde, akademik hayata atılmamda çok büyük emekleri olan ilk flüt öğretmenim Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası flüt sanatçısı Nevin Apaydın'a, yüksek lisans eğitimim süresince flüt icracılığı ve flüt pedagojisi ile ilgili bilgi ve tecrübelerini paylaşan İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi flüt öğretim elemanı değerli öğretmenim Stiliana Stavreva'ya, bu çalışmanın çatısını oluşturan Fransız flüt ekolü ve Fransa'daki konservatuvar eğitimi ile ilgili bilgilerini samimiyetle benimle paylaşan ve destek olan flüt sanatçısı ve Nice Konservatuvarı flüt eğitimcisi Prof. Sibel Kumru Pensel'e, Paris Konservatuvarı ile yaptığım yazışmalarda destekleri için Paris Konservatuvarı Arşiv Başkanı Sophie Lévy'e ve Müzik Çalışmaları ve Araştırmaları Direktörü Philippe Brandeis'e, Fransa'da müzik eğitimi alan ve Türkiye'de müzik eğitimine önemli katkıları bulunan sanatçı ve MSGSÜ İstanbul Devlet Konservatuvarı öğretim üyelerinden Prof. Hülya Tarcan'a ve sanatta yeterlik eğitim sürecimde bilgi ve tecrübelerini aktaran ve çalışmamın hazırlanmasındaki destekleri ile bana yol gösteren danışmanım Prof. Ayla Uludere'ye teşekkür ederim.

Emel DOĞAN UĞURLU, Eylül 2021

ÖZET

Bu araştırmada, Fransız flüt ekolünde kullanılan modern çalım teknikleri ile Fransız flüt ekolünün merkezinde yer alan Paris Konservatuvarı ve Morceau Imposé geleneğinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, Paris Konservatuvarı'nda 2009 yılından günümüze flüt alanında morceau imposé olarak icra edilen bu eserlerde kullanılan modern çalım teknikleri incelenmiştir.

Araştırmada müzikte ekol kavramı ile flüt eğitiminde ekoller konusu ele alınmış ve araştırmanın temelinde yer alan Fransız Flüt Ekolü incelenmiştir. Bu ekolün doğduğu ve şekillendiği en önemli kurum olan Paris Konservatuvarı ile bu konservatuvardaki besteci icracı flüt eğitmenleri tarihsel akış içinde detaylı bir biçimde incelenmiştir.

Paris Konservatuvarı'nda 2009 yılından günümüze flüt alanında 16 eser *Morceau Imposé* olarak icra edildiği görülmektedir. Bu eserlerden 3'ü modern çalım teknikleri içermemektedir. 1 eserin notasına ulaşamadığından incelemeye dahil edilememiştir. Çalışmada 12 eser hakkında bilgiler verilmiş ve bu eserler yaygın olarak kullanılan modern çalım tekniği bakımından incelenmiştir.

Yapılan literatür taramasında 2009'dan günümüze Paris Konservatuvarı'nda flüt alanında icra edilen *Morceau Imposé*lerin ve bu eserlerde kullanılan modern çalım tekniklerinin incelendiği herhangi bir akademik çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışmanın Fransız Flüt Ekolü, tarihsel süreçte Paris Konservatuvarı ve flüt eğitmenleri ile Morceau Imposé geleneği ve flütte kullanılan modern çalım teknikleri bakımından kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Flüt, Fransız Flüt Ekolü, Paris Konservatuvarı, Morceau Imposé, Flütte Modern Teknikler.

ABSTRACT

In this research, it was aimed to examine the modern playing techniques used in the French flute school and the Paris Conservatory and Morceau Imposé tradition, which are at the center of the French flute school. In line with this purpose, the works performed in the field of flute at the Paris Conservatory since 2009 were discussed.

In the research, the concept of school in music and schools in flute education were discussed and the French Flute School, which is the basis of the research, was examined. The Paris Conservatory, the most important institution in which this school was born and shaped, and the composer-performer flute instructors in this conservatory were examined in detail in the historical flow.

It is seen that 16 works in the field of flute have been performed as Morceau Imposé since 2009 at the Paris Conservatory. 3 of these works do not contain modern playing techniques. Since the score of 1 work could not be reached, it could not be included in the analysis. In the study, information about 12 works was given and these works were examined in terms of commonly used modern playing techniques.

In the literature review, no academic study has been found in which Morceau Imposés performed in the field of flute at the Paris Conservatory and the modern playing techniques used in these works have been examined since 2009. It is thought that the study will be a source for the French Flute School, the Paris Conservatory and flute instructors in the historical process, the Morceau Imposé tradition and the modern playing techniques used in the flute.

Keywords: Flute, French Flute School, Paris Conservatory, Morceau Imposé, Modern Techniques in Flute.

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. Taffanel'in yetiştirdiği flüt öğrencileri.	38
Resim 2. Glissando yazım örneği.....	62
Resim 3. Kurbağa dili yazım örneği	63
Resim 4. Multifonik yazım örneği	65
Resim 5. Açık tuş tıklamasının gösterimi.	67
Resim 6. Kapalı tuş tıklamasının gösterimi.	67
Resim 7. Bisbigliando yazım örneği.	68
Resim 8. Isık sesi yazım örneği.	69
Resim 9. Armoniklerin yazım örneği.....	70
Resim 10. Pizzicato yazım örneği.....	71
Resim 11. Aeolian ses yazım örneği.	71
Resim 12. Jet ısıık yazım örneği.	72
Resim 13. Çalarken söyleme tekniğinin gösterimi.	73
Resim 14. Nefes sirkülasyonu yazım örneği.....	73

NOTALAR LİSTESİ

Nota 1. Edgar Varèse, Density 21.5 solo flüt eserinde yer alan tuş tıklamaları.....	66
Nota 2. Cinq Pièces, III S. Véronique, Grace Notes ve Mikroton kullanımı.....	82
Nota 3. Cinq Pièces, III S. Véronique, Armonik kullanımı.	82
Nota 4. Cinq Pièces, III S. Véronique, Kurbağa dili ve Bisbigliando kullanımı.	82
Nota 5. Cinq Pièces, IV. Grace Notes, Mikroton, Kurbağa dili ve Multifonik kullanımı.	83
Nota 6. Cinq Pièces, IV. Armonik kullanımı.	83
Nota 7. Cinq Pièces, V. Armonik, Multifonik ve Mikroton kullanımı.	83
Nota 8. Cinq Pièces, V. Grace Notes kullanımı.	83
Nota 9. Sequenza, Armonik kullanımı.	85
Nota 10. Sequenza, Kurbağa dili kullanımı.	85
Nota 11. Sequenza, Keyclicks (tuş tıklama) kullanımı.	86
Nota 12. Früh, Kurbağa dili, Bisbigliando ve Mikroton kullanımı. (29-31. ölç.).....	87
Nota 13. Früh, Işık sesi ve Keyclicks kullanımı. (66-67. ölç.)	88
Nota 14. Früh, Mikroton kullanımı. (23-25. ölç.)	88
Nota 15. Flight, Glissando kullanımı. (1-4. ölç.)	92
Nota 16. Flight, nota üzerinde accelerando kullanımı. (20-21. ölç.)	92
Nota 17. Flight, Sessizlikten crescendo ve diminuendodan sessizliğe kullanımı. (5-7. ölç.).....	93
Nota 18. Flight, Kurbağa dili kullanımı. (Presto, 1. ölç.)	93
Nota 19. Flight, Grace notes kullanımı. (Vivace=96, 8-10. ölç.).....	93
Nota 20. Loops I, I. Bölüm, Pizzicato kullanımı. (36-39. ölç.)	97
Nota 21. Loops I, I. Bölüm, Grace notes kullanımı. (4-6. ölç.)	97
Nota 22. Loops I, II. Bölüm, Mikroton ve Kurbağa dili kullanımı. (14-18. ölç.).....	98
Nota 23. Cinq Incantations, I. Bölüm, Kurbağa dili kullanımı. (4-6. ölç.)	100
Nota 24. Cinq Incantations, II. Bölüm, Glissando kullanımı. (10-13. ölç.).....	100
Nota 25. Cinq Incantations, III. Bölüm, Armonikler kullanımı. (3. ölç.)	100
Nota 26. (é)cri(t), Nota üzerinde accelerando kullanımı.....	101
Nota 27. (é)cri(t), Kurbağa dili kullanımı.	101

Nota 28. (é)cri(t), Glissando kullanımı.	101
Nota 29. (é)cri(t), Islık sesi kullanımı.	101

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.Paris Konservatuvarı flüt eğitmcilerinin yazdıkları flüt metotları.....	10
Tablo 2. Kurulduğu tarihten günümüze Paris Konservatuvarı Müdürleri.	17
Tablo 3. Paris Konservatuvarı Flüt Eğitimcileri.	24
Tablo 4. Modern çalım teknikleri içeren morceau imposés.	104

1. GİRİŞ

Flüt, çalgı olarak ortaya çıktığı tarihten itibaren yapıldığı materyal, mekanizma, ses rengi bakımından birçok süreç geçirmiş, en ilkel halinden günümüze çok büyük aşamalar kat ederek gelmiştir. Hem solo hem de orkestra çalgısı olarak önemli bir yere sahip olan flüt, geçirdiği bu gelişim ve değişimler sonucunda zenginleşmiş, farklı çalım tekniklerinin ortaya çıkışı ile günümüz çağdaş müzik repertuvarında kendine önemli bir yer edinmiştir.

1847 yılında Theobald Boehm'ün perde deliklerinin oranları ile mesafelerini akustik değerlere göre araştırarak konik yerine silindirik biçimi gövdeyi bulması ve son olarak metal üzerinde tüm bunları uygulaması¹ ile flüt teknik ve tınısal olarak yeni özellikler kazanmıştır. Flütün geniş ses aralığı, büyük ve pürüzsüz tonu, hızlı ve virtüöz pasajların rahat çalınabilir olması gibi özellikler; flüt için yazılan eserlerde yeni arayışlara sebep olmuş ve günümüz flüt eserlerinde modern çalım tekniklerinin kullanılmasına olanak sağlamıştır. Bu durum 20. yüzyıl sonrasında flüt çalgısını besteciler için oldukça cazip hale getirmiştir.

Theobald Boehm'ün geliştirdiği bu yeni flütün 1838 yılında Paris Konservatuvarı'nda resmî olarak kabul edilmesinin ardından Fransız flüt sanatçılarının bu flütü kullanmaya başlaması, ilk olarak 1839 yılında Paul-Hippolyte Camus (1796-1869) ile başlayan ardından konservatuvar öğretmenlerinin de Boehm mekanizmalı flüt için metotlar yazmaları; Fransız flüt ekolü açısından yeni bir sürecin başlangıcını hazırlamıştır.

Louis-François-Philippe Drouet (1792-1873)'nin Boehm mekanizmalı flütü desteklemesi ve kendisinin de kullanması, Paris Konservatuvarı'nda Boehm mekanizmalı gümüş flütü resmi olarak öğreten ilk öğretmen olması ve sekiz tuşlu Boehm flüt için bir metot yazması ile bu yeni flüt konservatuvarda tanınmış ve kullanılmaya başlanmıştır. Boehm'ün nefesli enstrümanlar için geliştirdiği yeni

¹ A. Gülşen TATU, **Flüt Metodu**, 6.

mekanizma, flütün teknik ve entonasyona dair birçok problemini ortadan kaldırmış, böylece flüt çalgısı için teknik bakımdan daha virtüöz eserlerin yazılmasını sağlamıştır. Böylece gelişen müzikle birlikte flüt çalgısı yeni çalım tekniklerinin rahatlıkla uygulanabildiği bir çalgıya dönüşerek besteciler için de cazip bir çalgı haline gelmiştir.

Dünya flüt müziğinde ekoller denildiğinde 200 yıllık aşkın geçmişi ile Fransız flüt ekolü büyük önem arz eder. Bu ekolün doğmasında, tanınıp yaygınlaşmasında ise en önemli kurum Paris Konservatuarı ve bu kurumun önde gelen virtüöz ve besteci eğitimcileri olmuşlardır.

Paris Konservatuarının bir eğitim geleneği olarak 19. yüzyılda ortaya çıkan *Morceau Imposé*ler,² enstrümanda ustalık göstergesi olmuş, flüt icracılarının çalgıdaki yeterliliğini ton, teknik ve müzikalite bakımından ortaya koyan önemli eserler olmuşlardır. Bugün Paris Konservatuarı gibi birçok saygın konservatuarın giriş veya mezuniyet sınavlarında yer alan bu eserler, ülkemizde flüt müfredatında önemli bir yere sahiptir.

Bu eser metni çalışmasında müzikte ekol kavramı, Fransız flüt ekolü ve bu bağlamda Fransa’da konservatuar eğitimi, Fransız flüt ekolünün adeta imzası haline gelen *Morceau Imposé*ler ile Fransız flüt ekolünün önde gelen temsilcileri hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca 2009 yılından günümüze Paris Konservatuarı’nda flüt alanında icra edilen *Morceau Imposé*ler ve bu eserler arasında içeriğinde modern çalım teknikleri barındıran 12 eser incelenmiştir.

Çalışmanın kapsamını, Fransız Flüt Ekolü, Paris Konservatuarı, Paris Konservatuarı *Morceau Imposé* geleneği, 2009 yılından günümüze Paris Konservatuarı’nda flüt alanında icra edilen *morceau imposé*ler ve bu eserlerde kullanılan modern çalım teknikleri oluşturmaktadır. Bu çalışmanın kapsamını oluşturan konularla ilgili literatür taraması yapılmış; ulaşılabilinen kaynaklardan kitap,

² Morceau Imposé: Fransa’da konservatuar giriş ve mezuniyet sınavlarında öğrencilerin çalması zorunlu olan eserlerdir.

makale ve tez çalışmaları taranarak elde edilen bilgiler bir araya getirilmiştir. Ayrıca çalışmanın kapsamı ile ilgili görüşme yöntemi de kullanılmıştır.

2. FRANSIZ FLÜT EKOLÜ VE PARİS KONSERVATUVARI

2.1 Fransız Flüt Ekolü

Sanat icra eden insan, sürekliliği sağlayabilmek için kendinden sonraya bıraktığı müzik mirasını ve birikimini devralacak, devamlılığını sağlayacak temsilciler yetiştirmiştir.

Bu temsilciler, bugün Fransızca *école* kelimesinden gelen ve en sade hali ile “bir bilim ve sanat kolunda ayrı nitelik ve özellikleri bulunan yöntem veya akım, okul”³ olarak tanımlayabileceğimiz kavramı oluşturdular.

Bu çalışmanın içeriğinde daha çok yer verilecek olan ve anlatılmak istenen çalgı ekolü kavramı ise; “bir çalgının çalınmasında ve öğretilmesinde kullanılan özgün yol ve yöntem anlamına gelir.”⁴

12. yüzyıldan 14. yüzyıla kadar Fransa, Avrupa’nın en önemli müzik kültür merkezlerinden biridir. Paris, 18. yüzyılın ortalarından 1789 devrimine kadar Avrupa’nın müzik başkenti olmuştur. Büyük Alman flüt virtüözü Johann Baptist Wendling (1723-1797), o dönemlerde Paris’i, kendisine hayranlık duyan Mozart’a tavsiye etmiştir. 1783 Almanak⁵ müzik kayıtlarında 500.000 kişilik bir nüfusa sahip olan Paris’in, 194 bestecisi, 63 şarkı öğretmeni, 93 keman öğretmeni, 30 flüt öğretmeni, 53 luthier, 18 klavsen yapımcısı, 8 piyano yapımcısı ve 8 tahta nefesli yapımcısı olduğu ifade edilmektedir.⁶

Yukarıdaki bilgilere dayanarak o yıllarda sanatsal anlamda zengin bir potansiyele sahip olan Paris’in, birçok müzisyen tarafından tercih edilen bir merkez

³ Türk Dil Kurumu, **Büyük Türkçe Sözlük**,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori=veritbn&kelimesec=108684.

⁴ Çetin, AYDAR (2002), **Evrensel Viyola Eğitiminin Türkiye Boyutu İçinde Ulusal Ekol Yaratma Araştırması**, 1.

⁵ Almanak (Almanach): Almanak takvime göre düzenlenmiş, özel bir alan veya alanlarda bilgiler içeren yıllık bir yayındır, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Almanak>.

⁶ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 225.

olması ve bu müzisyenlerin konservatuvarda yönetici ve eğitimci olarak görev almaları, konservatuvarın güçlü bir kurum haline gelmesinde ve dünyaca geçerliliği olan bir ekol oluşturmada önemli bir rol oynamıştır.

Eğitmen, icracı ve *The Flute* kitabının yazarı Ardal Powell'a göre, "Fransız Flüt Okulu" kavramı 19. yüzyılın başlarında genellikle Taffanel'in ve onun ekolünden gelen öğrencilerinin Paris Konservatuvarı'nda 1893-1908 yılları arasında ortaya çıkan, enstrümanı öğretme ve çalma tarzlarını ifade etmektedir.⁷

Nicolas Gabaron, *L'enseignement de la flûte traversière, histoire de la constitution d'une discipline d'excellence en France* isimli çalışmada, flüt icracısı Emmanuel Pahud'nun Fransız ekolünü bu denli güçlü kılan şeyin; virtüözite düzeyinde bir çalışma disiplinine ve yoğun bir çalışma gerektiren teknik bir program üzerine kurulmuş olmasına dayandığını ve bu durumun da Fransız ekolünün enstrüman üzerinde ustalaşmaya elverişli olan tek ekol olmasına vesile olduğunu ifade ettiğini belirtmiştir.⁸

Flüt ekolleri arasında önemli bir yeri olan Fransız flüt ekolünün temel bileşenleri ton, vibrato, artikülasyon ve nefes kontrolü olarak ele alınabilir.

- **Ton**

Flüt sanatçısı Patrick Gallois (1956-), Fransız tekniğinin en göze çarpan yönünün tonu, rengi ve netliği olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenledir ki çoğu Fransız eğitimci virtüöziteden bahsederken söze ilk olarak *ton* hakkında konuşarak başlamaktadır. Bu durum, Fransız flüt icracılarının hızlı pasajlar çalarken bile neden son derece net bir sesle çaldıklarının en güzel ispatı olmuştur. İngiliz flüt sanatçısı Geoffrey Gilbert (1914-1989) ise Fransız flüt tonunun niteliğini tanımlarken *doğal*

⁷ Ardal POWELL, *The Flute*, 208.

⁸ Nicolas GABARON, *L'enseignement de la flûte traversière, histoire de la constitution d'une discipline d'excellence en France*, 16.

ifadesini kullanmış, Marcel Moyse ise tüm oktavlarda flüt sesinin homojenliğinin önemini vurgulamıştır.⁹

Nancy Toff'a göre Fransız stiline öz, gümüşü rengi, saf, tatlı ve hepsinden önemlisi rafine olmasından gelmektedir. Fransız flüt tonu illaki büyük olmak zorunda değildir. Hatta tam aksine tonu taşıma gücü nicelikten daha çok niteliğe bağlıdır. Tam olarak bu nedenle elde edilen tonun rengi ise hacminden daha önemlidir.¹⁰ Fransız tonunun sade zarafeti, çok çeşitli ton renkleri Debussy'nin *La Mer* ve *Syrinx* gibi eserlerinde belirgin olarak hissedilmektedir.¹¹

Bu bağlamda, Fransız flüt ekolü flüt çalım tekniği incelendiğinde, alt ve üst dudağı germeden, özellikle üst dudağın rahat olduğu ve kontrolün dudaklarda olduğu bir pozisyonunun kullanıldığı görülmektedir.

• Vibrato

Toff'a göre, yaygın inanışın aksine, vibrato modern bir icat değildir. Genellikle parmaklar tarafından ve ara sıra nefesle üretilen bir süs olarak ortaya çıkmıştır. Daha yaygın bilinen ve günümüzde kullanılan biçimi ise, 19. yüzyılın sonlarına kadar ortaya çıkmamıştır.¹² Paul Taffanel (1844-1908) ve obua sanatçısı Fernand Gillet (1882-1980) bu akımın öncüleri olmuşlardır. Taffanel-Gaubert metodunda bu durum açıkça görülebilmektedir.¹³

Hotteterre (1674-1763), *Principes de la Flute* (1707) adlı kitabında *flattement* olarak adlandırılan parmak titreşiminden bahsetmektedir. Quantz (1697-1773) da *Versuch* (1752) isimli flüt metodunda, tek bir nota içinde volümün şişirilmesi ve azaltılması yönteminden *messa di voce* (ses kütlesi) olarak bahsetmiştir. Yaklaşık olarak 1761 yılında ise flüt yapımcısı Christophe Delusse (~1758-1789), org titreşimini taklit etmek için kullanılan bir nefes titreşiminden bahsetmektedir.¹⁴

⁹ Liesl STOLTZ, *The French Flute School*, 109.

¹⁰ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 100.

¹¹ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 110.

¹² Nancy TOFF, *The Flute Book*, 109

¹³ A.g.k, 111.

¹⁴ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 109.

19. yüzyıla gelindiğinde de flüt pedagogları, vibrato konusu ile ilgilenmeye devam etmişlerdir. 1838 yılında Victor Coche (1806-1881), flüt titreşiminin pratikte sesin titreşimi ile aynı olduğunu ifade etmiş ve bu yapılan vibrato tekniğine *le chevron* (*şerit*) adını vermiştir.¹⁵

New York Flüt Kulübü Başkanı John Wummer (1899-1977), 1948 tarihli bir makalede doğal vibrato yandaşları olan Taffanel, Gaubert (1879-1941), Maquarre (1875-1936) ve Barrère (1876-1944)'nin görüşlerini “vibratonun özellikle üretilmediği ancak doğal olarak üflenene tonun bir sonucu olarak ortaya çıktığı düşüncesinde hemfikir olmuşlardır. Vibrato özellikle üretilen bir şey olarak değil, kişinin kendi müzikal duygusundan kaynaklanan bir şey olarak düşünülmelidir.” diyerek özetlemiştir.¹⁶ Bu doğal vibrato okulunun en tipik bir örneği, vibratoyu bu şekilde öğretmeyen Moyse olmuştur. Moyse, bunun yerine; vibratonun doğal olarak geldiği sıcak, şarkı söyleyen bir ton elde edilmesini istemiştir. Rampal (1922-2000) ise, hiçbir zaman özel olarak vibratoya değinmemiş, sadece kullanmıştır. Ancak her iki flütçü de etkileyici bir vibrato ile flüt icra etmişlerdir.¹⁷

Alain Marion (1938-1998), vibratonun ifadeleri geliştirmek için esnek olması gerektiği ve zayıf sesi gizlemek için ağır bir vibrato kullanılmaması gerektiği konusu üzerinde önemle durmuştur. Marion'a göre öğrenciler, bazen sesi zorlayıp bazen de sadece karın kasları ile hem diyafram hem de karın kaslarını birlikte kullanmak yerine, doğru vibratonun nasıl elde edeceklerini gerçekten anlamadan vibrato ile çalmaya çalışmaktadırlar.¹⁸

Fransız ekolünde vibratonun kullanılma şekline bakıldığında, Fransız stili vibratonun; şarkı söyler gibi doğal, derinliğinin ve hızının ise anlatılmak istenen etkiye göre farklılıklar gösteren bir yapısının olduğu görülmektedir.¹⁹

¹⁵ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 110.

¹⁶ A.g.k,107.

¹⁷ Aktaran, STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 119.

¹⁸ Aktaran, STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 110-111.

¹⁹ Hazan KURTASLAN, *Flüt Ekollerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki Yeri ve Önemi*, 245.

Tüm görüşlerle birlikte Fransız flüt ekolünde vibrato, etkin, şarkı söyler gibi doğal, müzikal ifadeyi derinden etkileyici bir şekilde kullanılmaktadır.

- **Artikülasyon**

Sözlük tanımına göre artikülasyon, “konuşma süreci sanatıdır.” Bu tanım, sözlü anlatım için kullanılabildiği gibi, flüt çalmaya da uygulanabilir. Artikülasyonun bileşenleri nefes, ritm, aksan, cümleleme, sonlandırma ve sessizliktir. Artikülasyon, çoğu nefesli enstrüman icracısının tanımladığı gibi sadece dille değil, çok daha geniş ve daha çok ifadeye yakın bir kavramdır.²⁰ 18. yüzyılda Hotteterre artikülasyonun Fransız stiline önemli bir bileşeni olduğunu ifade etmiştir.²¹

Geleneksel Fransız dil kullanma şekli, dilin dişler ve ağız arasına yerleştirilmesi esnasında farklı dil vuruşları arasında, ağzın genellikle biraz açık olduğu bir yöntemi içerir. (Fransızcadaki *détache* kelimesi buna örnek verilebilir) Kullanılan bu yöntem hem konuşma hem de flüt çalma esnasında net ve hızlı artikülasyon elde edilmesine imkân sağlamaktadır. Fransızca *la flûte* kelimesinin telaffuzu ideal dil pozisyonunun en doğru örneğidir. Fransızca, lisan olarak dilin dudaklar arasında kullanılarak konuşmayı gerektiren özel bir ifade şekline sahiptir. Bu dile çok daha net, daha temiz ve daha hafif bir çeviklik sağlar.²²

Dil çok kalınsa, hantal bir artikülasyon ortaya çıkar. Tekrarlanan notalar için Fransızca lisanı, dil çok fazla hareket edeceği ve etkisi yeterince kesin ve hafif olmayacağı için tavsiye edilmemektedir. Ancak, cümlelere başlarken veya legato çalmanın dilli bir notayı takip ettiği durumlarda ise oldukça kullanışlıdır. Dilin buradaki işlevi, sesi başlatmak ve daha sonraki cümlelerin çoğunu hoş bir artikülasyon yoluyla tamamlamaktır.²³ Fransız dilinin özellikleri flütte artikülasyonun kullanımını kolaylaştıran ve etkin duyulmasını sağlamaktadır.

²⁰ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 116.

²¹ A.g.k., 101.

²² Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 111.

²³ Aktaran, STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 111-112.

- **Nefes kontrolü**

Fransız Flüt Ekolü'nün diğer bir tipik özelliği de nefes kontrolüdür. Jean-Pierre Rampal, hızlı ve açık ağızla nefes almaktaydı. Çünkü Rampal'in inanışına göre flüt çalarken her şeyi olabildiğince doğal yapmak gerekliydi. Bu nedenle flütte nefes almak, her gün alınan doğal nefes gibi olmalıydı, sadece biraz daha derin almak gerekliydi. Fransız ekolünden gelen ve daha genç bir kuşağı temsil eden Emmanuel Pahud da ağızı açarak nefes almaktadır. Bu teknik, hava akımının ağız boşluğunun arkasına yönlendirilmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca havanın kesilmeden serbestçe akabilmesi için boğazın da olabildiğince açık olmasına imkân sağlayarak iyi ton üretimi için son derece önemli olan boynun esnek ve rahat kalmasına yardımcı olmaktadır.²⁴

Fransız ekolünü bu denli güçlü kılan icracı bestecilerin bu ekolü şekillendirmesi, geliştirmeleri ve bu ekolü uygulama aşamasında kendi tecrübelerinden yola çıkarak bilgi ve birikimlerini kendi eğitim yöntem ve tekniklerini yazdıkları metotlarla ölümsüzleştirmeleri günümüze aktarmalarıdır. Paris Konservatuvarı'nın kuruluş tarihinden itibaren Devienne'in ilk flüt profesörü olarak atanması ile günümüze kadar gelen süreçte konservatuvarda kullanılan ve yazılan metotlar şu şekildedir (Bkz. Tablo 1).

²⁴ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 112.

BESTECİ	METOD
François Devienne	<i>Méthode de Flûte Théorique et Pratique</i> (1793)
Antoine Hugot	<i>Méthode de flute adoptée pour servir a l'étude dans cet établissement</i> (1804)
Antoine Benoit Tranquille Berbiguier	<i>Nouvelle méthode pour la flute</i>
BOEHM FLÜT SONRASI YAZILAN FLÜT METOTLARI	
Louis-François-Philippe Drouet	<i>Drouet'nin Flüt Çalma Yöntemi</i>
Paul-Hippolyte Camus	<i>La Méthode pour la nouvelle Flute Boehm</i>
Victor Coche	<i>Méthode pour servir à l'enseignement de la nouvelle flûte</i>
Joseph-Henri Altès	<i>Méthode pour la flute systeme Boehm</i>
Claude-Paul Taffanel	<i>Méthode Complète de Flute</i>
	<i>Taffanel-Gaubert Méthode Complète</i>
Marcel Moyse	<i>Studies and Technical Exercises</i> (1921) <i>Daily Exercises</i> (1922) <i>Scales and Arpeggios: 480 Exercises for Flute</i> (1933) <i>De La Sonorité</i> (1934) <i>Twenty-Four Little Melodic Studies with Variations</i> (1939) <i>Tone Development Through Interpretation</i> (1962)
René Le Roy & Claude Dorgeuille	<i>Traité de la Flute</i>
Pierre-Yves Artaud	<i>Methode elementaire de la flute</i> (1989) <i>Present Day Flutes - Treatise on contemporary techniques of transverse flutes for the use of composers and performers</i> (1995) <i>A Propos de Pedagogie - Cent questions groupées en dix chapitres pour aider les professeurs débutants</i> (1996)

Tablo 1.Paris Konservatuvarı flüt eğitimcilerinin yazdıkları flüt metotları.

Ülkemizde piyano sanatçısı ve akademisyen olarak önemli hizmetleri bulunan ve aynı zamanda Fransa’da École Normale Supérieure de Musique’de 1972-1976 yılları arasında eğitim almış Prof. Hülya Tarcan ile “*Fransız Ekolü*” üzerine yapılan kişisel görüşmede, kendileri Fransız ekolü ile ilgili şu bilgileri paylaşmışlardır;

“Müzik eğitimime 1972 yılı sonlarında, 1416 sayılı kanun kapsamında aldığım bursla Fransa’da École Normale Supérieure de Musique’de devam ettim. Burada aldığım eğitimim süresince Fransızların, Fransız müziği dışındaki müzik anlayışı bana farklı gelmişti. Orta Avrupa ekolünde Fransızlar, farklı bir bakış açısına sahipler. Bu durumu kötü ya da yanlış olarak nitelendirmek doğru değil tabii ki ama Fransızlar ile Viyana ekolünden gelen Mozart, Haydn, Beethoven gibi bestecileri icra etme konusunda ne yazık ki aynı fikirde değilim. Bu nedenle Fransa’da, daha çok Rahmaninov, Prokofyev, Liszt, Chopin gibi besteciler çalışmayı tercih ettim. Bana göre klasik müziğin anadili Almancadır. 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın ortalarından itibaren izlenimcilik akımının etkisi ile Fransızlar seslerini duyurmaya başladılar. Tabii ki izlenimcilik çağdaş müziğin atasıdır, sesler rastlantısal olarak bir araya gelmektedir diyen Schönberg’in söylemi oldukça önemlidir. Schönberg, 12 ton yöntemini ve II. Viyana ekolünü kurdu ama çağdaş müziği çok daha ileriye taşıyanlar Fransızlar olmuşlardır. Fransa’da, Fransızların eğitim modelinde gördüğüm ve bugün benim de çok takdir ettiğim ve bir eğitimci olarak kullandığım birkaç yöntemden söz etmek isterim. Fransa’da öğretmenler, öğrencilere çalışmalarını için bir eser veriyorlar ve öğrenci o eserin her şeyini kendisi çalışıyor. Eğer yanlış bir şey varsa ancak o zaman müdahale ediliyor. Bu, beğendiğim bir özellik ve öğrencilik yıllarımda bu yaklaşım bir müzisyen olarak kendimi çok geliştirmemi ve bulmamı sağladı. Fransızların kendi geliştirdikleri çok güzel, çok pratik çalışma egzersizleri var ve bu egzersizleri her eserde uygulamak mümkün. Bu egzersizleri eserlerde uygulamak, eserlerin daha kısa zamanda deşifre edilip ortaya çıkarılmasında çok ciddi bir zaman tasarrufu sağlıyor. Ayrıca Fransız ekolünde eğitimciler, öğrencilerin kişisel özelliklerine dönük eğitim veriyorlar. Ben de bu yaklaşımı benimsedim ve öğrencilerimin bedensel ve fiziksel özellikleri ile müzikal yatkınlıklarına göre onları yönlendirdim. Bu yaklaşımın öğrenciler üzerinde önemli etkileri olduğunu gözlemledim. Fransız eğitim sisteminde öğrencilere repertuvar çalıştırılırken tarihsel süreçle paralel hareket edilir ve bestecilerin eserleri bu doğrultuda öğrencilere çalıştırılır. Rus öğretmenler böyle değildir mesela. Rusya’da öğrenciler klasik dönem bestecilerinden birini çalışırken araya farklı dönemlerden eserler de alınır. Ben de bir eğitimci olarak Fransızların yöntemini kullanıyorum ve bu yaklaşımı doğru buluyorum.²⁵

The Flute Book kitabında Nancy Toff, “modern flüt virtüözleri Louis Fleury (1878-1926), Philippe Gaubert (1879-1941) ve René Le Roy’un (1898-1985) yirminci yüzyılın başlarında İngiltere’yi gezdiklerini ve halk tarafından oldukça ilgi gördüklerini, İngiltere’deki profesyonel flüt icracılarının ise, Fransız flüt icracılarına 1930’ların ortalarından sonra hayranlık duymaya başladıklarını ifade etmektedir.”²⁶

²⁵ TARCAN, H. (Nisan 2021). Kişisel görüşme.

²⁶ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 103.

Louis Fleury (1878-1926), Georges Barrère (1876-1944)'den *Societe Moderne des Instruments a Venti* devraldıktan sonra İngiltere'ye gitmiş ve bu seyahatinin amacının, Fransız flüt ekolünün niteliklerini İngiltere'de de popüler hale getirmek olduğunu ifade etmiştir.²⁷

İngiliz flüt icracısı ve İngiliz Flüt Ekolü'nün önde gelen isimlerinden biri olan Geoffrey Gilbert (1914-1989), Marcel Moyse (1889-1984) ve René Le Roy (1898-1985)'un konserlerini ve kayıtlarını dinledikten sonra oldukça etkilenmiş ve "...bu flütçülerin nasıl bu kadar sıcak ve etkili bir ton üretebildiklerini..." merak etmiştir. Ardından Gilbert, René Le Roy ile çalışmaya başlamış ve kullandığı flütünü gümüş bir *Lot* flüt ile değiştirerek ardından uluslararası bir üne kavuşmuştur.²⁸

Bütün bu veriler, Fransız flüt ekolünün popülaritesinin arttığının, icracılar ve besteciler eliyle geliştiğinin ve tanındığının, diğer ülkelerde dahi etkin bir ekol haline geldiğinin göstergesidir.

Fransız flüt icracıları, özellikle I. ve II. Dünya Savaşları'ndan sonra çeşitli ülkelere göç etmişleridir.²⁹ Böylece Fransız flüt ekolü birçok ülkede yaygınlaşmış ve birçok Fransız flütist buralarda kendi öğrencilerini yetiştirmişlerdir. Avrupa, İngiltere ve New York'a düzenlenen konser seyahatleri, masterclasslar, I. ve II. Dünya savaşıdan sonra Fransız flütistlerin çeşitli ülkelere göç etmeleri ve kayıt endüstrisinin gelişmesi ile yaşanan tüm bu süreçler, Fransız flüt ekolünün Fransa dışında da etkinliğini arttırmasına olanak sağlamıştır.

Dünya genelinde kabul görmüş, yaygın olarak bilinen diğer flüt ekolleri hakkında ise şu verilerden bahsedilebilir.

Alman, Rus ve Doğu Avrupa gelenekleri İngilizlerinki ile aynıdır ancak kendine özgü ton eğilimleri, alışkanlıkları daha mat ve koyudur. Neredeyse *senza*

²⁷ Liesl STOLTZ, **The French Flute School**, 120.

²⁸ A.g.k., 120.

²⁹ A.g.k., 121.

*vibrato*³⁰dur. Viyana’da Boehm flüt ancak 20. yüzyılın başlarında kabul görmüştür. Bu durum, Almanya’daki kadar kolay olmamıştır. Boehm modern flütü tanıttığında, muhafazakâr Franz Doppler, *İmparatorluk Operası*’nın baş flütçüsüdür ve aynı zamanda *Viyana Konservatuarı*’nda flüt profesörlüğü yapmaktadır ve eski sistem flütlere oldukça bağlıdır. Avusturya’ya gümüş flütün ilk gelişi Gustav Mahler’in 1930’da Viyana Operası’nın ilk flütçüsü olmak için Hollandalı flüt virtüözü Ary van Leeuwen’i davet etmesi ile olmuştur. Avusturya’ya gümüş bir flüt getiren ilk kişi Ary van Leeuwen olmuştur. Hollanda Arnheim’li olan Ary van Leeuwen, Fransız ve Alman stillerini birleştirerek ülkesinde uzun yıllar çalışmıştır. 1922’de Amerika Birleşik Devletleri’ne göç etmiş ve hala basılı olan birçok eser bestelemiştir.³¹

Fransız etkisi muhtemelen ilk olarak Japonya’ya Jean-Pierre Rampal’ın solist olarak konsere gitmesi ile girmiştir.³² Japonya da uluslararası Fransız ve Amerikan Stilini benimsemiştir. Japonya’ya ilk Boehm flütü 1921’de ithal edilmiştir. Los Angeles’ta öğrenci olan Masao Okamura, Barrère’nin tonundan çok etkilendiği için gümüş bir Haynes flüt satın almıştır. 1930’ların ortalarında Marcel Moyse’un kayıtları Japonya’da yayılmaya başlamıştır. 1923’te *Koichi Muramatsu* Japonya’da Boehm flüt üretmeye başlar. Arthur Lora (1957), Phillip Kaplan (1960), Samuel Baron (1961), Julius Baker (1963), Jean-Pierre Rampal (1964), Severino Gazzelloni (1971), Marcel Moyse (1973) ve Paula Robinson (1981) gibi batılı flütistler bu geleneğe olan ilginin artmasına vesile olmuşlardır.³³

“Bugün, onlarca yıllık uluslararası kültürel alışverişin bir sonucu olarak, flüt icrasının temel kavramları dünya çapında tutarlıdır. Yine de her gerçek virtüöz, bir zamanlar yalnızca ulusal özelliklere uygun olan ya da uygun olmayan, ama asıl önemli olan kendi kişisel tarzı olan kişidir.”³⁴

³⁰ **Senza vibrato:** Vibratosuz.

³¹ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 104.

³² Liesl STOLTZ, **The French Flute School**, 121.

³³ A.g.k., 104.

³⁴ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 104.

2.2 Fransa’da Müzik Eğitim Kurumları ve Paris Konservatuvarı

2.2.1 Fransa’da Genel Müzik ve Konservatuvar Eğitimi

Fransa’da 36 adet milli konservatuvar ve 103 adet müzik okulu bulunmaktadır.³⁵

Devlet tarafından kontrol edilen yaklaşık 4000 müzik okulu, Belediye Müzik okulları ve Bölge Konservatuvarları, biri Paris diğeri de Lyon’da olan iki *National Supérieur Conservatoires de Musique*, (Ulusal Üstün Müzik Konservatuvarı)’nda birleşmektedir. Müzik öğretmenlerinin eğitimi ve akreditasyonu tıpkı diğer kurslar gibi Kültür Bakanlığı’nın kontrolü altındadır. Konservatuvarlar çeşitlilik göstermektedir. Küçük kasabalarda bulunan ve oldukça sınırlı bir ders yelpazesine sahip olanlar, *Belediye Müzik Okulları (Ecoles Municipales de Musique)*’dir. Orta büyüklükteki kasabalarda ise *Ulusal Müzik Okulları (Ecoles Nationales de Musique)* bulunmaktadır.³⁶

Daha büyük merkezlerde, lisansüstü seviyeye kadar çok çeşitli ders içeriklerine sahip Ulusal Bölge Konservatuvarları (*Conservatoires Nationaux de Région*) bulunmaktadır. Bu konservatuvarların temel amacı, öğrencileri sanatçı olmaya ve aynı zamanda onları Paris veya Lyon C.N.S.M’nin sınırlı sayıda aldıkları ve zorlu rekabet içeren öğrenci giriş sınavlarına hazırlamaktır. Bu okullarda başlangıçtan itibaren farklı seviyeler bulunmaktadır. Sırasıyla, “*débutants*” (yeni başlayanlar) ardından “*élémentaire*” (temel seviye), “*moyen*” (orta), “*préparatoire supérieur*” (yüksek seviyeye hazırlık) ve “*supérieur*” (üst seviye) şeklinde sıralanmaktadırlar. Bunun yanı sıra Nantes, Nice, Bordeaux, Lyon, Strazburg, Lille, Clermont-Ferrand, Dijon, Mulhouse ve Marsilya’da, Conservatoire National Supérieur de Musique (C.N.S.M.)’te eğitim almaları için, bu kurumlara öğrenciler yetiştiren birçok flüt profesörü bulunmaktadır.³⁷

³⁵ <https://istanbul.consulfrance.org/Genel-bilgiler-3140>.

³⁶ Liesl Stoltz, **The French Flute Tradition**, 113.

³⁷ A.g.k., 114.

Ulaşılabilen kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda, Fransa’da bulunan konservatuvarların listesi ekler bölümünde (Ek-1) yer almaktadır.

Ayrıca Fransa’nın genel müzik ve konservatuvar eğitimi üzerine Nice Konservatuvarı flüt Profesörü Sibel KUMRU PENSEL ile yapılan görüşme metni ekler bölümünde yer almaktadır (Bkz. Ek-2).

2.2.2 Paris Konservatuvarı (Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris)

Günümüzde daha yaygın olarak Paris Konservatuvarı adı ile bilinen, Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris, 1795 yılında 28 Haziran 1669 yılında kurulan *École Royale de Chant (Kraliyet Şan Okulu)* ve *Institut National de Musique (Ulusal Müzik Enstitüsü)*’nün birleşmesi sonucunda kurulmuştur. Fransız besteci François-Joseph Gossec (1734- 1829) tarafından kurulan *École Royale de Chant*, kız ve erkek öğrencilerin karma eğitim aldıkları bir okuldur. Okulda şarkı söyleme, solfej, kompozisyon, konuşma sanatı, tiyatro, Fransız Dili ve Edebiyatı, klavsen, yaylı çalgılar, dans gibi alanlarda eğitim verilmektedir. Bu okul 1795 yılına kadar tamamen devlet fonları ile desteklenerek açılan ilk müzik okulu olmuş ve Fransa’da müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.³⁸

14 Temmuz 1789 *Bastille Gününden*³⁹ önce, XVI. Louis Fransa’daki yetenekli müzik ve tiyatro öğrencilerinin yetiştirileceği bir okul kurulmasının sözünü vermiştir.⁴⁰

1789’dan sonra enstrümantal müziğe büyük ilgi duyulmasının ardından bu müziği teşvik etmek amacıyla Bernard Sarette (1765-1858)’nin çabalarıyla *Depot des Gardes Françaises (Fransız Muhafız Ordusu)* 44 müzisyeni ile *Musique de la Garde Nationale* kurmuştur. 1790 yılında *Garde Nationale*, Paris Belediyesi tarafından

³⁸ Kathleen Roberta COOK, *The Paris Conservatory and the “Solos de Concours” for flute 1900-1955*, 1.

³⁹ **Bastille günü:** Her yılın 14 Temmuz gününde kutlanan Fransa’nın ulusal bayramı.

⁴⁰ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 33.

desteklenmiş ve çeşitli festivaller ile törenlerde gösteriler yapmıştır. 1792’de Sarette bir müzik okulu kurmak için izin almış ve *Garde Nationale* ile birleştirilerek 8 Kasım 1793’te *Institut National de Musique* kurulmuştur. Institut National de Musique’in temel işlevi, halka açık etkinlikler için korolar sağlamak ve müzik etkinlikleri gerçekleştirmektir. 1794 yılında Bernard Sarette (1765-1858), François-Joseph Gossec (1734- 1829) ve enstitünün diğer üyeleri bu iki kurumu birleştirmeye karar vermişlerdir.⁴¹ *École Royale de Chant* (Kraliyet Okulu) ile ulusal muhafız müzisyenlerinin yetiştiği *Institut Nationale de Musique* birleştirilerek, *Conservatoire Nationale de Musique et de Declamation* adı ile 350 öğrenci ve 115 öğretmenle 1796’da eğitime başlanmıştır.⁴² 1795 yılında kurulmasından itibaren Paris Konservatuvarı’nda 13 müdür görev yapmıştır. Aralarında flüt icracıları ve bestecilerin de yer aldığı bu isimler görev aralıkları ile sırasıyla tablo 2’de verilmiştir.

⁴¹ Kathleen Roberta COOK, *The Paris Conservatory and the “Solos de Concours” for flute 1900-1955*, 1-2.

⁴² Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 33.

Paris Konservatuvarı Müdürleri	Müdürlük Yaptığı Yıllar
Bernard-Sarrette	1795-1822
Luigi Cherubini	1822-1842
Daniel Auber	1842-1871
Ambroise Thomas	1871-1896
Théodore Dubois	1896-1905
Gabriel Fauré	1905-1920
Henri Rabaud	1921-1941
Claude Delvincourt	1941-1954
Marcel Dupré	1954-1956
Raymond Loucheur	1956-1962
Raymond Gallois-Montbrun	1962-1983
Marc Bleuse	1984-1986
Alain Louvier	1986-1991
Xavier Darasse	1991-1992
Marc-Olivier Dupin	1993-2000
Alain Poirier	2000-2009
Pascal Dumay	2009-2010
Bruno Mantovani	2010-2019
Émilie Delorme	2020-

Tablo 2. Kurulduğu tarihten günümüze Paris Konservatuvarı Müdürleri.⁴³

1795'te kurulduğu tarihten bu yana, konservatuvar bünyesinde; bir kütüphane (Hector Berlioz Library), bir konser salonu, dramatik konuşma ve telaffuz bölümü⁴⁴ ve 1861 yılında kurulan bir enstrüman müzesi bulunmaktadır.⁴⁵ Okula ilk alınacak öğrenciler cinsiyetleri bakımından eşit olarak orantılanarak seçilmiş; orkestra enstrümanları, piyano, org, ses, teori, solfej ve kompozisyon alanlarında başarılı bulunan öğrencilerle eğitime başlanmıştır.⁴⁶

⁴³ <https://www.conservatoiredeparis.fr/fr/%C3%A9cole/1%27%C3%A9cole/histoire>.

⁴⁴ Lee Ian LATTIMORE, *Les Morceaux de Concours de Flute du Conservatoire de Paris: A Structural Comparison of Selected Works of Jean-Louis Tulou And Joseph-Henri Altes*, XI.

⁴⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Conservatoire_de_Paris.

⁴⁶ Patricia AHMAD, *The Flute Professors of The Paris Conservatoire From Devienne To Taffanel, 1795-1908*, 1.

Mükemmele yakın enstrüman icracılarının yetiştirilmesi, değerli birçok yayın ve bilimsel incelemeye ulaşılabilecek ücretsiz bir kütüphaneye sahip olması, konservatuvarın ilk başarılarından sadece birkaçı olmuştur. Paris Konservatuvarı günümüzde; dünyanın en çok aranan ve tercih edilen ileri müzik eğitimi veren kurumlarından biri olmuştur. Bu nedenle de konservatuvara giriş şartları oldukça zorlayıcıdır. Bu savı 1795'te Sarette ve Gossec şu şekilde desteklemişlerdir;

“Müzik eğitimi almak için gerekli olan fiziksel ve entelektüel niteliklere sahip olmadıkça, özellikle de nefesli enstrümanlara, Enstitüye öğrenci kabul edilemez. Öğrenci kabulü için yaş gereksinimleri müzik bilgileri olmayanlar için 8-14 yaş, hâlihazırda müzisyen olanlar için ise 8-20 yaş olarak belirlenmiştir...”⁴⁷

Günümüzde Paris Konservatuvarı'na kabul edilebilmek ve uzmanlık elde edebilmek için yaş sınırları 10-30 yaş arasında değişerek alanlara göre belirlenmektedir. Bir flüt öğrencisi için asgari giriş yaşı 13, diğer nefesli enstrümanlar için ise 14'tür. Flüt için maksimum yaş 22, yabancı öğrenciler için ise 23'tür. Diğer nefesli çalgılar için ise 22-25 yaş arasında değişmektedir. Yaş ile ilgili koşulları sağlayan öğrenciler oldukça yoğun ve rekabetçi sınavlardan geçerek okula kabul edilmektedirler. Sınavların yapısı ve şartlar son 200 yılda biraz farklılık göstermiş olsa da okula kabul için yüksek standartlar göstermektedir. 1956 tarihinde Avrupa Konservatuvarlarının yapmış oldukları çalışmada Paris Konservatuvarı'na kabul repertuarı şu şekilde tanımlanmıştır;

“Ezberden icra edilen bir konçerto, jüri tarafından belirlenen bir deşifre eseri ve öğrencinin ilk gelişini takip eden bir hafta içinde yine jüri tarafından belirlenen ve jüri huzurunda icra edilecek olan bir *morceau imposé*nin hazırlanması.”⁴⁸

Günümüzde ise seçme süreci iki bölümden oluşur. Ön elemeler Eylül ayında yapılmakta ve son kabul seçmeleri olan ikinci tur sınavları ise, üç hafta sonra Ekim ayında yapılmaktadır. Ön seçmelerde icra edilmesi gereken repertuar, seçmelerden üç hafta önce yayınlanan; bir etüt ve beş adet eserden oluşmaktadır. İlan edilen bu sınav repertuarı arasından aday, kendi seçtiği etüt ya da eserlerden oluşan iki

⁴⁷ Aktaran, COOK, *The Paris Conservatory and the “Solos de Concours” for flute 1900-1955*, 4.

⁴⁸ Aktaran, COOK, *The Paris Conservatory and the “Solos de Concours” for flute 1900-1955*, 4.

kompozisyon hazırlar. Jüri, dinlemek üzere aday tarafından hazırlanan bu iki kompozisyondan birini seçer. İkinci tur repertuarı ise, ön seçmeler tamamlandıktan sonra yayınlanır. Adaylar, yayınlanan eserler arasından bir veya daha fazla eser seçerler. Bu eserleri nota ile çalarak icra ederler. Adayların eserlerini hazırlamak için yaklaşık olarak üç haftaları bulunur. Seçmelere katılan, tahmini 180 flüt öğrencisi arasından 25-30'u ikinci tura girmeye hak kazanır. Onlardan da 7-8 tanesi okula kabul için seçilmektedir. Konservatuvar flüt hocalarının hiçbiri jüride yer almamaktadır.⁴⁹

Öğrenciler konservatuvara kabul edilir edilmez derslere hemen başlanmaktadır. Devlet, öğrencilere fon sağladığı için öğrenciler harç ödemezler. Ders müfredatı solfej, deşifre, analiz, orkestra, koro, müzik ve sanat tarihi, akustik, organoloji ve enstrüman derslerinden oluşmaktadır. Enstrüman öğrencileri için eğitim aşaması iki boyutludur. Birinci aşama solfej, analiz ve enstrümantal deşifre derslerinden oluşmaktadır. Birinci aşamayı başarı ile tamamlayan öğrenciler, enstrüman icracılığını içeren ikinci aşamaya geçerler. Bu ikinci aşama Paris Konservatuvarı müfredatının eşsiz bir özelliğini ortaya koymaktadır. Öğrenciler, kendi alanlarına benzer olan enstrümanların, haftalık ustalık sınıflarına kaydolurlar ve bu özellikten çeşitli şekillerde yararlanırlar. Meslektaşlarını dinlemek için birçok fırsata sahip olurlar ve profesörler tarafından verilen yorumları özümseyebilirler. İkincil bir avantaj olarak, öğrenciler bireysel ilerlemelerini akranlarına göre değerlendirebilme imkânı elde ederler. Sınıfta farklı eserler duyarak repertuarlarını genişletebilmek için fırsatlar elde ederler. Ek faydalar arasında farklı eğitimcilerin öğretim tekniklerini gözlemleme ve kendine güven ile duruş geliştirmelerine yardımcı olan bir fırsat elde etme imkânı bulurlar.⁵⁰ Konservatuarda profesörler 12 saat ders verirler ve bu dersleri diledikleri gibi programlayabilmektedirler. Örneğin Gaston Crunelle, 1941-1969 yılları arasında Flüt Profesörü iken ustalık sınıflarını her biri dört saat olmak üzere haftada üç kez planlamıştır.⁵¹

⁴⁹ Kathleen Roberta COOK, *The Paris Conservatory and the "Solos de Concours" for flute 1900-1955*, 5-6.

⁵⁰ A.g.k., 6.

⁵¹ Aktaran, COOK, *The Paris Conservatory and the "Solos de Concours" for flute 1900-1955*, 6.

Michel Debost, 1981-1989 yılları arasında Flüt Profesörlüğü yaparken, derslerini haftada üç kez her seansta dört saat olacak şekilde planlamıştır. Öğrencilerin, haftada iki kez her derse iki saat devam etmeleri gerekmektedir. Öğrenciler birinci, ikinci veya üçüncü sınıfta olsalar da aynı sınıfta eğitim görmekteydiler. Debost, yılı her biri üç ay süren üç döneme ayırmıştır. İlk üç ay boyunca, öğrencilerle temel uzun sesler ve ton konusunda çalışmıştır. İkinci üç aylık dilimi repertuvara ayırmıştır. Öğrenciler, farklı tarzlardan oluşan bir listeden seçim yaparak çalışacakları eserleri seçmişlerdir. Listede önceki yıllarda *concours*⁵² için yazılmış en az iki veya üç konservatuvar eseri de bulunmaktadır. Yılın üçüncü ve son üç ayında ise öğrenciler, ister üçüncü sınıf öğrencileri için yazılan yarışma eserlerinden ister birinci veya ikinci sınıf öğrencileri için yıllık sınav repertuarından seçtikleri eserleri mükemmelleştirmeye odaklı çalışmaktaydılar.⁵³

Konservatuvardaki flüt profesörleri genellikle kendilerine, öğrencileri teknik, nefes alma ve artikülasyon gibi konular da dâhil olmak üzere; çeşitli deneyimler konusunda eğitecek bir asistan seçmişlerdir. Bu asistanlar genellikle istifa, emeklilik gibi durumlardan sonra kendilerinin yerine geçebilecek yeterliğe sahip kişilerdir. Öğrenciler asistanla genellikle haftada bir görüşür ve ders yaparlar. Flüt öğrencileri konservatuvarda 3 yıl eğitim alırlar. Tüm enstrüman öğrencileri için eğitim süresi maksimum 5 yıldır. Eğitimlerini tamamladıktan sonra öğrenciler *concours*lara veya konservatuvardan en yüksek derece ile mezun olmak ve birincilik ödülü kazanabilmek için yapılan sınavlara girerler. Mezuniyet günü sadece öğrenciler için değil aynı zamanda halk için de önemli bir gündür. Bu yarışmalar Paris'in müzik yaşamı için oldukça önemli olaylar olarak görülmektedir. Yarışmaları sadece adayların akrabaları, arkadaşları değil halktan insanlar da biletler alıp izlemektedirler. Paris Konservatuvarı'nda alınabilecek ödüller arasında Premier Prix (Birincilik Ödülü) ve Deuxième Ödülü (İkincilik Ödülü) bulunmaktadır. Birincilik ve ikincilik ödülleri kazanmak için sadece mezun olacak olan öğrenciler değil, yüksek standartlarda önceden mezun olan adaylar da yarışmaktadırlar. Bu nedenle yarışmada birden fazla birincilik ve ikincilik ödülü verilebilmektedir. *Concours*lar ise her yıl haziran ayında

⁵² Concours: Yarışma.

⁵³ Aktaran, COOK, *The Paris Conservatory and the "Solos de Concours" for flute 1900-1955*, 7.

yapılmaktadır. Yarışma jürisi genellikle 7 müzisyenden oluşmakta ve jüriye konservatuvar müdürü başkanlık etmektedir. Jüri her zaman eşit olmayan bir sayıdan oluşmakta ve jüri üyelerinden hiçbiri yarışan öğrencilerin öğretmenlerinden oluşmamaktadır.⁵⁴ Genellikle *Solo de Concours*un bestecisi de jüride yer almaktadır. Son yıllara kadar, birincilik ödülünü kazanma şartı olarak jüri üyelerinin oybirliği gerekli iken, günümüzde ise öğrencilerin birincilik veya ikincilik ödülünü alabilmeleri için çoğunluk oyu almaları gerekmektedir. *Concours* bittiğinde jüri üyeleri salonu terk ederler ve jüri üyelerinin birbirleri ile fikir alışverişinde bulunmalarına izin verilmemektedir.⁵⁵

Paris Konservatuvarı kurulduğunda 115 öğretmenden 6 tanesi flüt öğretmeni olarak atanmış olup ancak 5 tanesi ilk kadroda belirtilmiştir. Alınan 5 flüt öğretmeninden 3 tanesi konservatuvarın ilk idarecisi Sarette'nin *Garde Nationale* bandosunda görev yapan François Devienne (1759-1803), Antoine Hugot (1761-1803) ve Jacques Schneitzhoeffter (1785-1852) olmuş ve onlara Johann Georg Wunderlich (1755-1819) ve Nicolas Duverger (?) de dâhil olmuşlardır.⁵⁶ Gossec de dâhil olmak üzere Paris'te müziğin en önemli bestecileri Luigi Cherubini (1760-1842), Jean-François Le Sueur (1760-1837), Étienne Mehul (1763-1817) ve Pierre-Alexandre Monsigny (1729-1817) yanı sıra ünlü keman icracıları Pierre Baillot (1771-1842), Rodolphe Kreutzer (1766-1831) ve Pierre Rode (1774-1830) konservatuvarda eğitim vermeye başlamışlardır.⁵⁷

1946 yılında müzik ve dans *Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris* (CNSMDP) ile drama ve tiyatro bölümleri *Conservatoire Nationale Supérieur D'art Dramatique* (CNSAD) ayrılarak konservatuvar iki ayrı binada eğitim vermeye başlamıştır.⁵⁸

⁵⁴ Aktaran, COOK, *The Paris Conservatory and the "Solos de Concours" for flute 1900-1955*, 10.

⁵⁵ Kathleen Roberta COOK, *The Paris Conservatory and the "Solos de Concours" for flute 1900-1955*, 11.

⁵⁶ Thomas BOEHM, *François Devienne's Nouvelle Methode Théorique et Pratique pour la Flute*, 5.

⁵⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Conservatoire_de_Paris.

⁵⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Conservatoire_de_Paris.

Günümüzde CNSAD bünyesinde dört bölüm (dramatik edebiyat tarihi, dil, beden ve hareket ve sinema) üzerinde eğitim vermektedir. CNSMDP ise, on bölümde (vokal müzik, müzikoloji, kompozisyon, enstrümantal disiplin, erken müzik, caz doğaçlama, müzik eğitimi, müzik teknolojisi, dans ve notasyon) eğitim vermektedir. Şu anda CNSMDP, 9 programda 350 profesör ile yapılandırılmış programlarda 1200'den fazla öğrenciye eğitim vermektedir.⁵⁹

Bu iki konservatuvara yılda yaklaşık olarak 1200 öğrenci alınmakta ve akademik takvim Eylül ayında başlayarak haziran sonuna kadar devam etmektedir.⁶⁰ Konservatuvarın tarihi ilk binası drama ve tiyatro bölümüne, yeni yapılan binası ise müzik ve dans alanlarına tahsis edilmiştir. Okul, 7 Temmuz 1811 yılında Fransız mimar François-Jacques Dellanoy (1755-1835) tarafından tasarlanan 1055 kişilik bir konser salonu ve aynı zamanda 1861 yılında kurulan büyük bir müzik enstrümanları müzesine sahiptir. 3000'den fazla çalgının sahnелendiği müzede 18. ve 19. yüzyıla ait 104 adet flüt bulunmaktadır.⁶¹

Paris Konservatuvarı, 1801 yılında Sarrette'nin kurduğu önemli bir kütüphaneye sahiptir. Konser salonunun inşa edilmesinden sonra kütüphane giriş koridorunun üzerindeki büyük bir odaya taşınmıştır. 1830'larda Hector Berlioz, konservatuvar kütüphanesinde yarı zamanlı küratörlük yapmış ve 1852'den 1869'daki ölümüne dek bu görevde çalışmıştır.⁶² Kütüphane 19. yüzyıl boyunca Napolyon kampanyaları ve yabancı vergiler nedeni ile oldukça zenginleştirilmiştir. 1806'da 8000 ciltlik değeri olan koleksiyonlar yüzyılın sonunda 100.000'e ulaşmıştır. 1939 yılında Milli Kütüphane'ye bağlanmış ve 1964'te yeni oluşturulan müzik bölümünün, konservatuvardaki tüm el yazmaları da dâhil olmak üzere, tüm kaynakların bir araya

⁵⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Conservatoire_de_Paris.

⁶⁰ Jason Pio Gabriel VERZOLA, **The Paris Conservatory: A Music School of the French Revolutionary Movement**, 9.

⁶¹ https://tr.qwe.wiki/wiki/Conservatoire_de_Paris.

⁶² https://en.wikipedia.org/wiki/Conservatoire_de_Paris.

toplanmasına karar verilmiştir. Konservatuvar 1990 yılında yeni binasına taşınmış ve o zamandan bu yana kütüphane *Médiathèque Hector Berlioz* adını taşımaktadır.⁶³

2.2.2.1 Paris Konservatuvarı'nda Flüt Eğitmenliği Yapan Virtüözler

Bu bölümde, Paris Konservatuvarı'nda flüt profesörlüğü yapmış flüt virtüözlerinden (Bkz. Tablo 3), bu virtüözleri yetiştiren eğitimcilerden, flüt eğitimine ve flüt repertuarına sağladıkları katkılardan detaylı bir biçimde bahsedilmektedir. Tarihsel sürece uygun olarak konservatuvarın ilk flüt öğretmenlerinden Devienne'den başlanmış ve bu bölüm günümüzdeki eğitmenlere dek tüm flüt eğitmenlerini içermektedir.

Flüt Eğitmenleri	Doğum-Ölüm Tarihleri
Charles Delusse	1731-1780
Francois-Joseph Gossec	1734-1829
Felix Rault	1736-1800
François Devienne	1759-1803
Johann Georg Wunderlich	1755-1819
Antoine Hugot	1759-1803
Benoit-Tranquille Berbiguier	1782-1838
Jean-Louis Tulou	1786-1865
Joseph Guillou	1787-1853
Louis-François-Philippe-Drouet	1792-1873
Paul-Hippolyte Camus	1796-1852
Victor Coche	1806-1881
Louis Dorus	1812-1896
Joseph Henri Altes	1826-1895
Paul Agricole Genin	1832-1903
Jules Demersseman	1833-1866
Claude-Paul Taffanel	1844-1908
Adolphe Hennebains	1862-1914
Philippe Gaubert	1879-1941
Marcel Moyse	1889-1984
Gaston Crunelle	1898-1990
René Le Roy	1898-1985
Jean-Pierre Rampal	1922-2000
Christian Lardé	1930-2012
Raymond Guiot	1930-
Michel Debost	1934-
Alain Marion	1938-1998

⁶³ <http://www.conservatoiredeparis.fr/en/lecole/organisation/centres-de-ressources/mediatheque-hector-berlioz/>

Jean-Claude Gérard	1941-
Pierre-Yves Artaud	1946-
Philippe Bernold	1960-
Florence Souchard Delépine	-
Sophie Cherrier	1959-
Vincent Lucas	1967-
Pierre Dumail	1957-

Tablo 3. Paris Konservatuvarı Flüt Eğitimcileri.

François Devienne, 31 Ocak 1759'da Fransa Joinville'de dünyaya gelmiştir. Félix Rault ile flüt çalışmış, Paris'te flüt ve fagot sanatçısı ve aynı zamanda besteci olarak da tanınmıştır. Paris Orkestrası'nda fagot sanatçılığı yapmıştır. 1790'larda aralarında *Les visitandines* de olmak üzere birçok opera bestelemiştir. Devienne, aynı zamanda Fransız Muhafızları Askeri Bاندosu'nun üyesidir. 1795 yılında Paris Konservatuvarı'na yönetici ve flüt profesörü olarak atanmıştır. Devienne *Méthode de Flûte Théorique et Pratique* (1793) adlı metodu yazmış ve bu metot birçok kez basılmıştır. François René Gebauer (1773-1845) Devienne'in en bilinen öğrencilerindendir. Devienne birçoğu üflemeli çalgılar için olmak üzere 300 eser bestelemiştir. Birçok flüt konçertosu, tahta nefesli çalgılar için senfoniler, kuartetler, triolar bestelemiştir. Devienne'in flüt için yazdığı eserleri Jean-Pierre Rampal tarafından yeniden gündeme getirilmiş ve flütçüler tarafından tanınmasını sağlamıştır. Devienne 5 Eylül 1803 yılında Saint-Maurice Fransa yakınlarında hayatını kaybetmiştir.⁶⁴

Johann Georg Wunderlich, 1759 yılında Beyrut'ta doğan Alman besteci ilk müzik derslerini obua icracısı olan babasından almıştır. 21 yaşındayken Paris'e gitmiş ve Felix Rault (1736-1800)'tan flüt dersleri almıştır. 1778-1783 yılları arasında *Concerts Spirituels* orkestrasının bir üyesi olarak faaliyet göstermiştir. 1781 yılında Wunderlich Paris Operası'na ikinci flüt sanatçısı olarak yer almış ve kısa bir süre içinde flüt grup şefi Jean-Louis Tulou'nun yerine geçerek 1813 yılına dek bu görevini sürdürmüştür. 1795'ten 1816 yılına kadar Paris Konservatuvarı'nda Jean-

⁶⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Fran%C3%A7ois_Devienne.

Louis Tulou (1786-1765), Benoit Tranquille Berbiguier (1782-1835) ve Joseph Guillou (1787- 1853) gibi tanınmış birçok flüt sanatçısı yetiştirmiştir. 1804 yılında Wunderlich flüt yöntemi ve tekniği üzerine bir ders kitabı yayınlamıştır. Bu metot, Antoine Hugot'un yazmaya başladığı ancak hayatını kaybettiği için tamamlayamadığı bir çalışmadır. Wunderlich'in flüt için bestelediği birçok sonat, düet ve etütleri bulunmaktadır. 1819'da hayatını kaybetmiştir.⁶⁵

Antoine Hugot, 1761 yılında Paris'te doğmuş flüt sanatçısı, flüt profesörü ve bestecidir. 1761 yılında, Opera Comique'in bir parçası olan Viotti Orkestrası'nda flüt grup şefi olarak çalışmıştır. 1795 yılında Paris Konservatuarı'nda flüt profesörlüğü görevine başlamış ve konservatuvarın ilk flüt profesörlerinden biri olmuştur. Bu görevine Devienne ile birlikte 1803 yılına kadar devam eden Hugot'un da en tanınmış öğrencisi Devienne'in öğrencisi olan François René Gebauer'in kardeşi, Étienne-François Gebauer'dir.⁶⁶ Hugot'un 19. yüzyılın önde gelen flüt metotlarından biri olan *Méthode de flute adoptée pour servir a l'étude dans cet établissement* 'ı bitirmeye ömrü yetmemiş, 1804 yılında Wunderlich, Hugot'un vefatından sonra bu görevi üstlenmiştir.⁶⁷ Toff'a göre, bu metot 19. yüzyılın önde gelen metotlarından biridir.⁶⁸ Paris Filarmoni müzik direktörü müzikolog Hondré, ise bazı flüt sanatçılarının bu metodun 18. ve 19. yüzyıl flüt eğitiminde bir dönüm noktası olarak gördüklerini ifade etmektedir.⁶⁹ Hugot'un yazdığı bu metot aynı zamanda Paris Konservatuarı'nda yazılan ilk resmi metot olması bakımından da oldukça önemlidir.⁷⁰ Hugot'un yazmış olduğu flüt metodu dışında 6 flüt konçertosu ve farklı formlarda yazılmış birçok flüt eseri bulunmaktadır. 1803 yılında hayatını kaybetmiştir.⁷¹

Antoine Benoit Tranquille Berbiguier, 21 Aralık 1782 Caderousse'da dünyaya gelmiştir. 19. yüzyılın başlarında tanınan Fransız flütçü, pedagog ve bestecidir. Flüt, keman ve çello çalan Berbiguier, 1805'te 23 yaşındayken Paris

⁶⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Johann_Georg_Wunderlich.

⁶⁶ <http://www.flutepage.de/deutsch/composer/person.php?id=45&englisch=true>.

⁶⁷ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 227.

⁶⁸ A.g.k.,227.

⁶⁹ Aktaran STOLTZ, **The French Flute Tradition**, 45.

⁷⁰ Liesl STOLTZ, **The French Flute Tradition**, 45.

⁷¹ https://de.wikipedia.org/wiki/Antoine_Hugot.

Konservatuvarı'na katılmış ve Johann Georg Wunderlich ile flüt çalışmıştır.⁷² Arkadaşlarından Pierre-Louis Hus-Desforges (1773-1838) bir çellist olduğundan Berbiguier flüt ve çello için çok sayıda düet bestelemiştir. Ayrıca bu eserlerinin dışında 15 düet, 6 solo ve 7 büyük sonatın yanı sıra varyasyonlar, fanteziler, triolar ve romanslar yazmıştır. Flüt için yazdığı eserlerinin birçoğu 1818 yılı civarında yayımlanmıştır, eserlerinden bazıları bugün hala flüt eğitiminde kullanılmaktadır.⁷³

Berbiguier, Devienne'den farklı olarak güncel flüt üzerindeki yeni ilave tuşları onaylamıştır. Berbiguier çok etkili olduğunu düşündüğü çift dilli ve üç dilli yeni artikülasyon tekniğini, Devienne'in de denemesi gerektiğini düşünmüştür.⁷⁴ Berbiguier *Nouvelle méthode pour la flute* isimli bir flüt metodu yazmıştır. (1815?) Berbiguier, bu metotta güzel bir ton elde etmek için, gamlar, aralıklar ve tiz uzun notalar üzerinde çalışılması gerekliliğinden bahsetmiştir. Bunun yanı sıra Berbiguier'in bu metodunda, farklı tonaliteler için alıştırma ve kromatik notaların farklı parmak uygulamalarını içeren çalışmalar da yer almaktadır.⁷⁵ Fransa Palaiseau konservatuvarı flüt profesörü Verroust, Berbiguier'in Fransız romantik konçertolarını oluşturan ilk besteci olduğunu ve Drouet'in çalışmaları ile kıyaslandığında farklı bir seviyede olmalarına rağmen Berbiguier'in çalışmalarını daha etkileyici bulduğunu ifade etmektedir.⁷⁶ Berbiguier, 20 Ocak 1838 Pontlevoy'da hayata veda etmiştir.

Jean-Louis Tulou, 12 Eylül 1786'da Paris'te doğan Tulou flüt eğitimcisi, flüt sanatçısı ve enstrüman yapımcısıdır.⁷⁷ Babası Louis-Prosper Tulou (1749-1799), Paris Operası'nda fagot sanatçısı ve Paris Konservatuvarı'nda fagot profesörü olarak yer almıştır. Jean-Louis Tulou 10 yaşında Paris Konservatuvarı'nda flüt eğitimine başlamıştır. 1829-1856 yılları arasında Paris Konservatuvarı'nda profesörlük yapmıştır. Paris Konservatuvarı'nda 27 yıl çalışarak ve en uzun öğretmenlik yapan flüt sanatçısı olmuştur. Mükemmel çalım tekniği ve enstrümandaki ustalığı ile 1830 ve 1840'lı yıllarda Paris'te flüt yorumcusu olarak oldukça tanınmıştır. Bu durum sadece

⁷² Aktaran STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 46.

⁷³ https://en.wikipedia.org/wiki/Benoit_Tranquille_Berbiguier.

⁷⁴ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 46.

⁷⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Benoit_Tranquille_Berbiguier.

⁷⁶ Aktaran STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 47.

⁷⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Louis_Tulou.

iyi flüt çalıyor olması ya da konservatuvardaki görevinden dolayı değil, enstrüman yapımcısı olarak da iyi bir üne sahip olmasından kaynaklanmıştır. 1828’de flüt üretmeye başlamıştır. Kısa bir süre içinde Jacques Nonon (1802-1867) ile 1831’de bir ortaklık kurmuş ve konservatuvara enstrüman temin etmeye başlamıştır. Bu durum Tulou emekli olana dek devam etmiştir.⁷⁸ Tulou, Teobald Boehm’ün geliştirdiği ve 1838’de konservatuvarda denemesi yapılan yeni mekanizmalı flüte, çalgının gerçek tonunu korumadığını öne sürerek karşı çıkmıştır. Boehm flütünün sesinin ince, dolgun, bir obua gibi çok fazla ses çıkardığını, kendi yaptığı enstrümanların ise dokunaklı ve duygusal tonunu koruduğunu ifade etmiştir.⁷⁹ Tulou 23 Temmuz 1865’te Nantes’te yaşamını yitirmiştir.

Joseph Guillou, 4 Aralık 1787 yılında Paris’te doğan Joseph Guillou Fransız flütist ve bestecidir. 11 yaşında Paris Konservatuarı’na girmiş ve burada önce Devienne ve daha sonra Wunderlich ile çalışmıştır. Konservatuvardan 1808 yılında birincilik ödülü ile mezun olmuştur. 1815 yılında Büyük Opera Orkestrası’nda, daha sonra da Jean Louis Tulou’nun ardından Kraliyet Şapeli’nde flüt grup şefi olarak çalışmıştır. 1816 yılından 1828 yılına kadar konservatuvarda ders vermiştir. Guillou’nun en tanınan öğrencisi Louis Dorus (1812-1896) olmuştur. Guillou Paris’te, aralarında Anton Reicha (1770-1836)’nın da bulunduğu bir kentet grubu ile birçok oda müziği konserleri gerçekleştirmiştir. 1830 yılında Brüksel, Berlin, Hamburg ve Stockholm’de konserler vermiştir. 1831’de İmparatorluk Orkestrası’nın flüt grup şefi olarak St. Petersburg’a yerleşmiştir.⁸⁰ Guillou, granadilla ağacından⁸¹ yapılmış, altı tuşlu, bağlantı yerleri ve çerçevesi gümüşten Clair Godfroy yapımı bir flüt kullanmıştır.⁸² 1853 yılı Eylül ayında St. Petersburg’da yaşamını yitirmiştir.⁸³

Louis-François-Philippe Drouet, 14 Nisan 1792’de Hollanda’da doğmuştur. Hollanda’ya göç etmiş ve mesleği berberlik olan Fransız bir babanın oğludur. Flütü yedi yaşında, Paris Konservatuarı’na girmeden önce kendi kendine öğrenmiştir. 16

⁷⁸ Ardal POWELL, *The Flute*, 213.

⁷⁹ http://www.flutehistory.com/Players/Jean-Louis_Tulou/index.php3.

⁸⁰ https://de.wikipedia.org/wiki/Joseph_Guillou.

⁸¹ Granadilla ağacı: Orta Amerika, Avustralya ve Afrika ülkelerinde yetişen meyveli bir ağaç türü.

⁸² Aktaran STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 70.

⁸³ https://de.wikipedia.org/wiki/Joseph_Guillou.

yaşında ilk flüt öğretmeni, Napolyon'un kardeşi Hollanda Kralı Louis Bonaparte olmuştur. 1807 yıllarında Hollanda Kralı Louis'in hizmetinde solist olarak, daha sonra ise Fransa'daki Napolyon Sarayı'nda müzisyen olarak görev almıştır. İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa gezilerini yaptıktan sonra 1840 yılında Saxe-Cobourg-Gotha Dükü'nün müzik direktörü olarak çalışmıştır. Boehm sisteminin ortak mucidi William Gordon (1791-1839) ve Wilhelm Popp (1828-1903), Drouet'in öğrencileri olmuştur. Drouet yaşadığı dönemde sık sık "Flütün Paganini'si" olarak anılmıştır.⁸⁴

Drouet, Boehm sistem flütleri desteklemiş ve Fransız model bir flüt kullanmıştır.⁸⁵ Paris Konservatuvarı'nda Boehm mekanizmalı gümüş flütü resmi olarak öğreten ilk flüt eğitmeni olmuştur.⁸⁶ Drouet, sekiz tuşlu Boehm flüt için *Drouet'nin Flüt Çalma Yöntemi* isimli bir metot yazmış ve bu metot 1827'de Londra'da hem Fransızca hem de Almanca olarak yayınlanmıştır. Drouet, içeriğini 10 konçerto, 20'den fazla solo, düet, trio ve fantezi gibi formların oluşturduğu 300'den fazla eser bestelemiştir. 30 Eylül 1873 yılında yaşamını yitirmiştir.⁸⁷

Paul-Hippolyte Camus (1796-1869), Paris Konservatuvarı'nda ve daha sonra flüt grup şefi olarak *Porte St. Martin Tiyatrosu Orkestrası* 'nda Wunderlich ile birlikte çalışmıştır. Camus, konservatuvarı birincilikle bitirmiş ve 10 yıl sonra Odéon orkestrasında çalışmaya başlamıştır.⁸⁸

Camus, 1837'de *Opéra Italien* 'de flüt grup şefi olarak çalışırken Boehm flüt kullanmıştır. Bu yeni flütü, o dönem ilk kullananlardan biri olduğu gibi; flütü kapalı sol diyez perdesi ilave edilmemiş orijinal hali ile kullanmıştır.⁸⁹

⁸⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Louis_Drouet.

⁸⁵ Liesl STOLTZ, **The French Flute Tradition**, 65.

⁸⁶ Aktaran HEPYÜCEL, **19. Yüzyıldan Günümüze Fransız Eklü ve Marcel Moyse'un Dünya Flüt Sanatına Etkileri**, 6.

⁸⁷ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 251.

⁸⁸ Mark EVERIST, **Music Drama at the Paris Odéon, 1824-1828**, 95.

⁸⁹ Aktaran STOLTZ, **The French Flute Tradition**, 66.

1838 Mart ayı sonlarında, Paris Konservatuvarı'nda yeni Boehm flütün kabul edilmesi ile 1839 yazının sonunda bu yeni flüt için yazılmış iki metot dikkati çekmektedir.⁹⁰ Bunlardan ilki, Paul-Hippolyte Camus'un 63 sayfadan oluşan *La Méthode pour la nouvelle Flute Boehm* isimli metodu olmuştur. Bu metot çift dil tekniğini destekleyen bir metottur. Tüm Fransız flütçüler çift dil icrasında *tu-ku* veya *di-ke* heceleri kullanmaktadır. Camus'un metodu; aralıklar, gamlar, arpejler ve tüm tonalitelerde standart egzersizleri ve tüm flüt aralıklarını kapsayan çalışmaları içeren bir metottur.⁹¹ Bu metot, 26 Haziran 1839'da kütüphane tarafından kabul edilmiştir.⁹² Camus, aynı zamanda flüt için etütler, 3 flüt için triolar ve konçertolar bestelemiştir. 1850 yılında hayatını kaybetmiştir.⁹³

Victor Coche, flüt sanatçısı ve bestecidir. 1806 yılında Arras-Fransa'da doğmuş; 1831-1841 yılları arasında Paris Konservatuvarında Flüt Profesörlüğü yapmıştır.⁹⁴ Coche, Jean-Louis Tulou'nun öğrencisi olmuştur. Ünlü bir flütist olan Coche, Boehm sistem flütü ilk benimseyenlerden olmuştur. Buffet yapımı Boehm sistem bir flüt kullanmış ve kendi tasarladığı flütleri üretmek için Boehm ile işbirliği yapmıştır.⁹⁵

1939 yılında yazılan ve yukarıda bahsi geçen ikinci metot ise, Victor Coche'nin 238 sayfadan oluşan ve 26 Ağustos 1839'da kütüphane tarafından kabul edilen *Méthode pour servir à l'enseignement de la nouvelle flûte* (Yeni Flüt Öğretim Yöntemi) isimli metot olmuştur.⁹⁶ Victor Coche 15 Ağustos 1881'de hayatını kaybetmiştir.

Louis Dorus 19. yüzyıl Fransız flüt sanatçısıdır. 1 Mart 1813'te Vincent-Joseph Vansteenliste'de doğmuştur. Babası Valenciennes Tiyatro Orkestrası'nda flüt

⁹⁰ Mary Catherine Jett BYRNE, *Flute Performance Practice Derived from Pedagogical Treatises of the Paris Conservatoire 1838-1927*, 123.

⁹¹ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 66.

⁹² Mary Catherine Jett BYRNE, *Flute Performance Practice Derived from Pedagogical Treatises of the Paris Conservatoire 1838-1927*, 123.

⁹³ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 66.

⁹⁴ https://data.bnf.fr/fr/14782097/victor_coche/.

⁹⁵ Aktaran STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 66.

⁹⁶ Mary Catherine Jett BYRNE, *Flute Performance Practice Derived from Pedagogical Treatises of the Paris Conservatoire 1838-1927*, 123.

sanatçılığı ve Grande Nationale’de orkestra şefliği yapmıştır. Louis Dorus, 10 yaşında Paris Konservatuvarı’na kabul edilmiş ve Joseph Guillole ile çalışmalarına başlamıştır. 1828’de birincilik ödülü kazanmıştır. 1828-1830 yılları arasında Théâtre des Variétés’de flüt grup şefi olarak çalışmıştır. 1860-1866 yılları arasında Paris Konservatuvarı’nda profesörlük yapmıştır. Dorus’un yaşamı ve kariyeri hakkında birkaç fotoğraf, mektup, küçük bir büstü, birkaç el yazması nota ve derslerde kullandığı ahşap nota standı dışında ne yazık ki geriye çok fazla somut kanıt kalmamıştır.⁹⁷

Dorus, Boehm flütün Fransa’daki ilk savunucularından olmasının yanı sıra konservatuvarda kabul edilmesinde de önemli katkılar sağlamıştır. Louis Lot yapımı bir flüt kullanmıştır. Kullandığı bu flüt, konservatuvar müzesine bağışlanmış, bağışlandığı o tarihten itibaren maalesef kayıp olmuştur. Taffanel, müzikolog, besteci ve eğitimci François-Joseph Fétis’in; Dorus’un kullandığı flütü ilk olarak 1833 tarihinde konik versiyonu ile değiştirdiğini ifade ettiğini belirtmektedir.⁹⁸

Boehm’ün geliştirdiği flütün, alt oktavlardaki ton rahatlığı, entonasyondaki başarısı ve birçok trili çalabilme imkânı sağlaması Dorus’un bu flütün üstünlüğüne ikna olmasını sağlamıştır. 1837-1839 yılları arasında Boehm flütü kullanmak için inzivaya çekilmiş ve yaklaşık olarak 1860’a kadar genellikle açık kullanılan sol diyez mekanizmasını kapatılması konusunda bir alternatif sağlamıştır. 1838 yılında bunun patentini almıştır.⁹⁹

1839-1840 yıllarında Dorus, Paris Konservatuvarı’ndaki yuvarlak anahtarlı Boehm flütlerin incelemesinde yer almıştır. Ancak bu kuruma profesör olarak kabul edilememiştir. Çünkü o dönem okulda flüt profesörlüğü yapan ve aynı zamanda konservatuvara flüt temin eden Jean-Louis Tulou Boehm flütlerine karşı çıkmış ve okulda kullanılmasını reddetmiştir. Dorus, Boehm’ün silindirik flütünü 1847’de benimsemiş ve 1860 yılında Boehm flütlerin konservatuvarın resmi enstrümanı olarak

⁹⁷ Edward BLAKEMAN, *Taffanel: Genius of the Flute*, 9-11.

⁹⁸ A.g.k., 11.

⁹⁹ A.g.k., 11.

kabul edilmesi ile profesör olarak Tulou'nun yerine geçmiştir.¹⁰⁰ Öğrencileri arasında Paul Génin (1832-1903), Auguste Cantié (1844-?) ve Paul Taffanel (1844- 1908) sayılabilir. Louis Dorus, 9 Haziran 1896 yılında 84 yaşında Étretat'ta hayatını kaybetmiştir.

Joseph-Henri Altès, 19. yüzyılın ünlü Fransız flütçüsü, bestecisi ve pedagogudur. 18 Ocak 1826'da Rouen'de dünyaya gelmiştir. Kemancı ve orkestra şefi Ernest Eugène Altès'in ağabeyidir. 10 yaşında flüt çalmaya başlamıştır. 1840 yılı Aralık ayında Paris Konservatuarı'na kaydolmuştur. Jean-Louis Tulou ile flüt çalışmalarına başlamıştır. Altès de tıpkı öğretmeni gibi dört valfli bir flüt ile eğitimine başlamış, ancak daha sonraları Boehm modele geçiş yapmıştır. 1841 yılında konservatuarda ikincilik, 1842 yılında ise birincilik ödülünü kazanmıştır. Altès, sadece Boehm flütünü benimsemiş olması ile değil, aynı zamanda eğitmenlik yaklaşımı ile de yeni bir nesli yetiştirmiştir. Altès flüt öğrencilerinin teoriyi flüt tekniğini inceledikleri kadar incelemelerini gerektiğini savunmuştur.¹⁰¹

1848-1872 yılları arasında Paris'te flüt grup şefi olarak çalışmış ve 1868'de Louis Dorus'tan sonra konservatuarda flüt eğitmenliği görevine gelmiştir. Öğrencileri arasında Georges Barrère (1876-1944) ve Adolphe Hennebains (1862-1914) sayılabilir.¹⁰²

Powell'a göre, Altès'in 1880 yılında yazmış olduğu *Méthode pour la flute systeme Boehm* isimli metodu, Boehm flüt üzerine yazılan en eski Fransız metodu olarak bilinmektedir. Metot zamanının ilerisinde, mükemmel entonasyon elde etmenin imkânlarını sunan alternatif parmak pozisyonları sunmaktadır.¹⁰³ Ayrıca Powell, Altès'in Konservatuar flüt eğitimine yaptığı en büyük katkının, enstrüman için sayısız kompozisyon oluşturma yanısıra, doğrudan eski flüt öğretmenlerine değil de, Pierre Baillot'un 1834'te yazdığı keman metoduna dayandırmıştır. Metodundaki entonasyon anlatımında Altès, yarım tonu kulak için kabul edilebilir en küçük aralık

¹⁰⁰ http://www.flutehistory.com/Players/Louis_Dorus/index.php3.

¹⁰¹ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 252.

¹⁰² https://en.wikipedia.org/wiki/Joseph-Henri_Alt%C3%A8s.

¹⁰³ Aktaran, STOLTZ, **The French Flute Tradition**, 67.

olarak tanımlamıştır. Hugot ve Wunderlich'i takiben kromatik ve diyatonik yarım ton arasındaki farkı ise duyulamayacak kadar küçük olarak değerlendirmiştir.¹⁰⁴

Altés, flüt metodunun yanı sıra, Paris Konservatuvarı giriş sınavlarında çalınması için bestelediği 6 solo, opera temaları için yazdığı uyarlamalar ve fanteziler de dâhil olmak üzere yaklaşık 40 eser bestelemiştir. 24 Temmuz 1895'te Paris'te yaşamını yitirmiştir.¹⁰⁵

Paul Agricole Genin, 14 Şubat 1832'de Avignon'da doğmuştur. Tıpkı Demersseman gibi, Genin de fantezi türünde birçok eser besteleyen Fransız bestecilerden biri olmuştur.¹⁰⁶ Louis Dorus'un öğrencilerindendir. Théâtre-Italien (Comédie-Italienne) Paris'te flüt grup şefliği yapmıştır. *Fantezi* formu o dönemlerde oldukça popüler bir formdu ve en tanınan eserleri *Fantasie sur Rigoletto*, *op.19* ve *Carnaval de Venice*, *op.14* olarak bilinir. Flüt için 60'ın üzerinde eser bestelemiş, ayrıca saksafon için eser yazan ilk bestecilerden biri olmuştur.¹⁰⁷ Genin, 22 Aralık 1903 yılında Paris'te yaşamını yitirmiştir.¹⁰⁸

Jules Demersseman, 9 Ocak 1833'te Fransa'nın Belçika sınırındaki Hondschoote-Nord'ta doğmuştur. 11 yaşında Jean-Louis Tulou ile Paris Konservatuvarı'nda flüt eğitimine başlamıştır. 12 yaşında birincilik ödülünü kazanmıştır. Etkili çift dil tekniğini ustalıkla kullanabilmesi Demersseman'ın flüt virtüözü olarak tanınmasında etkili olmuştur. Demersseman Fransa'nın Charles Nicholson (1795–1837)'ı olarak tanınmıştır. Sekiz tuşlu bir flüt kullanmıştır.¹⁰⁹ Öğretmeni Tulou'dan etkilenecek, Boehm tarafından tasarlanan ve Fransa'ya tanıtılan flütü önemsememiş ve bu nedenle konservatuvarda eğitimlik yapmak istememiştir.¹¹⁰

¹⁰⁴ Ardal POWELL, *The Flute*, 216.

¹⁰⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Joseph-Henri_Alt%C3%A8s

¹⁰⁶ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 67.

¹⁰⁷ <http://www.classicalmusicnow.com/genin.htm>.

¹⁰⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_G%C3%A9nin

¹⁰⁹ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 68.

¹¹⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Jules_Demersseman.

Demersseman, Boehm sistem flütü reddetmiş olmasına rağmen, birçok eseri değerli ve günümüzde dahi popülerliğini korumuştur. Demersseman mükemmel teknik, parlaklık ve mükemmel nefes kontrolü gerektiren uzun, etkileyici kadansları yazmıştır. Çok sayıda orijinal bestesinin yanı sıra, Mozart'ın keman sonatını flüt için uyarlamıştır.¹¹¹ Demersseman 1 Aralık 1866'da 33 yaşında Paris'te hayata veda etmiştir.

Claude-Paul Taffanel, 20. yüzyılın ortalarında Avrupa ve Amerika'da dahi yaygın hale gelen Fransız Flüt Ekolü'nün kurucusu olarak kabul edilmiştir. Taffanel, 16 Eylül 1844'te Bordeaux'da dünyaya gelmiştir. Babası Jules Taffanel askeri müzisyendir ve aynı zamanda enstrüman yapımcısıdır. Taffanel'in müziğe olan yeteneği çok erken yaşlarda ortaya çıkmış, yedi yaşına geldiğinde babası ile solfej çalışmalarına başlamıştır. Aynı zamanda flüt, piyano ve keman eğitimi almıştır. Flüt derslerini babasından alan Taffanel'in ne tür bir flüt ile derslere başladığı tam olarak bilinmemekle birlikte babasının kişisel evrakları arasında 18 Mart 1850 tarihli ve *Lauriol* imzalı sekiz anahtarlı bir flüte ait evraklar bulunmuştur. Bu belgelerin Taffanel'in kullandığı ilk flüte ait olduğu düşünülmektedir.¹¹²

1857'de Bordeaux'da verdiği ilk konserinden sonra Paris Konservatuvarı profesörü Louis Dorus'un arkadaşı Paul Guercy, Taffanel'e çalışmalarına Paris'te devam etmesini tavsiye etmiştir. Bunun üzerine Taffanel, 1858'de Paris Konservatuvarı'na, Louis Dorus'un öğrencisi olarak, başlamıştır.¹¹³ Taffanel 1860'ta 16 yaşında flüt alanında konservatuvar birincilik ödülünü, 1862 yılında teori alanında birincilik ödülünü ve 1865 yılında ise kontrpuan alanında birincilik ödülü kazanmıştır. 1893 yılında konservatuvar eğitim kadrosuna dâhil olmuş ve kariyerine eğitimci, orkestra şefi ve orkestra sanatçısı olarak devam etmiştir. Taffanel, Avrupa'da sayısız konserler gerçekleştirmiş ve bu durum Avrupa genelinde flüt ve tahta nefesli çalgılar çalma standartlarını yükseltme konusunda etkili olmuştur.¹¹⁴

¹¹¹ Aktaran, STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 68.

¹¹² Edward BLAKEMAN, *Taffanel: Genius of the Flute*, 7.

¹¹³ A.g.k., 7.

¹¹⁴ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 252-253.

Toff'a göre "Taffanel 1893 yılında konservatuvarda profesör olduğunda, flüt eğitimi alanında bir devrim yaratmıştır"¹¹⁵. Geleneksel masterclass eğitim geleneğini sürdürmüş, aynı zamanda her öğrenciye uygun ve her öğrencinin ihtiyacına yönelik bireysel, kişiselleştirilmiş ve sürekli ilerleme odaklı bir çalışma sistemi oluşturmuştur. Taffanel'in flüt sınıfı hem profesyonel flütçülerden hem de askeri müzisyenlerden oluşmaktaydı.¹¹⁶

Taffanel'in konservatuvardaki bir diğer önemli çalışması ise, Barok ve Klasik bestecilere ait eserleri öğrencilerine çalıştırmış olmasıdır. Bach'ın *flüt sonatları*, Mozart'ın *flüt konçertoları*, Taffanel'den önce konservatuvar müfredatında yer almamıştır.¹¹⁷ Flüt eğitiminde Altes'in yazmış olduğu metodun yerine Taffanel'in *Méthode Complète de Flute* isimli metodu kullanılmaya başlanmıştır.¹¹⁸ Farklı tonlarda yazılmış egzersizlerin tekrarlanması ile teknik gelişim sağlayan bu metot,¹¹⁹ günümüzde halen konservatuvar flüt eğitiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Taffanel her ölçüde ve her arpejde flütün tamamını kapsayacak çeşitli egzersizler yazmıştır. Hemen hemen her tuşa tekrarlayan parmak kalıpları ve geniş aralıklı egzersizler flütün teknik ustalığını yakalamayı amaçlamıştır.¹²⁰ Ton ve tekniğin gelişimini sağlamayı amaçlayan bu metot, "şarkı söyler gibi, şarkı söyleyen bir sesi taklit eder gibi" bir flüt tonu üretmeyi amaçlamaktadır. Tüm bunlara ek olarak Taffanel, öğrencilerin müfredat ve sınav eserlerinde de değişikliğe gitmiştir. 19. yüzyılın başlarında flüt virtüözlüğü *concours* sınav eserlerini yeniden düzenlemiş hem teknik hem de lirik eserler belirlemiştir. Bu eserler genellikle sık sık lirik pasajlar içeren, Taffanel'in Fransız Flüt Okulu ile ilişkilendirilen ifade, müzikalite ve ton gibi flüt öğretim yöntemlerini içermektedir.¹²¹

Taffanel, konservatuvarda kendinden önceki meslektaşlarının kullandığı 19. yüzyıl başlarındaki flüt repertuarını; çağdaş Fransız bestecilerinin yeni eserleri ile

¹¹⁵ Nancy TOFF, *The Flute Book.*, 253.

¹¹⁶ Edward BLAKEMAN, *Taffanel: Genius of the Flute*, 183.

¹¹⁷ Patricia AHMAD, *The Flute Professors of the Paris Conservatoire from Devienne to Taffanel, 1795-1908*, 102.

¹¹⁸ Edward BLAKEMAN, *Taffanel: Genius of the Flute*, 185.

¹¹⁹ Dorothy GLICK, *Paul Taffanel and the Construction of the French Flute School*, 74.

¹²⁰ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 146.

¹²¹ Aktaran, GLICK, *Paul Taffanel and the Construction of the French Flute School*, 74.

güncellemiştir.¹²² 19. yüzyılın başında Tulou ve Altés gibi flüt profesörleri, flüt öğrencilerine kendi besteledikleri eserleri dönüşümlü olarak sınavlarda çaldırmışlardır.¹²³ Taffanel, yılsonu sınavları için besteci arkadaşlarını yeni eserler yazmaları için teşvik etmiştir. Profesör olarak çalışmaya başlamasından birkaç yıl sonra Taffanel, konservatuvar yönetimini; sınırlı olan nefesli repertuvarının genişletilmesi konusunda ikna etmiş ve 1897'den başlayarak tüm nefesli enstrümanların repertuarı genişletilmiştir.¹²⁴ Bu doğrultuda flüt yarışmaları için çalınacak eserlerin cümleme, ifade, ton kontrolü ve virtüözlük bakımından değerlendirilmesi ve piyano eşliği ile yaklaşık beş altı dakika uzunluğunda olmaları gerektiği konusunda karar alınmıştır.¹²⁵ Bu eserler Taffanel'in öncülüğünü yaptığı Fransız Flüt Ekolü ve Fransız stiline en önemli yönlerini vurguluyor olmaları bakımından oldukça önemlidirler. 1898 yılında Gabriel Fauré (1845-1924)'den bir yarışma parçası bestelemesi istenilmiş ve Fauré op. 79 *Fantaisie*yi bestelemiştir. Ardından Cécile Chaminade (1857-1944) 1902'de *Concertino*, op. 107'yi konservatuvar yarışması için bestelemiş ve eseri Taffanel ile birlikte çalmayı arzulamıştır.¹²⁶ Bunun sebebi, Chaminade'ın, eserinin orijinalinde 1902 yılında yarışmada çalınabilmesi için oldukça uzun bulunmuş olunması ve bu nedenle eserin kısaltılması gerekliliğinin ortaya çıkmış olmasıdır. Taffanel'in görev süresi boyunca Joachim Andersen (1847-1909), Louis Ganne (1862-1923) ve Albert Perilhou (1846-1936) gibi besteciler de *concours* için eserler bestelemişlerdir.¹²⁷

Toff, Taffanel'in öğrencilerinin Taffanel'in ölümünden sonra tamamlanan *Taffanel-Gaubert Metodu* sayesinde çok yönlü bir eğitim aldıklarını ifade etmektedir. Toff, bu durumun sebeplerini; metodun renkli ve çeşitli ton çalışmaları sunması, stil bilgileri içermesi ve aynı zamanda orkestra sololarından seçmeler sunan bölümleri ile konservatuvarın ilk orkestra soloları içeren metodu olmasını gerekçe göstererek açıklamaktadır.¹²⁸

¹²² Ardal POWELL, *The Flute*, 216.

¹²³ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 253.

¹²⁴ Edward BLAKEMAN, *Taffanel: Genius of the Flute*, 187.

¹²⁵ A.g.k., 187.

¹²⁶ A.g.k., 190.

¹²⁷ Dorothy GLICK, *Paul Taffanel and the Construction of the French Flute School*, 76.

¹²⁸ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 253.

Eğitmenliği dışında Taffanel aynı zamanda flüt repertuvarına büyük katkılar sağlamıştır. 1879'da Charles-François Gounod (1818-1893), Cesar Franck (1822-1890), Edouard Lalo (1823-1892), Camille Saint-Saëns (1835-1921), Jules Massenet (1842-1912) ve Gabriel Fauré (1845-1924) ile birlikte *Société de Musique de Chambre pour Instruments a Vent* (nefesli çalgılar oda müziği derneği)'ni kurmuştur. Bu organizasyon yaklaşık yarım yüzyıl boyunca pasif kalmış tahta nefesli çalgılardan oluşan oda müziğinin canlandırılmasında önemli rol oynamıştır.¹²⁹

1870 yılında Franco-Prusya Savaşı'nın etkilerinin bir sonucu olarak Alman bestecilerin eserlerine olan ilgi azalmış bunun yerine Fransa'da ulusal bir farkındalık ortaya çıkmıştır.¹³⁰ Bu durum üzerine, Fransız stiline ve konser repertuvarının geliştirilmesini teşvik etmek üzere Taffanel'in de katılımıyla; César Franck (1822-1890), Jules Massenet (1842-1912), Gabriel Fauré (1845-1924) gibi bestecilerle 25 Şubat 1871 yılında Romain Bussine (1830-1899) ve Camille Saint-Saëns (1835-1921)'in başkanlığında *Société Nationale de Musique (Ulusal Müzik Topluluğu)* kurulmuştur.¹³¹ Bu topluluğun üyeleri arasında Jules Garcin (1830-1896), Ernest Guiraud (1837-1892), Théodore Dubois (1837-1924), Alexis de Castillon (1838-1873) ve Henri Duparc (1848-1933) da yer almışlardır.¹³² Bu topluluk Alman müziği düzeyinde bir Fransız müziğinin şekillenmesinde ve bu müziğin ilkelerinin belirlenmesinde katkılar sağlamıştır. 1871'den 1939'a kadar aktif olan topluluk, yeni Fransız müziğini tanıtmak ve daha ciddi bir Fransız müzik tarzını yaratmak amacıyla kurulmuştur.

Topluluk, ilk on yılında Charles Auguste de Bériot (1802-1870), Clémence de Grancval (1828-1907), Jean Émile Bernard (1843-1902), Louis-Joseph Diémer (1843-1919), Ernest Chausson (1855-1899), Auguste Durand (1830-1909), Vincent d'Indy (1851-1931), Charles Lefebvre (1843-1917), ve Charles-Marie Widor (1844-1937) gibi Fransız bestecilerin eserlerini seslendirmiştir.¹³³

¹²⁹ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 235.

¹³⁰ Ardal POWELL, *The Flute*, 216.

¹³¹ A.g.k., 216.

¹³² https://en.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A9t%C3%A9_Nationale_de_Musique.

¹³³ Dorothy GLICK, *Paul Taffanel and the Construction of the French Flute School*, 61.

Taffanel'in flüt öğretiminin en önemli iki unsuru ton ve vibratodur. Gümüş flüte geçiş döneminde ortaya çıkan bir virtüöz olarak Taffanel'in tonu ve flüt tınısı ideal flüt tonunun somut örneği olarak kabul edilmiştir.¹³⁴ Taffanel, "müziğin icracının tonu sayesinde dinleyiciye ulaştığını düşünmektedir."¹³⁵ Sınavları esnasında öğrencilerine yaptığı yorumların çoğu tonla ilgilidir. Tonun ruhunun, nefes olduğunu; diğer tüm alanların ve tekniğin tonun ilk aşamaları olduğunu vurgulamıştır.¹³⁶ Vibrato konusunda ise Taffanel'in görüşlerini öğrencisi Adolphe Hennebains şu şekilde özetlemiştir: "Vibrato ya da ifade içeren notalar icra edilirken, piyano ve forteler; gizemli bir havayla, kendiliğinden ve doğal olarak oluşmalı bununla birlikte mekanik ve önceden tasarlanmış bir ses elde etmeden, kalpten, doğal ve sezgisel bir şekilde yorumlanmalıdır."¹³⁷

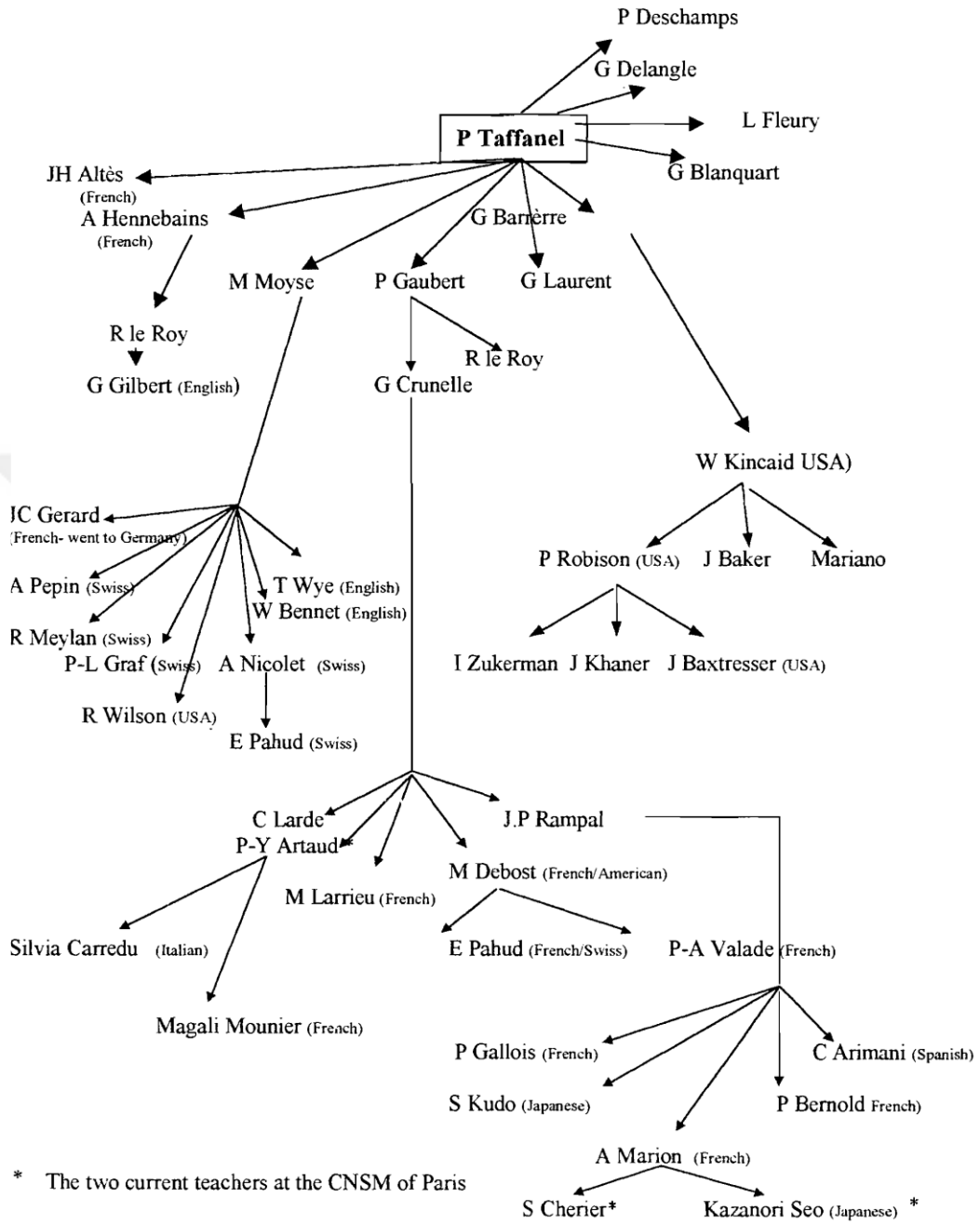
Taffanel, Paris Konservatuvarı'nda Pierre Deschamps (1874-1922), Georges Barrère (1876-1944), Gaston Blanquart (1877-1962), Louis Fleury (1878-1926), Philippe Gaubert (1879-1941), Georges Laurent (1886-1964), Marcel Moyse (1889-1984), Georges Delangle (1889-?) gibi birçok parlak flüt öğrencisi yetiştirmiştir (Bkz. Resim 1).

¹³⁴ Dorothy GLICK, **Paul Taffanel and the Construction of the French Flute School**, 73.

¹³⁵ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 111.

¹³⁶ Edward BLAKEMAN, **Taffanel: Genius of the Flute**, 215.

¹³⁷ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 111.

Resim 1. Taffanel'in yetiştirdiği flüt öğrencileri.¹³⁸¹³⁸ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 119.

Taffanel'in öğrencileri Orchestra Lamoureux,¹³⁹ Boston Senfoni ve Philadelphia Orkestrası gibi seçkin müzik topluluklarında flüt sanatçısı olarak yer alarak ve ayrıca, Strazburg, Lille, Bordeaux, Roubaix ve New England Konservatuvarlarında flüt eğitimliği yaparak Fransız Flüt Okulu geleneğini buralarda da sürdürmüşlerdir.¹⁴⁰ Taffanel'in öğrencilerinin Paris'te ve dünyanın farklı ülkelerindeki önemli kurumlarda görev almaları sonucunda; Fransız Flüt Ekolü flüt çalım stili daha fazla yayılmış ve yirminci yüzyılda kalıcı bir etkiye sahip olmuştur.¹⁴¹ Taffanel'in başarılı bir eğitimci olması, flüt eğitim tarzının kendine özgün olmasından da kaynaklanmıştır. Paris Konservatuvar eğitim sisteminde yıllardan beri süregelen masterclass geleneğini, kendine özgü yöntemlerle yeniden şekillendirerek, öğrencilere bireysel ihtiyaçları doğrultusunda bir repertuar sunan esnek bir eğitim tarzı geliştirmiştir. Bununla birlikte Taffanel, gümüş flüt kullanmaları konusunda öğrencilerini yönlendirmiş; barok flüt yerine sonorité ve volüm açısından daha geniş bir ton elde etmelerine imkân sağlayan Boehm flüt kullanmaları için onları teşvik etmiştir. Böylece öğrencilerini, ton ve teknik gelişimi yönünde eğitmiştir. Bugün Taffanel'in sayesinde birçok Amerikan Üniversitesinde flüt sınıfları, bu geleneği sürdürmektedir ve aynı zamanda profesörler ve öğrenciler çalışacakları repertuvarları bireysel ihtiyaçlara göre seçmektedirler.¹⁴²

Louis Fleury, Taffanel'in müzikal kimliğinden bahsederken Taffanel'i şöyle anlatmıştır;

“Zarafet, esneklik ve hassasiyet, Taffanel'in sanatının ayırt edici özelliklerinden biriydi ve onun olağanüstü ustalığı karakterinin bu özellikleri nedeni ile çok görülemedi. Taffanel gösterişten nefret ederdi, müziğin metnine tamamen bağlı kalınması gerektiğine inanarak çalınmasının, yumuşak ve akıcı anlatımın altında vuruş ve ritmin doğruluğuna sıkı sıkıya bağlı kalırdı. Tonu büyüleyici ve oldukça büyüktü.”¹⁴³

1895 yılında, *L'Europe Artiste*'in bir baskısında Taffanel'den şöyle bahsedilir:

¹³⁹ **Orchestra Lamoureux:** Société des Nouveaux-Concerts olarak da bilinen, Fransız keman sanatçısı ve şef Charles Lamoureux tarafından kurulan, haftalık konserler düzenleyen ve ilk konserini 1881 yılında veren orkestra.

¹⁴⁰ Edward BLAKEMAN, **Taffanel: Genius of the Flute**, 183.

¹⁴¹ Dorothy GLICK, **Paul Taffanel and the Construction of the French Flute School**, 78.

¹⁴² A.g.k., 79.

¹⁴³ Claude DORGEUILLE, **The French Flute School**, 16.

“Mösyö Taffanel, konservatuvarda bir dönem yönetici olan besteci, eğitimci Ambroise Thomas (1811-1896)’tan sonra en tanınmış kişidir. Bir flüt sanatçısı olarak yeteneği ve ustalığı Taffanel’i evrensel bir üne kavuşturmuştur. Eşsiz, rakipsiz üstat, flütün Paganini’si, daima kutsal sayılacak!”¹⁴⁴

Günümüze kalan ses kayıt mirasının yanı sıra Taffanel’in, takdir edilebilecek diğer önemli bir yanı ise; müzisyenlerden ilham alması ve flütteki icracılığı ile birçok besteciye ilham kaynağı olmasıdır. Gabriel Fauré *Fantasie*’sini, Charles-Marie Widor op.34 *Suite*’i, George Enescu *Cantabile and Presto*’yu Taffanel’e ithaf etmişlerdir.¹⁴⁵ Taffanel, 22 Kasım 1908’de Paris’te yaşamını yitirmiştir.¹⁴⁶

Ölümünden sonra Gaubert, Taffanel’in yazmaya başladığı ve bugün konservatuvarlarda halen kullanılmakta olan metodu, *Taffanel-Gaubert Méthode Complète* adı ile 1923 yılında yayınlamıştır.¹⁴⁷

Adolphe Hennebains, Fransız flüt sanatçısı ve flüt eğitmenidir. 14 Kasım 1862 yılında doğmuştur. 1878 yılında Paris Konservatuarı’nda Joseph Henri Altés’in sınıfına kabul edilmiştir. 1880 yılında birincilik ödülü kazanmıştır. Daha sonra ise en önemli danışmanı olarak gördüğü Paul Taffanel ile çalışmıştır. Taffanel’in tavsiyesi ile flüt grup şefi olarak Padeloup Orkestrası’nda solo flütist (1880), Lamoureux Konserleri’nde solo flütist (1884) ve 1890 yılında Orchestre de L’Opéra National de Paris orkestrasında görev almış ardından Taffanel’in kurduğu *Société de Musique de Chambre pour Instruments a Vent* derneğine katılmıştır.¹⁴⁸ 1893 yılından 1909 yılı ortasına kadar Paris Konservatuarı’nda Taffanel’in asistanlığını yapmıştır. Öğrencileri arasında Jean Boulze, Lucy Dragon, Albert Ehrmann, André Lespés, Albert Manouvrier, René Le Roy, Georgette René ve Joseph Rampal (Jean-Pierre Rampal’in babası) en önemlileri olarak bilinir.¹⁴⁹ Hennebains, 17 Eylül 1914’te

¹⁴⁴ Claude DORGEUILLE, *The French Flute School*, 17.

¹⁴⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Taffanel.

¹⁴⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Taffanel.

¹⁴⁷ Ardal POWELL, *The Flute*, 221.

¹⁴⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Adolphe_Hennebains.

¹⁴⁹ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 71.

yaşamını yitirmiştir. Kullandığı Louis Lot flütü, ölümünden sonra öğrencisi René Le Roy'a (1898-1985) verilmiştir.¹⁵⁰

Philippe Gaubert, 5 Temmuz 1879'da Cahors'ta doğmuştur. Gaubert ilk müzik derslerini, müzisyen olan babasından almıştır. 7 yaşında Paris'e gelerek ilk flüt derslerini Taffanel'in babasından almıştır.¹⁵¹ 1893 yılında Paris Konservatuarı'na kabul edilerek Taffanel ile flüt eğitimine başlamıştır. 15 yaşında, konservatuvara başladıktan 4 yıl sonra, birincilik ödülünü kazanmıştır. Aynı zamanda konservatuvarda Raoul Pugno (1852-1913) ve Xavier Leroux (1863-1919) ile armoni, Charles Lenepveu (1840-1910) ile de kompozisyon çalışmıştır. 1903'te füg dalında birincilik ödülü, 1905'te ise *Prix de Rome* (ikincilik ödülü) kazanmıştır. Şeflik tecrübesi olmamasına rağmen 25 yaşında Société des Concerts Orkestrası'na şef olarak atanmıştır.¹⁵² İki dünya savaşı arasındaki dönemde en önde gelen Fransız müzisyenlerden biri olmuştur. Gaubert, Paris Operası'nda flüt grup şefi olarak tanınmasının ardından 1919'da 40 yaşındayken kendisini Fransız müzik hayatının tam merkezine yerleştiren üç önemli göreve getirilmiştir. Bunlardan ilki, Hennebains'in yerine Paris Konservatuarı'nda flüt profesörlüğü, ikincisi Paris Operası şefliği, üçüncüsü ise *Orchester de la Société des Concerts du Conservatoire* şefliği görevleridir.¹⁵³ Öğrencileri arasında Marcel Moyse (1889-1984), oğlu Louis Moyse (1912-2007), René Le Roy (1898-1985) ve Robert Hériché sayılabilir.¹⁵⁴

Fransız besteci Gustav Samazeuilh (1877-1967)'in Gaubert hakkındaki görüşleri şu şekildedir: “Teknik olarak iyi bir tona sahiptir, yumuşak pasajlarda dokunaklı, yükseldiğinde ise hiçbir zaman agresif veya sert olmayan sağlam bir tekniği vardır.”¹⁵⁵ Gaubert 8 Temmuz 1941 yılında Paris'te yaşamını yitirmiştir.¹⁵⁶

¹⁵⁰ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 71.

¹⁵¹ Claude DORGEUILLE, *The French Flute School*, 26.

¹⁵² A.g.k., 28.

¹⁵³ https://en.wikipedia.org/wiki/Philippe_Gaubert

¹⁵⁴ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 70.

¹⁵⁵ Claude DORGEUILLE, *The French Flute School*, 33.

¹⁵⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Philippe_Gaubert

Marcel Moyse, efsanevi Fransız flütçü ve öğretmendir. 17 Mayıs 1889 yılında Fransa’da St. Amour köyünde doğmuştur. Doğumundan sonra annesinin ölümü nedeni ile Josephine Parretier tarafından evlat edinilmiştir. Yedi yaşına gelinceye kadar burada yaşamış, daha sonra Bescanon’a yerleşmiştir. Burada flüt derslerine Boehm sistemi flüt ile başlamış olmasına rağmen, 15 yaşında Paris’te Lamoureux Orchestra’sında çellist olan amcasının yanına taşınincaya dek enstrüman çalışmayı pek ciddiye almamıştır.¹⁵⁷

Adolphe Hennebains ile bir yıl flüt çalıştıktan sonra Paris Konservatuvarı’nda Taffanel’in sınıfına kabul edilmiştir. 1906 yılında, 16 yaşında iken, Gaubert’in *Nocturne et Allegro Scherzando*’su ile premier prix¹⁵⁸ kazanmıştır.¹⁵⁹ Hennebains ile çalışmalarına devam ettiği sırada bir yandan da Taffanel ve Philippe Gaubert ile de çalışmalarını sürdürmüştür.¹⁶⁰

Moyse, *Paris Operası* ve *Opera Comique*’te flüt grup şefliği için yapmış olduğu başvurularının her ikisini de kazanmış olmasına rağmen yaz programını serbest tutmak için ikincisini seçmiştir. İlk metotları, flüt tekniği üzerine yazılan *Studies and Technical Exercises* (1921), *Daily Exercises* (1922), *Scales and Arpeggios: 480 Exercises for Flute* (1933) olmuştur. Ardından, ton ve yorumlama üzerine odaklanan; *De La Sonorité* (1934), *Twenty-Four Little Melodic Studies with Variations* (1939) ve *Tone Development through Interpretation* (1962) isimli metotları yazmıştır. 1931 yılında Gaubert’in emekli olması ile Paris Konservatuvarı’na profesör unvanı ile atanmıştır. Kaydedilebilen müzik mirasının büyük kısmı günümüze bu zaman diliminden gelmiştir. En erken solo kayıtları 1926 yılına dayanır ve yaklaşık olarak 1938 yılına kadar devam etmektedir.¹⁶¹ Marcel Moyse, 1949 yılından 1984 yılına kadar Amerika’da yaşamış ve çalışmalarına burada devam etmiştir. Naziler 1940 yılında Paris’i istila ettiğinde Marcel Moyse’in kariyeri dramatik bir dönüşüm geçirmiştir. Ailesiyle birlikte St. Amour’a kaçmış ve bir süre *Cenevre Konservatuvarı*’nda ders vermiştir.

¹⁵⁷ Demetra Baferos FAIR, *Flutists’ Family Tree: In Search of the American Flute School*, 36.

¹⁵⁸ **Premier prix**: Paris ve Lyon Yüksek Konservatuvarlarında birincilik ödülü.

¹⁵⁹ Claude DORGEUILLE, *The French Flute School 1860-1950*, 33.

¹⁶⁰ A.g.k., 33.

¹⁶¹ Demetra Baferos FAIR, *Flutists’ Family Tree: In Search of the American Flute School*, 36.

Savaştan sonra Paris'e döndüğünde eskiden eğitimcilik ve icracılık yaptığı pozisyonlar artık mevcut değildir. Bu pozisyonlara Gaston Crunelle atanmıştır. İki yıl bekledikten sonra, konservatuvar kendisine Crunelle'in yanı sıra bir sınıf kurmuş fakat bu düzenleme Moyse'a hitap etmemiştir.¹⁶²

1948 yılında konservatuvardan ayrılarak Avrupa'da masterclass'lar vermeye başlamıştır. Bir süre Arjantin'de yaşamış sonunda ailesi ile birlikte 1951'de Vermont Brattleboro'ya taşınmıştır. Gelini Blanche Honegger, oğlu Louis Moyse ile beraber *Moyse Trioyu* (flüt, keman, piyano) oluşturarak, saygın *Marlboro Müzik Festivalini* kurmuşlar ve bu durum Amerikalı flütçüler üzerinde baskın bir etki yaratmıştır. Mc. Cutchan, Moyse'un diğer enstrüman icracılarının yaptığından farklı olarak nasıl flüt çalınacağını değil, nasıl müzik yapılacağını öğrettiğini ifade etmektedir.¹⁶³

Moyse, *Marlboro College*'da ders verirken; bir süre Boston, New York ve Montreal'de ders vermek için seyahat etmiş ve bu dönemde performans kariyerini artık bitirmiştir. Brattleboro'da düzenlediği yaz atölyelerine sayısız amatör ve profesyonel flütçü katılmıştır.¹⁶⁴

Nancy Toff, "Marcel Moyse'un 1949'da Amerika'ya ilk geldiğinde, ki bu diğer arkadaşlarından daha geç bir tarihe denk gelir, Woodwind Magazin ile yaptığı röportajda, amacının dünyanın her yerinde en iyi şekilde mücadele edecek bir Amerikan tahta nefesli flüt ekolü geliştirmek olduğunu ifade eder."¹⁶⁵ Marcel Moyse'un flüt eğitimine katkısı büyüktür. Hem yazılı kaynakları hem de yetiştirdiği öğrencileri sayesinde etkisi Amerika Birleşik Devletleri'nde ve dünya çapında hissedilir. En eski metotları teknik meseleleri ele alırken, daha sonraki metotları ise O'nun bugün esas olarak hatırlandığı güzel ton ve yorum becerileri üzerine odaklanmıştır. *De la Sonorité* (1934)'nin bir bölümü flüt için yazılan yarım aralıklar

¹⁶² Demetra Baferos FAIR, *Flutists' Family Tree: In Search of the American Flute School*, 37.

¹⁶³ <http://www.annmccutchan.com/marcel-moyse.html>

¹⁶⁴ Demetra Baferos FAIR, *Flutists' Family Tree: In Search of the American Flute School*, 37.

¹⁶⁵ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 102.

arasındaki melodik hareketlerden oluşan ve günümüzde en çok kullanılan ton alıştırımlarından biridir.¹⁶⁶

Marcel Moyse'un yetiştirdiği öğrenciler arasında Bernard Goldberg (1923-2018), Trevor Wye (1935-), James Galway(1939-), Robert Aitken (1939-), Paula Robison (1941-), William Bennett (1943-), Carol Wincenc (1949-), Robert Aitken (1939-), September Payne ve Julia Bogorad sayılabilir.¹⁶⁷ Marcel Moyse, 1 Kasım 1984 yılında Vermont-Amerika'da hayatını kaybetmiştir.¹⁶⁸

Gaston Crunelle, Fransız flüt sanatçısı 18 Ağustos 1898'de Douai'de doğmuştur. Paris Konservatuvarı'nda Gaubert'in öğrencisi olmuştur. 1920 yılında *Premier Prix* kazanmıştır. Aynı yıl *Quintette Enstrumantal de Paris*'te René Le Roy'un yerine geçmiştir.1933 yılından itibaren *Orchester Pasdeloup*' ta ve *Opéra-Comique*'te solo flütist olarak yer almıştır. 1941 ile 1969 yılları arasında Paris Konservatuvarı'nda flüt profesörlüğü görevinde bulunmuştur. Yetiştirdiği öğrencileri arasında Jean-Pierre Rampal (1922-2000), James Galway (1939-), Maxence Larrieu (1934-), Michel Debost (1934-) en bilinenlerdir. Olivier Messiaen (1908-1992), Pierre Sancan (1916-2008) ve Henri Dutilleux (1916-2013) gibi besteciler Crunelle için eserler bestelemişlerdir. 12 Ocak 1990 yılında Paris'te yaşamını yitirmiştir.¹⁶⁹

René Le Roy, 1898 yılında Maisons-Laffitte'te doğmuştur. Anne ve babası amatör müzisyen olan Roy'un babası flüt, annesi ise piyano çalmaktaydı. Flüt eğitimine 1906 yılında 8 yaşındayken babası ile başlamıştır. René Le Roy flüte karşı oldukça yetenek göstermiş ve çok ilgi duymuştur. 1916'da Paris Konservatuvarı'na kabul edilmiş ve Adolphe Hennebains ile çalışmalarına başlamıştır. Hennebains'in flüt çalımını gözlemlemiş ve üfleme tekniğini geliştirmesi gerektiğine ikna olmuştur. Hennebains 1914'te yaşamını yitirdiğinde, kullandığı Louis Lot flütünü René Le Roy'a bırakmıştır. Hennebains'in yaşamını yitirmesinden sonra Roy, ton konusuna

¹⁶⁶ Demetra Baferos FAİR, **Flutists' Family Tree: In Search of the American Flute School**, 38.

¹⁶⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Marcel_Moyse

¹⁶⁸ Claude DORGEUILLE, **The French Flute School 1860-1950**, 33.

¹⁶⁹ https://de.wikipedia.org/wiki/Gaston_Crunelle.

daha az önem veren bunun yerine parmak tekniğini daha çok önemseyen Lafleurance'ın öğrencisi olmuştur. 1918 yılında, 20 yaşına geldiğinde *Premier Prix* kazanmış, ardından çalışmalarına büyük hayranlık duyduğu Gaubert ile devam etmiştir. Kısa bir süre sonra 1919 yılında Gaubert, Roy'u Taffanel'in kurduğu *Société des Instruments a Vent de Paris* derneğine varisi olarak atamıştır. Böylece René Le Roy, kariyerine ardında bir orkestranın desteği olmadan solo bir flütçü olarak başlamıştır. 1919'da İsviçre'ye, 1917'de Karl Srtaub tarafından keşfedilen; J.S. Bach'ın, solo flüt sonatlarını icra ettiği 23 konserlik bir konser turnesi gerçekleştirmiştir.¹⁷⁰ 1939'a kadar hem solo hem de iki oda müziği grubu ile İsviçre, İngiltere, Hollanda, İtalya, Almanya, İspanya, Belçika, Polonya, Çekoslovakya, Yugoslavya, Kuzey Amerika ve Mısır'a konserler gerçekleştirmiştir. 1929 yılının başlarından 1940 yılına kadar Amerika Birleşik Devletleri'ne 2-3 aylık düzenli seyahatleri olmuştur. Bu seyahatler, Roy'un Amerikalı flütçüler tarafından tanınmasını sağlamıştır. Yirmi yıldan fazla bir süre Le Roy, Fransa Fontainebleau'daki Amerikan Konservatuvarı'ndaki pozisyonuyla, Kuzey Amerika'daki pedagojik etkinliğini daha da genişletmiştir. Amerikan Konservatuvarı, Amerikalı öğrencilere profesyonel Fransız müzisyenlerden müzik eğitimi almalarına imkân sunan bir yaz okuludur. Bu şekilde birçok Amerikalı öğrenci ülkelerine döndüklerinde Roy'un pedagojik fikirlerini yaymaya devam etmişlerdir. 1943-1950 yılları arasında Kuzey Amerika'daki öğretmenlik kariyerini Montreal Konservatuvarı'nda devam ettirmiştir.¹⁷¹ Roy 1940-1950 yılları arasında Amerika'da yaşamıştır. 1950 yılında Fransa'ya dönmüş ve Jacques Février, Georges Albin (daha sonra yerine André Lévy geçmiştir) ile bir trio grubu kurmuş ve bu topluluk 1956'ya kadar konserler vermiştir.

Roy, Amerika'da Fransız Flüt Okulu'nun en etkili temsilcisi olarak görülmüştür. Savaşın önce Prag ve Madrid'de dersler veren Roy, savaşın sonra önce Weikersheim'da, sonra Bauschlott'ta bir yaz okulu kurmuştur. 1932'den 1950'ye kadar Fontainebleau'daki Amerikan Konservatuvarı'nda ve 1943'ten 1950'ye kadar da *Montreal Konservatuvarı*'nda flüt profesörlüğü yapmıştır.¹⁷² Son görevi, 1952-1968

¹⁷⁰ Claude DORGEUILLE, *The French Flute School 1860-1950*, 53-55.

¹⁷¹ Sarah GEARHEART, *Exploring The French Flute School In North America: An Examination Of The Pedagogical Materials Of Georges Barère, Marcel Moyse, And René Le Roy*, 23-24.

¹⁷² Claude DORGEUILLE, *The French School 1860-1950*, 57.

yılları arasında çok sayıda müzisyen yetiştirdiği Paris Konservatuvarı'nda oda müziği profesörü olarak çalışması olmuştur.¹⁷³

Roy, erken dönem müziği yeniden canlandırmış ve popüler hale getirmiştir. J. S. Bach (1685-1750)'in tamamlanmamış Sonat'ı ve oda müziği eserlerinin yanı sıra Jean-Marie Leclair (1697-1764)'in Do Majör Konçertosu'nu düzenleyerek flüt repertuarına kazandırmıştır.¹⁷⁴

Roy'a adanan eserler arasında; Arthur Honegger, *Dance de la Chèvre for solo flute* (1919), Jean Cartan, *Sonatine for flute and clarinet* (prömiyeri Cahuzak ile 1931'de yapılmıştır), Guy Ropartz, *Sonatine in G major for flute and piano* (1931), Robert Casadesus, *Sonate for flute and piano* (1934), Jean Rivier, *Oiseaux Tendres* (1935), Bohuslav Martinu, *Sonate en Trio for flute, chello and piano* (1943) ve Robert Casadesus, *Concerto in D major, Op. 35, for flute and chamber orchestra* (prömiyeri 1943 yılında New York'ta yapılmıştır) sayılabilir.

The French Flute School kitabının yazarı Dorgeuille, René Le Roy'un eğitimliği ile ilgili olarak kitabında şunları ifade etmektedir;

“İlk yıllarından itibaren bir sanatçı olarak Roy, müzisyenliğe adanmış bir teknikle özellikle kendi etkileyici ton üretme tarzını kesin bir şekilde aktarabilme arzusundan ilham almıştır. Tekniğin sınırlarını analiz etmek için durmak bilmeyen bir tutku sergilemiştir ve bu durum Roy'u genel olarak, kendi tekniğine inanmaya ve savunmaya sevk eden en önemli özelliği olmuştur.”¹⁷⁵

Birkaç yıl sonra Roy'un *Traité de la Flute* isimli Claude Dorgeuille (1929-2009) ile ortaklaşa hazırladıkları metot basılmıştır. Dorgeuille'e göre, “bu metot flüt çalışma tekniğine yeni bir yaklaşım getirmiştir ve René Le Roy'un flüt çalım stilini yansıtması bakımından oldukça önemlidir.”¹⁷⁶ René Le Roy 3 Ocak 1985'te Paris'te 83 yaşında yaşamını yitirmiştir.¹⁷⁷

¹⁷³ Claude DORGEUILLE, *The French School 1860-1950*, 57.

¹⁷⁴ A.g.k., 57.

¹⁷⁵ Claude DORGEUILLE, *The French Flute School 1860-1950*, 64.

¹⁷⁶ Claude DORGEUILLE, *The French Flute School 1860-1950*, 64.

¹⁷⁷ A.g.k., 57.

Jean-Pierre Rampal, 7 Ocak 1922 yılında Marsilya’da dünyaya gelmiştir. Flüt derslerine 12 yaşında Marsilya Konservatuvarı’nda flüt profesörü ve Marsilya Senfoni Orkestrası flüt sanatçısı olan babası Joseph Rampal ile burada başlamıştır. Joseph Rampal konservatuvarda Altés metodu kullanmaktaydı. Jean-Pierre Rampal 1937 yılında, 16 yaşında iken Marsilya Konservatuvarı flüt yarışmasında birincilik ödülünü kazanmıştır. Aynı yıl Marsilya’daki Salle Mazenod’da ilk halka açık resitalini gerçekleştirmiştir. Rampal’in yarım yüzyıldan fazla sürecek olan dikkat çekici müzik kariyeri, ebeveynlerinin tam teşviki olmadan başlamıştır. Rampal’in anne ve babası cerrah veya doktor olmasını müzisyenlik mesleğine göre daha güvenilir bir meslek olarak görüyorlardı. Bu nedenle II. Dünya Savaşı’nın başlarında Rampal, Marsilya’da üç yıl boyunca tıp eğitimi almıştır. 1943’te yetkililer Rampal’i Almanya’da çalışmaya zorlamışlardır. Almanya’ya gitmemek için kaldığı yerleri sürekli değiştirerek Paris’e kaçmıştır. Rampal, Paris’e geldiğinde Paris Konservatuvarı giriş sınavı seçmelerine katılmış ve 1944 yılında Gaston Crunelle ile flüt çalışmalarına başlamıştır. Konservatuvara başlamasından sadece dört ay sonra, Jolivet’in *Chant de Linos* eserinin yorumu ile Rampal, konservatuvarın yıllık flüt yarışmasında birincilik kazanmıştır. Paris’in kurtuluşunu takiben, 1945 yılında, Fransa Ulusal Orkestrası’nın şeflerinden olan besteci Henri Tomasi (1901-1971) tarafından, 1934 yılında Marcel Moyse için yazılan Jacques Ibert’in flüt konçertosunun Fransız Ulusal Radyosu’nda çalınması için davet almıştır. Bu canlı yayın, Rampal’in kariyerinin ilk aşaması olmuştur. İlk ses kaydı ise, bir sonraki yıl Mozart’ın *Re Majör Flüt Quarteti* olmuştur.¹⁷⁸ 1945 yılından itibaren oldukça aktif bir şekilde *Fransız Nefesli Quintet*’in bir üyesi olarak birçok oda müziği konserinde yer almıştır. 1952’de *Paris Barok Topluluğu*’nu kurmuş ve bu topluluk ilk barok müzik icra eden oda müziği topluluğu olmuştur.¹⁷⁹

Savaş bittiğinde Rampal, ilk olarak Fransa’da ardından 1947’de İsviçre, Avusturya, İtalya, İspanya ve Hollanda’da konserler vermiştir. Piyanisti ise Paris Konservatuvarı’ndan tanıdığı piyanist-klavsenist Robert Veyron-Lacroix (1922-1991) olmuştur. Savaştan sonra bu *duo*nun ortaya çıkışı, “tam bir yenilik” olarak

¹⁷⁸ Ardal Powell, *The Flute*, 240.

¹⁷⁹ Aktaran, STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 85.

tanımlanmış, Fransa ve diğer ülkelerdeki müzisyenleri de etkilemiştir. 1955-1962 yılları arasında *Paris Operası Orkestrası*'nda flüt grup şefi olarak çalışmıştır.¹⁸⁰

Powell'a göre, Jean Pierre Rampal, Paris'in en sevdiği flütçü pozisyonunu Marcel Moyse'tan devralmıştır.

“Rampal'in Paris'teki popülaritesi, kayıt endüstrisinde bir patlamaya sebep olan iki olaya denk gelmiştir: ilki savaşın sona ermesi, ikincisi ise tüm kayıt stüdyolarının 1950'nin sonuna kadar benimsediği düzenlenebilir manyetik kayıt bantlarının ve uzun çalma kayıtlarının ortaya çıkış zamanına denk gelmesidir.”¹⁸¹

1959 yılında *Nice Yaz Akademisi*'nin kurulmasından sonra 1977'ye kadar Rampal her yıl orada flüt dersleri vermiştir. 1969'da Gaston Crunelle'in yerine Paris Konservatuarı'na flüt profesörü olarak atanmıştır ve bu görevi 1981 yılına kadar sürdürmüştür.¹⁸²

Rampal, 1869'da büyük Fransız zanaatkâr Louis Lot tarafından yapılan tek som altın flütün sahibidir ve uluslararası alanda “ilk altın flütlü adam” olarak ünlenmiştir. Rivayete göre, Rampal'in kullandığı 18 ayar altın Lot flütün II. Dünya Savaşı'ndan önce Fransa'da yıllarca elden ele dolaştığı, ancak nerede olduğu kimse tarafından bilinmiyordu. 1948'de Rampal bu çalgıyı altın elde etmek için eritmek isteyen bir antikacıdan satın almıştır. Ailesinin de yardımları ile Rampal yeterli parayı toplamış ve 11 yıl boyunca bu enstrüman ile çalmaya ve kayıtlarını yapmaya devam etmiştir. Röportajlarında Rampal, altının gümüşün aksine daha doğal bir parlaklığı ve ışıltılı bir tonu olduğunu ve bu tonu biraz daha koyu, daha renkli ve sıcak bulduğunu ifade ederek gümüşe kıyasla, altın flüt tınısını daha çok sevdiğini belirtmiştir.¹⁸³

1958'de ilk Amerika Birleşik Devletleri turu esnasında kendisine Boston'daki William Haynes Flüt Şirketi tarafından Lot modeline göre yapılan 14 ayar altın bir flüt hediye edilmiştir. Rampal, kullandığı orijinal Lot flütünü 1869'da Londra'daki son bir

¹⁸⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Pierre_Rampal.

¹⁸¹ Ardal POWELL, **The Flute**, 240.

¹⁸² https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Pierre_Rampal.

¹⁸³ https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Pierre_Rampal.

kayıttan sonra kullanmayı bırakarak Haynes'i konser flütü olarak kullanmaya başlamıştır.¹⁸⁴

1960'lar, 1970'ler ve 1980'ler boyunca, Rampal özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'da popülarliğini korumuştur. Her yıl Amerika'yı gezmiş, *Carnegie Hall* ve *Avery Fisher Hall*'dan *Hollywood Bowl*'a kadar önde gelen her mekânda konserler vermiş ve New York *Lincoln Center*'da düzenlenen Mozart Festivali'nde daima yer almıştır. Rampal, en aktif olduğu dönemde 150 ile 200 arası konser vermiştir.¹⁸⁵

Rampal'a "tartışmasız büyük bir sanatçı" ünvanı veren The New York Times'a göre "Rampal'ın popülaritesi, kariyerinin ilk on yılında eleştirmenlerden ve müzisyenlerden tutarlı övgü kazandıran niteliklere dayanıyordu: temeli sağlam bir müzisyenlik, teknik güç, büyük nefes kontrolü ve kendine özgü, romantik ve sıcak vibratodan kaçınan karakteristik bir ton... Genç flütistler, O'nun ton yaklaşımlarını titizlikle inceleyip çalışarak parmak, ağızlık pozisyonunu ve nefes alma stilini taklit etmeye çalışmaktadırlar."¹⁸⁶

Konser kariyerinin en yoğun yıllarında dahi Rampal, başkalarına bir şeyler öğretmek konusunda her zaman vakit bulmuştur. Öğrencilerini sadece diğer flüt icracılarını dinlemek konusunda değil, aynı zamanda ünlü piyanistler, kemancılar ve şancıları da dinlemeleri konusunda teşvik etmiştir. "Virtüözlük" ile gerçek müzikal ifadeyi amaçlamak arasında doğru denge sağlanması gerektiği hakkında daima net bir görüşe sahip olmuş ve virtüözlük ile ilgili şu görüşleri savunmuştur:

"Elbette enstrümanınız aracılığıyla kendinizi ifade etmekte özgür olmak için, tüm teknik problemlerin çözümüne hâkim olmalısınız. Büyük bir hayal gücünüz ve büyük bir kalbiniz olabilir ama teknik olmadan bunları ifade edemezsiniz. Fakat ilk olarak iyi, etkileyici bir tona sahip olmak zorundasınız. Ton olmadan hiçbir şey başaramazsınız. Ton, ses ve sonorit  çok önemlidir. Aksi takdirde sadece parmaklar yeterli olmazlar... Bugünlerde herkesin parmakları ve ustalığı var... Fakat ses, ton, işte bu o kadar kolay değil."¹⁸⁷

¹⁸⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Pierre_Rampal.

¹⁸⁵ A.g.k.

¹⁸⁶ A.g.k.

¹⁸⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Pierre_Rampal.

Rampal, Paris'te Mayıs 2000'de 78 yaşında hayatını kaybetmiştir.¹⁸⁸

Christian Lardé, 3 Şubat 1930'da Paris'te doğmuştur. Paris Konservatuvarı'nda eğitim almıştır. 1948 yılında flüt ve 1951 yılında da oda müziği alanlarında birincilik ödülü kazanmıştır. Lardé, 19 yaşında Dublin'deki *RTÉ Ulusal Senfoni Orkestrası*'nda solo flütçü olarak çalışmaya başlamıştır. İki yıl sonra ise Cenevre Uluslararası Müzik Yarışması'nda ikincilik ödülü kazanmıştır. Kariyeri boyunca sık sık konserler vermeye devam ettiği Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da ilk konserlerini 1956 yılında vermiştir. 1969 yılında Montréal Konservatuvarı'na flüt profesörü olarak atanmıştır. Ardından 1970 yılında Paris Konservatuvarı'na oda müziği profesörü olarak atanmış ve 1995 yılına kadar bu kurumda ders vermeye devam etmiştir. Solo kariyeri boyunca Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Kore, Japonya ve Avrupa'da birçok konser vermiştir. Lardé, çağdaş müziğe büyük ilgi göstermiş ve Taira, Françaix, Casterède, Bancquart ve daha birçok isim için flüt parçaları üretmiştir. Eşi arpçı Marie-Claire Jamet ile birlikte solo ve aynı zamanda *Paris Enstrümantal Beşlisi*'nin bir parçası olarak birçok uluslararası performans sergilemiştir. 1981-2009 yılları arasında, 28 yıl boyunca *Académie musicale de Villecroze*'da ders vermiştir.¹⁸⁹

Lardé, 16 Kasım 2012 yılında 82 yaşında Draguignan-Fransa'da yaşamını yitirmiştir.¹⁹⁰

Raymond Guiot, 5 Ekim 1930 yılında Roubaix-Fransa'da doğmuştur. Guiot, Roubaix Konservatuvarı'na 7 yaşında babasının ısrarları sonucu girmiştir. 1947 yılında, Marcel Moyse'un sınıfına kabul edildikten iki yıl sonra, Paris Konservatuvarı'nda birincilik ödülünü kazanmıştır. Birkaç ay sonra, *Opéra de Lille*'e piccolo sanatçısı olarak katılmıştır. 1950 yılından 1956'ya kadar *École Nationale de Musique de Calais*'de flüt eğitmeni olarak çalışmıştır. 1954'te birincilik ödülünü kazandığı Cenevre yarışmasına tek başına hazırlanmıştır. 1956

¹⁸⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Pierre_Rampal.

¹⁸⁹ <https://www.academie-villecroze.com/en/young-talents/teachers/christian-larde>.

¹⁹⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Christian_Lard%C3%A9.

yılında Paris'te *Fransız Cumhuriyet Muhafızları Orkestrası*'nda flüt sanatçısı olarak çalışmaya başlamıştır. Ardından 1962 ile 1991 yılları arasında *Paris Opera Orkestrası*'nda flüt grup şefi olarak çalışmaya başlamıştır. 1977 yılında Paris Konservatuvarı'nda Alain Marion'un asistanı olarak çalışmaya başlamıştır.¹⁹¹ Guiot, yaşamına Paris'te devam etmektedir.

Michel Debost, 20 Ocak 1934'te Paris Fransa'da doğmuştur. Paris Konservatuvarı'nda Marcel Moyse ve Gaston Crunelle ile çalışmıştır. 1954'te *premier prix* kazanmıştır. Debost'un, 1957'de Moskova'da başlayıp Prag (1960), Münih (1960), Cenevre (1961) ve Turin (1964)'de kazanılan pek çok uluslararası ödülleri bulunmaktadır. Debost, 1960'tan itibaren *Orchester de Paris* ve 1962'den itibaren de *Orchester de la Société des Concerts du Conservatoire*'da flüt grup şefi olarak görev almıştır. 1962 yılından itibaren aralarında Amerika Birleşik Devletleri'nin de bulunduğu pek çok ülkeye yıllık turneler düzenlemiştir. 1967'de *Orchester de la Société des Concerts du Conservatoire*'den ayrılmış, diğer orkestrada ise solist ve oda müziği icracısı olarak görevine devam etmiştir. 1982 yılında Paris Konservatuvarı'nda flüt derslerini yürütmeye başlamıştır. 1990 yılına dek sürdürdüğü bu görevinden, Amerika'daki *Oberlin Konservatuvarı* profesörlük görevini kabul etmesi nedeni ile istifa etmiştir.¹⁹² Debost, konservatuvarda ders verirken öğrencilerini yorum ve repertuar konularında eğitmeye önem vermiş ve öğrencilerinin ilgilerini bu yöne çekmeye çalışmıştır. Debost'un öğretim felsefesi, her şeyi basit bir şekilde yapma ilkesine dayanmaktadır. Debost'a göre teknik olarak zor parçalar ve etütler üzerinde çalışmak yerine basit parçalar ile egzersizleri iyi uygulamak önemlidir. Debost'un yetiştirdiği öğrencilerinin çoğu Avrupa'da oldukça tanınan flütistler olmuşlardır. Öğrencilerinden bazıları, Emmanuel Pahud (1970-), Pierre Andre-Valade (1959), Clara Novakova olarak sayılabilir.¹⁹³ Michel Debost'un *A Simple Flute* isimli 1996 yılında yayınlanmış bir kitabı da bulunmaktadır.¹⁹⁴

¹⁹¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Raymond_Guiot.

¹⁹² <https://www.allmusic.com/artist/michel-debost-mn0000070348/biography>.

¹⁹³ Liesl STOLTZ, **The French Flute Tradition**, 86.

¹⁹⁴ <https://www.allmusic.com/artist/michel-debost-mn0000070348/biography>.

Maxence Larrieu, 27 Ekim 1934'te Marsilya'da doğmuştur. Jean Pierre Rampal'ın babası Joseph Rampal ile Marsilya Konservatuvarında flüt eğitimine başlamıştır. 1950 yılında Paris Konservatuvarı'na kabul edilmiş ve burada Gaston Crunelle ile çalışmalarına devam etmiştir. 1951 yılında *premier prix* ödülünü kazanmıştır. 1953 yılında *Paris Ulusal Üstün Müzik Koleji*nde, 1954 yılında ise Münih ve Cenevre'deki uluslararası yarışmalarda birincilik ödülü kazanmıştır. 1954 yılından 1966 yılına kadar Paris Komik Operası'nda ve ardında 1978'e kadar da Paris Operası Orkestrası'nda flüt grup şefi olarak yer almıştır. Daha sonra bu görevinden Cenevre Ulusal Müzik Koleji'nde ve Lyon Ulusal Üstün Müzik Konservatuvarı'nda flüt dersleri vermek üzere ayrılmıştır.¹⁹⁵ Öğrencileri arasında Robert Langevin, Mathieu Dufour, Jean Ferrandis, Patrick Gallois ve Sibel Kumru Pensel sayılabilir.¹⁹⁶

Alain Marion, 25 Aralık 1938'de Marsilya'da doğmuştur. Flüt eğitimine Joseph Rampal ile Marsilya Konservatuvarı'nda başlamıştır. 14 yaşında *premier prix* kazanmıştır. Paris Konservatuvarı'nda Jean Pierre Rampal'in öğrencisi olmuştur.¹⁹⁷ 1974'te Rampal'in asistanlığını yapmış, 1977'de ise Rampal'in yerine flüt profesörü olarak atanmıştır. Marion ve Rampal uzun yıllar birlikte çalışmışlardır ve Marion'un sanat yönetmeni olduğu *Nice Uluslararası Sanat Akademisi*ni kurmuşlardır. Kariyerine *Jeunesse Musicales* orkestrası ile solist olarak başlamıştır. Liesl Stoltz'un aktardığına göre; Verroust, Marion'un dolu bir orkestra kariyerine rağmen aynı zamanda öğrencilerinin uluslararası kariyer arayışlarında onlarla birlikte gezerek ve kayıtlar hazırlayarak öğrencilerini destekleyen saygın bir flüt eğitmeni olduğunu ifade etmiştir.¹⁹⁸ Öğrencileri arasında; Sophie Sherrier, Benoît Fromanger, Philippe Bernold, Marzio Conti, Yumiko Sakuma, Andrea Griminelli, Emmanuel Pahud, Alexis Kossenko, Denis Loupachev, Mayu Sato, Kazunori Seo ve Sarah Louvion sayılabilir.¹⁹⁹ Marion 16 Ağustos 1998'de 59 yaşında yaşamını yitirmiştir.²⁰⁰

¹⁹⁵ <http://www.maxence-larrieu.fr/en/biography-maxence-larrieu.html>.

¹⁹⁶ <https://www.nfaonline.org/about/achievement-awards/maxence-larrieu>.

¹⁹⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Alain_Marion.

¹⁹⁸ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 87.

¹⁹⁹ A.g.k., 87.

²⁰⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Alain_Marion.

Pierre-Yves Artaud, 13 Temmuz 1946'da Paris'te doğmuştur.²⁰¹ Paris Konservatuvarı'nda Gaston Crunelle ve Christian Lardé (1930-2012) ile çalışmıştır. 1967-1980 yıllarında flüt ve oda müziği alanında *premier prix* kazanmıştır. Dünya çapında birçok konserde solist olarak, *Trio a Cordes de Paris* ve *Arditti Quartet* gibi topluluklarla da oda müziği konserleri gerçekleştirmiştir. 1982 yılında Paris Konservatuvarı'nda flüt profesörlüğü görevine başlamıştır. 1985 yılından beri Paris Konservatuvarı'nda flüt ve tahta nefesliler pedagojisi profesörü ve 1999 yılından bu yana da *École Normale de Musique de Paris*'te flüt profesörü olarak çalışmaktadır. Artaud'un Fransız müziğine katkısı oldukça büyüktür. Artaud çağdaş müziğin uzmanıdır. Çeşitli ülkelerin bestecilerinin eserlerinin prömiyerlerini gerçekleştirmiş ve kayıtlarını yapmıştır. Diğer flüt icracılarından daha fazla modern eser kaydetmiş ve 350'den fazla eser Artaud'a ithaf edilmiştir.

Jean-Yves Roosen ile birlikte octo-bass flütün yapmışlardır. Bunun yanı sıra Artaud, birçok flüt metodu yazmıştır ve bilimsel incelemeleri bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; 1989 *Methode elementaire de la flute*, 1995 *Present Day Flutes - Treatise on contemporary techniques of transverse flutes for the use of composers and performers*, 1996 *A Propos de Pedagogie - Cent questions groupees en dix chapitres pour aider les professeurs debutants* olarak sayılabilir. Artaud, *Orchestre Français des Flutes* adıyla, çağdaş Fransız bestecilerin eserlerini tanıtmak için çeşitli flüt türlerinden oluşan bir orkestra kurmuştur. Artaud'un yıllar içinde kazandığı birçok ödül bulunmaktadır. Toru Takemitsu ile birlikte Tokyo Franco-Japon çağdaş müzik festivalinin başkanlığını yapmaktadır.²⁰²

Philippe Bernold, 1960 yılında Fransa'da doğmuştur. 1981 yılında Paris Konservatuvarı'na kabul edilmiştir. Burada Alain Marion ve Raymond Guiot (1930-) ile flüt çalışmıştır. 1982 yılında *premier prix* kazanmıştır. 1983 yılında, 23 yaşındayken *Orchestre de l'Opéra National de Lyon*'a flüt grup şefi olarak atanmıştır. 1987 yılında *Jean-Pierre Rampal Uluslararası Flüt Yarışması*'nda birincilik ödülünü

²⁰¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre-Yves_Artaud.

²⁰² Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 88-89.

kazanmıştır. O zamandan bu yana solo kariyeri gelişmiş ve yılda 50'den fazla konser vermektedir.

Bernold, Jean-Pierre Rampal (1922-2000), Mstislav Rostropovitch (1927-2007), Maurice André (1933-2012), Marielle Nordmann (1941) gibi ünlü isimlerle birçok oda müziği ve solo konserler gerçekleştirmiştir. Bernold hala *Paris Orkestrası*, *Franz Liszt Oda Orkestrası*, *Hallé*, *Prag Oda Orkestrası*, *Lyon Ulusal Orkestrası* ve *Lyon Opera Orkestrası* ile konserler vermektedir. Dünyanın en ünlü konser salonlarında Lorin Maazel, Jean-Pierre Rampal, John Eliot Gardiner, Semyon Bychkov, Kent Nagano, Yehudi Menuhin, Maurice Bourgue gibi şeflerle konserler vermiştir. Bunların yanı sıra Aix-en-Provence, Ojai (Amerika Birleşik Devletleri), Cannes, Radyo-Fransa, Strazburg, Evian ve Amerika Ulusal Flüt Birliği (1995) gibi festivallerde de performans sergilemiştir. Bernold, 1994 yılında *Les Virtuoses de l'Opéra de Lyon Orkestrası*'nda şeflik yapmaya başlamış ve bu tarihten itibaren birçok saygın orkestrada şef olarak yer almıştır.²⁰³

1922-1995 yılları arasında Paris Konservatuvarı'nda Pierre-Yves Artaud'un asistanı olarak başladığı eğitimlik kariyerini deşifre profesörü olarak devam ettirmiştir. 1994 yılında Maxence Larrieu'nun emekli olması ile Lyon Konservatuvarı'na flüt profesörü olarak atanmıştır.²⁰⁴ Bernold oda müziği ve flüt profesörü olarak Paris Konservatuvarı'nda çalışmalarına devam etmektedir.²⁰⁵

Florence Souchard Delepine, Tours'ta doğmuş ve Tours Ulusal Bölge Konservatuvarı'nda eğitimine başlamıştır. Burada eğitimi esnasında oda müziği ve flüt alanlarında birincilik ödülleri kazanmıştır. Daha sonra Paris Konservatuvarı'nda Michel Debost ve Pierre-Yves Artaud ile çalışmıştır. Eğitimi esnasında flüt ve oda müziği alanlarında *premier prix* kazanmıştır. 1990 yılından bu yana *Paris Orkestrası*'nda flüt sanatçısı olarak çalışmaktadır. 1994 yılından bu yana Paris Konservatuvarı'nda Pierre-Yves Artaud'un asistanlığını yapmaktadır.²⁰⁶

²⁰³ <http://www.philippebernold.com/philippe-bernold-biography.html>.

²⁰⁴ Liesl STOLTZ, *The French Flute Tradition*, 89-90.

²⁰⁵ <http://www.philippebernold.com/philippe-bernold-biography.html>.

²⁰⁶ <https://convention.latraversiere.fr/artistes/florence-souchard-delepine/>.

Sophie Cherrier, flüt eğitimine Nancy Ulusal Bölge Konservatuvarı'nda Jacques Mule ile başlamış ve 1977'de Paris Konservatuvarı'nda devam etmiştir. Paris Konservatuvarı'nda Alain Marion ile flüt, Christian Lardé ile oda müziği çalışmıştır. 1979'da flüt birinciliği, 1980 yılında ise oda müziği alanında birincilik kazanmıştır. 1981 yılında Jean Pierre Rampal Uluslararası Flüt Yarışması'nda ise dördüncülük ödülü kazanmıştır. Cherrier, konservatuvardan yüksek derece ile mezun olmuştur. Kasım 1998'de eğitmenlik belgesi alarak Paris Konservatuvarı'na flüt profesörü olarak atanmıştır.

1979 yılından bu yana *Ensemble Intercontemporain de Pierre Boulez*'de solist olarak görev yapmaktadır. Bununla birlikte *Colonne Orkestrası*, *Cleveland Orkestrası*, *Freiburg Orkestrası*, *Los Angeles Filarmoni Orkestrası* gibi orkestralarda da flüt sanatçısı olarak yer almıştır. Aynı zamanda birçok cd kaydı mevcuttur.²⁰⁷

Vincent Lucas, 1967'de Fransa'da doğmuştur. Flüt eğitimine 8 yaşında Clermont-Ferrand Konservatuvarı'nda başlamış, 1981'de 14 yaşında Paris Konservatuvarı'na girmiştir. 1984 yılında *Uluslararası Prag Radyo Yarışması*'nda birincilik ödülüne layık görülen ilk Fransız sanatçıdır.²⁰⁸ 1984 yılından 1989 yılına kadar *Orchester du Capitole de Toulouse*'da, 1989 yılından 1995 yılına kadar *Berlin Filarmoni Orkestrası*'nda ikinci flüt ve piccolo sanatçısı olarak çalışmıştır. 1995 yılından itibaren Paris Konservatuvarı'nda doçent olarak, 1999 yılından bu yana *Conservatoire à Rayonnement Régional de Paris(CRR)*'de ise profesör olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Lucas, Fransa'da ve dünyanın birçok bölgesinde, özellikle Almanya, İngiltere, Danimarka, Sırbistan, İtalya, Japonya, Kore, Çin, Tayvan ve Amerika Birleşik Devletleri'nde masterclasslar düzenlemektedir. Lucas, aynı zamanda Paris Orkestrası'nda flüt grup şefidir.²⁰⁹

²⁰⁷ <https://www.conservatoiredeparis.fr/fr/enseignant/sophie-cherrier>.

²⁰⁸ <https://www.conservatoiredeparis.fr/fr/enseignant/vincent-lucas>.

²⁰⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Vincent_Lucas.

Pierre Dumail, 1957 yılında doğan Dumail, 13 yaşında flüt çalmaya başlamıştır. Ekonomi alanında eğitim alan Dumail bu alandaki eğitimini tamamladıktan sonra müziğe dönmüş ve Jacques Castagner'den ders aldığı Versailles Konservatuarı'na dönmüştür. 1982 yılında birincilik ödülü kazanmıştır. Dumail aynı zamanda Paris Opera Orkestrası solisti Raymond Guiot ile de çalışmalarını sürdürmüştür. 1982 yılında Paris şehri birincilik ödülünü kazanmıştır. 1984 yılında öğretmenlik sertifikasını alarak 1985 yılına kadar *Nevers Ulusal Okulu*'nda öğretmenlik yapmıştır. 1985 yılının Aralık ayında *Paris Opera Orkestrası*'nın piccolo flüt yarışmasını kazanmıştır. 1995-2006 yılları arasında *Paris Ulusal Bölge Konservatuarı*'nda piccolo eğitimliği yapmıştır. 1999 Mart ayında Paris Konservatuarı'nda piccolo profesörlüğü görevine atanmıştır. Deutsche Grammophon etiketi altında *Ulusal Paris Opera Orkestrası* ile çok sayıda kaydı bulunmaktadır. Dumail, düzenli olarak Avrupa ve Japonya'da masterclasslar düzenlemektedir.²¹⁰

²¹⁰ <https://www.conservatoiredeparis.fr/fr/enseignant/pierre-dumail>.

3. 2009'DAN GÜNÜMÜZE PARİS KONSERVATUVARI MORCEAU IMPOSÉ GELENEĞİ

Paris Konservatuvarı'nın imzası haline gelen *Morceau Imposés*ler, bugün flüt repertuarının en önemli eserlerini oluşturmaktadırlar. Türkçe'ye *zorunlu parça* olarak çevirebileceğimiz bu eserler, Paris Konservatuvarı eğitim geleneği içerisinde ortaya çıkmış olup, diğer eğitim kurumlarında görülmeyen bir uygulamadır. Morceau Imposésler, zamanla diğer konservatuvarların da eğitim süreçleri içerisinde yer alarak kullanılmaya başlanmışlardır. Bu eserler, Paris Konservatuvarı'nda eğitim alan öğrencilerin konservatuvardan mezun olabilmek için çalmaları zorunlu olan parçalardır ve bu eserleri bu denli önemli kılan, daha önce hiç kimse tarafından icra edilmemiş olmaları ve mezun olacak öğrencilere mezuniyet resitallerinden, dört hafta öncesinde veriliyor olmalarıdır. Mezun olacak öğrenciler, eşit sürede eserleri çalışarak dört hafta sonunda eserin bestecisinin de aralarında bulunduğu 4-5 kişiden oluşan bir jüri karşısında performanslarını sunmaktadırlar.

Taffanel öncesinde konservatuvar öğretmenlerinin kendi yazdıkları eserler morceau imposé olarak öğrencilere zorunlu eser olarak verilirken, Paul Taffanel'in flüt profesörü olduğu dönemde Taffanel, flüt mezuniyet sınavları için o dönemin bestecilerinin flüt sınavları için yeni eserler yazmalarını ve bu eserlerin sınavlarda zorunlu eser olarak icra edilmelerini teklif etmiştir. Bunun sonucunda, 1824 yılından itibaren besteciler tarafından sipariş üzerine yazılan bu eserler armoni bakımından daha zengin, birliktelik bakımından daha zorlayıcı, flütün solistik yönünün ortaya çıktığı, virtüözlük gerektiren, zorlu teknik pasajlar içeren ve yoğun bir müzikalite gerektiren icrada sınırları zorlayan eserler haline gelmişlerdir.

1898 yılında Gabriel Fauré'nin bestelediği Fantaisie Op.79 konservatuvarın flüt sınavı için bestelenmiş ve modern morceau imposé eserlere bir örnek olarak verilebilir. Fauré'nin yanı sıra 1899 yılında Jean-Baptiste Duvernoy (1802-1880) Concertino Op.45, 1901 yılında Louis Ganne (1862-1923) Andante et Scherzo, 1902 yılında Cécile Chaminade (1857-1944) Concertino Op.107, 1903 yılında Albert Périlhou (1846-1936) Ballade, 1904 yılında Georges Enesco (1881-1955) Cantabile et

Presto ve 1906 yılında Philippe Gaubert (1879-1941)'in Nocturne et Allegro Scherzando'su gibi bugün flüt repertuarında önemli bir yere sahip olan eserler Paris Konservatuvarı flüt öğrencileri için bestelenmiş *morceau imposé* lerden birkaçıdır.²¹¹

Konservatuvarda *morceau imposé* gibi uzun zamandır sürdürülen *Concour du Prix* (Ödüllü Yarışma) geleneğinden de bu bağlamda bahsetmek gerekmektedir. *Concour du Prix*, Paris Konservatuvarı'nda eğitim alan öğrencilerin yılsonu veya mezuniyet sınavlarını jüri ve halk önünde vermeleri geleneğine verilen isimdir. Bu sınavların sonucuna bağlı olarak öğrencilere farklı başarı dereceleri verilmektedir.

Birincilik ödülü, *Premier Prix* veya *Mention très bien* (Onur ödülü); ikincilik ödülü, *Deuxième Prix* veya *Mention bien*; üçüncülük ödülü *Troisième Prix* veya *Mention assez bien* olarak derecelendirilmektedir. Okuldan mezun olabilmek için sadece birincilik ve ikincilik dereceleri yeterli olarak kabul edilmektedir, diğer dereceleri alan öğrenciler bir sonraki dönemi bekleyerek tekrar sınava girmek durumundadırlar.²¹² Günümüzde bu gelenek hala Fransa'daki tüm konservatuvar ve müzik okullarında devam etmektedir.

Paris Konservatuvarı sınavlarında icra edilmek üzere yazılan eserler *Morceau de Concour* (yarışma eseri) ya da *Solo de Concour* (yarışma solo eseri) olarak adlandırılmaktadır. Bu eserler 19. ve 20. yüzyıl flüt repertuarının en önemli eserleri olmuşlardır. Sipariş ile yazılan bu eserler konservatuvar müdürü tarafından bestecilere sipariş verilerek yazdırılan eserler olmuşlardır.

1803 yılından itibaren yazılan bu eserlerin bestecileri Paris'teki *Académie des Beaux* (Güzel Sanatlar Akademisi) tarafından oldukça saygın bir ödül olan *Prix de Rome* ödülüne layık görülmüşlerdir.²¹³

²¹¹ Sezin ALICI, *Paul Taffanel ve Morceaux Imposés Geleneği*, 27-28.

²¹² A.g.k., 30.

²¹³ A.g.k., 33.

1897 yılından itibaren tüm üflemeli ve bakır nefesli çalgılar için bestelenen bu eserler, enstrümanların repertuvarını zenginleştirdiği gibi, bir süre sonra, mezuniyet sınavları yeni eserlerin sergilendiği, dinleyiciye sunulduğu gösteriler haline gelmiştir. 1970 yılından itibaren sınav resital programına dönüşmüş ve yine programın içeriğinde morceau imposé çalma zorunluluğu bulunmaktadır.²¹⁴

Paris Konservatuvarı'nda ortaya çıkan bu gelenek günümüzde birçok konservatuvarın hem giriş hem de mezuniyet sınavlarında ve aynı zamanda ulusal veya uluslararası yarışmalarda belirleyici bir ölçek olarak uygulanmaktadır. Ülkemizde daha çok mezuniyet sınavlarında mezun olma kriteri olarak belirleyici bir unsur olarak etkin şekilde uygulanmaktadır.

2009 yılından günümüze morceau imposé olarak icra edilen eserler aşağıda verilmiştir;

2009-2010

F. Tanada-F

J. M. Leclair-Sonate Sol Majör

2009-2010

T. Takemitsu-Voice

2010-2011

Y. Taira-Cadenza I

2011-2012

R. François-Flüt ve Piyano için Pièce 3, 4, 5. bölüm

2012-2013

L. Berio-Sequenza

²¹⁴ Sezin ALICI, *Paul Taffanel ve Morceaux Imposés Geleneği*, 32-33.

B. Mantovani-Früh

2013-2014

A. Hovhannisyan-Les deux visions de mémoire I

2014-2015

C. P. E. Bach-Hamburger Sonatı

H. Holliger-Taire

2015-2016

G. Benjamin-Flight

C. Halffter-Debla

2016-2017

G. Telemann-Fantaisie No:12, TWV 40. 13, sol minör

P. Hurel-Loops I

2017-2018

A. Jolivet- Cinq Incantations No:5, éditions Boosey&Hawkes

2018-2019

Heinz Holliger - (é)cri(t), pour flûte seule - Éditions Schott

2019-2020

Covid-19 salgını sebebi ile sınavlar yapılamamıştır. Bu nedenle Morceau Imposé eser listesi açıklanmamıştır.

3.1 2009'dan Günümüze Paris Konservatuvarı Flüt Alanı Morceau Imposé'lerde Kullanılan Modern Çalım Teknikleri

3.1.1 Glissando

İtalyanca kaydırmak anlamına gelen, özellikle yaylı, telli veya tuşlu çalgılarda parmağı telin, tellerin veya tuşların üzerinde kaydırarak birbiri ardına gelen sesler elde etmeyi amaçlayan tekniktir.²¹⁵

Flütle yapılabilen iki çeşit glissando vardır. Bunlardan ilki, bir aralık iki ses arasında yapılan; diğeri ise iki yakın ses arasında mikro tonlar kullanarak yapılan şeklidir. Aralıklar arasında glissando yaparken amaçlanan, iki ses arasını doldurmaktır. Bunu yapmanın iki yolu bulunur. İlki, çalınan tempoya ve glissandonun ilk ve son notası arasındaki uzaklığına bağlı olarak yarım ses veya daha büyük aralıklarla glissando yapmak, bir diğeri ise; aralığı çeyrek sesler yardımı ile doldurmaktır. Çeyrek seslerle glissando yapmak için ise şu yöntemler uygulanır:

- Flüt ağızlığını içeriye veya dışarıya döndürerek,
- Flüt perdeleri üzerindeki delikler üzerinde, parmağı yavaş yavaş delik üzerinde kaydırarak açıp kapatarak.²¹⁶
- Kromatik sesleri kullanarak.

Flütte perde delikleri üzerinde glissando yapabilmek için açık perde flüt kullanmak gerekmektedir. Porte üzerinde gösterimi aşağıdaki gibidir:

²¹⁵ Vural SÖZER, *Müzik Ansiklopedik Sözlük*, 302.

²¹⁶ Aktaran, ÖZER, *Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi*, 56.

Resim 2. Glissando yazım örneği.

3.1.2 Kurbağa Dili

Flüt müziğinde en yaygın olarak kullanılan yeni çalım tekniklerinden biri olan kurbağa dili tekniği, flütü üflerken aynı zamanda gargara yapar gibi boğazdan “rrrr” sesinin çıkartılması ile yapılan bir tekniktir.

Almanca “Flutterzunge” olarak ifade edilir ve genellikle “Flz” olarak veya “Flt” olarak kısaltılır. İtalyanca ise “frullato” olarak ifade edilerek bazen “frull” olarak kısaltılır. İngilizce’de en yaygın gösterimi ise “ft” şeklindedir. Kurbağa dili tekniğinin ilk kullanımları, Richard Strauss’un op:35 Don Kışot senfonik şiirinde²¹⁷ bir diğeri ise Pyotr Ilyich Tchaikovsky’nin Fındıkkıran balesinin son sahnesinde olmuştur. Tchaikovsky’ye bu tekniği *frullato* adı ile ilk tanıtan besteci Alexander Khimichenco olmuştur.²¹⁸

20. yy’dan itibaren oldukça yaygın olarak kullanılan bu teknik flüt, fagot, trompet, trombon gibi birçok üflemeli çalgı tarafından kullanılan bir teknik olmuştur.

Bu tekniği oluşturmak için kullanılan en yaygın yöntem dilin uç kısmını olabildiğince hızlı döndürmedir. Daha detaylı açıklamak gerekirse, B-R-R-R sesinde olduğu gibi dili damağa doğru yuvarlayarak hızlı bir tremolo oluşturmaktır. Kurbağa dili yaparken diyaframdan oldukça güçlü bir nefes alarak dili desteklemek oldukça önemlidir. Bu teknik dışında kullanılan ikinci alternatif ise, boğazın arkasının titreşimi

²¹⁷ Nancy TOFF, **The Flute Book**, 120.

²¹⁸ <https://en.wikipedia.org/wiki/Fluttertonguing#:~:text=In%20sheet%20music%2C%20the%20technique,someti mes%20abbreviated%20to%20%22frull%22>

ile elde edilen R-R-R-R sesi ile yapılan boğaz gargarası eylemidir.²¹⁹ Hava küçük bir dudak deliği kullanılarak basınçlı bir şekilde flüte aktarılmalıdır. Boğazdan yapılan kurbağa dili tekniği ile birinci oktav sesleri daha rahat ve daha yoğun elde edilebilmektedir. Bunun yanı sıra nüanslar da daha rahat elde edilebilirken sesin yüksekliği değişmeden uygulanan titreşim hızı da istenilen şekilde ayarlanabilmektedir. Bu şekilde de istenilen hızda kurbağa dili tekniği uygulamak mümkün olmaktadır.²²⁰

Kurbağa dili herhangi bir artikülasyon gibi ifade edilir ve şekildeki gösterimleri mevcuttur:

Resim 3. Kurbağa dili yazım örneği

3.1.3 Mikrotonlar

Mikrotonlar, yarım perdeden daha küçük aralıklar olan komalardır. “Batı müziğinin tampere sisteminin²²¹ dışında kalan bu ses dokusu, bir oktav içinde yirmi dört ses bulunan Türk müziğindeki melodi zenginliğinin temel ögesidir.”²²²

Akustik bir enstrümanda çeyrek tonu veya diğer daha küçük aralıkları belirlemek son derece zordur çünkü enstrümanların mevcut teknikleri şu anda yeterli değildir. Çeyrek tonları göstermek için bazı besteciler şu yöntemleri kullanmaktadırlar:

²¹⁹ Nancy TOFF, *The Flute Book*, 120.

²²⁰ Cem ÖNERTÜRK, *20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler*, 15.

²²¹ **Tampere sistem:** Fransızcada eşit aralıklı anlamına gelen, bir oktavın on iki eşit yarım tona bölündüğü düzendir.

²²² Vural SÖZER, *Müzik Ansiklopedik Sözlük*, 469.

- $\sharp$ Notayı çeyrek tonla tizleştirme.
- $\sharp$ Notayı bir tonun $\frac{3}{4}$ ile tizleştirme.
- $\flat$ Notayı çeyrek ton pesleştirme.

Stoltz, flüt sanatçısı Pierre-Yves Artaud, çeyrek tonları tam anlamıyla bir orkestra enstrümanı üzerinde duyurabilmenin neredeyse imkânsız olduğunu ifade ettiğini ve bu nedenle Artaud'un, aşağıdaki işaretlerin kullanılmasını önerdiğini ifade etmiştir;

- $\flat$ Verilen notayı tampere perdede biraz tizleştirin.
- $\flat$ Verilen notayı tampere perdede biraz pesleştirin
- $\sharp$ Tampere perdede tizleştirilmiş notadan biraz daha tiz.
- $\sharp$ Tampere perdede tizleştirilmiş notadan biraz daha pes.
- $\flat$ Tampere perdede pesleştirilmiş notadan biraz daha tiz.
- $\flat$ Tampere perdede pesleştirilmiş notadan biraz daha pes.

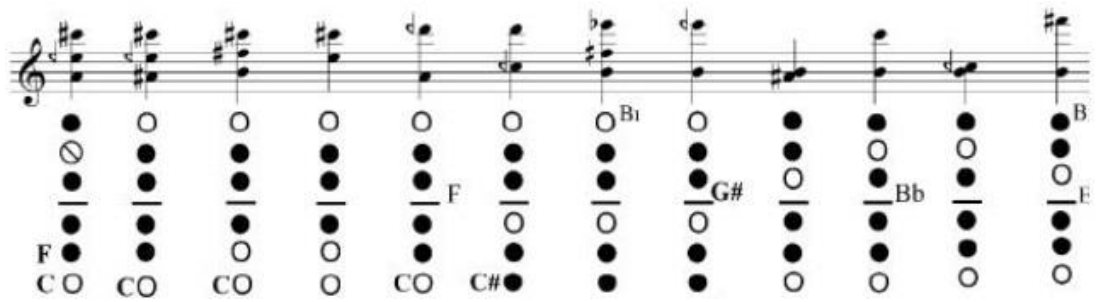
Flütte mikro aralıklar iki şekilde elde edilebilmektedir. Bu yöntemlerden ilki; flütün pozisyonunu içeriye veya dışarıya döndürerek, ikincisi ise; parmak hareketleri sayesinde tuşların çeyrek ton üretmek için kısmen açılıp kapatılabilmesi yöntemidir. Ancak bu yöntem kapalı perde flütler için mümkün değildir. Ağızlığı kapatma-açma yöntemi genellikle başka bir olasılık olmadığında kullanılır. Ancak çok kesin sonuçlar vermeyebilir. Bu nedenle mikrotonlar çoğunlukla özel parmak kombinasyonları ile üretilir. Birinci oktav mi bemolden itibaren alternatif parmak kullanımı mümkündür. Mi bemol altındaki notalar için alternatif parmak kullanımı mümkün değildir ve bu kısımdaki mikrotonlar sadece ağızlığın içe veya dışa çevrilmesi ile elde edilebilmektedir. Pierre-Yves Artaud mikrotonlar için çeşitli olası parmak varyasyonları sunmuştur. *The Avant-Garde Flute* kitabının yazarı Thomas Howell

kitabında ikinci oktav re sesinin flüt üzerinde çeyrek tonunun üretilmesinin imkânsız olduğunu ifade etmekte ve bu nedenle farklı parmak pozisyonları kullanılması gerektiğinden bahsetmiştir.²²³ Kullanılacak parmak pozisyonları genellikle besteci tarafından nota üzerinde belirtilmektedir. Parmak pozisyonu ile bestelenen eserlerde parmak dizilişi belirtilmektedir.

3.1.4 Multifonikler

Multifonikler, aynı anda çalan farklı notaların birleşimidir. Flütte çok seslilik olarak da ifade edilebilir. Aynı anda iki, üç, dört veya daha fazla ses çalmak mümkündür. Genellikle uygulayabilmek için alternatif parmaklar kullanmak gerekir. Multifonikler, flütteki doğuşkanları çıkartma tekniği ile oldukça benzer bir teknikte elde edilirler. Multifonikleri çıkartırken önemli olan her iki sesi de ayrı ayrı temiz bir şekilde çıkartmaya çalışmaktır.

Doğru pozisyon belirlendikten sonra alt ses tutulurken, üst sesi çıkartmak için gerekli olan üfleme pozisyonuna geçilir. Böylece çift ses elde edilebilecektir. Direkt olarak çift sesi elde edebilmek için pratik yapmak gerekmektedir.²²⁴ Multifonikler aşağıdaki gibi gösterilmektedir:

Resim 4. Multifonik yazım örneği

²²³ Liesl STOLTZ, *A Study And Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008*, 33-34.

²²⁴ Robert DICK, *The Other Flute*, 81.

3.1.5 Keyclicks (Tuş tıklamaları veya perküsyon sesi)

Flüte üflemeden herhangi bir perdeyi güçlü bir şekilde kapatmak flütte bir nota, bir ses meydana getirir. Bu ses, flüt mekanizmasının oluşturduğu bir sestir ve flütle üfleme yapmadan kullanılan tek tekniktir.²²⁵ Meydana gelen bu sesleri kullanarak flütü bir perküsyon aletiymiş gibi kullanmak mümkün hale gelmektedir. Flütte bu şekilde oluşan seslere perde sesleri denmektedir. Flütte perde sesleri iki şekilde elde edilebilmektedir. Üfleme deliği açık bırakılarak veya üfleme deliği kapatılarak.²²⁶

Tuş tıklamaları bir veya birden fazla sese vurarak yapılabilen ve dil ile güçlü bir dil vuruşu yapılarak üretilmektedir. En bilinen tuş tıklamalı sesler, staccato notaları ifade eden tuş vuruşlarıdır ve 1936 yılında Edgar Varesé tarafından, solo flüt için 1936 yılında bestelediği *Density 21.5* adlı eserde kullanılmıştır (Bkz. Nota 2).²²⁷

Nota 1. Edgar Varèse, *Density 21.5* solo flüt eserinde yer alan tuş tıklamaları.

Tuş vuruşları, tek seslerde, multifoniklerde, fısıltı tonlarında, artık tonlar ve jet ıslıkları dâhil olmak üzere tüm ses türlerini ifade etmede kullanılabilir. Tuşlara vurularak üretilen sesler, flütün ağızlık deliğinin dil ile kapatılarak veya küçültülerek ya da ağızlıktaki kabartma plakasının çeneye sıkıca bastırılıp deliğin mümkün olduğunca küçültülmesi ile elde edilebilir.²²⁸ Bu sesleri elde etmenin en kolay yolu dişlerin arkasına kuvvetli bir dil vuruşu ile aynı anda “hot” ve “hit” kelimelerinden birini söylemektir.²²⁹ Perdelere ne kadar kuvvetli bir şekilde vurulursa elde edilen ses

²²⁵ Cem ÖNERTÜRK, 20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler, 13.

²²⁶ Aylin ÖZER, Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi, 68.

²²⁷ E. Merve SEÇKİN, 1950 Sonrası Flüt Müziği ve Özel Efektler, 23.

²²⁸ Robert DICK, *The Other Flute*, 129.

²²⁹ Aylin ÖZER, Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi, 68.

de o kadar güçlü çıkar. Nota yazımı açık ağızlık ve kapalı ağızlık olmak üzere iki şekildedir. Porte üzerinde gösterimi aşağıdaki gibidir:

Resim 5. Açık tuş tıklamasının gösterimi.

Resim 6. Kapalı tuş tıklamasının gösterimi.

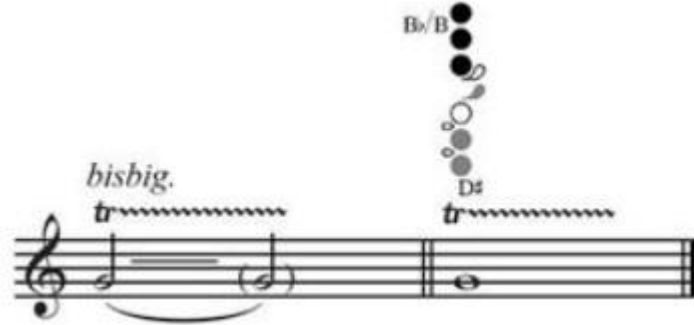
Perdeyi elde etmek istediğimiz seste vurmak zorunda değiliz, eğer yüksek volümlü bir ses elde etmek isteniyorsa, üfleme deliğine daha yakın bir perde kullanmak daha iyi bir sonuç elde etmemize imkân sağlayacaktır.²³⁰

3.1.6 Bisbigliando (Renk Trili)

Bisbigliando, İtalyanca'da “fısıldamak” anlamına gelmektedir ve arp çalgısında uygulanan bir teknik olarak daha yaygın tanınır. Bisbigliando, parmakları hafifçe ve hızlı bir şekilde ileri geri hareket ettirerek gerçekleştirilen yumuşak bir tremolodur. Flüt üzerinde tam olarak aynı şekilde uygulanmaz. Flütte daha çok

²³⁰ Aylin ÖZER, *Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi*, 68.

yumuşak bir tremolo içinde sürekli tekrarlanan aynı notanın tınısındaki bir değişiklik olarak algılanır. Alternatif parmakların kullanılması ile elde edilir. Mikrotonlarda olduğu gibi birinci oktav mi bemol notasından itibaren tüm notalarda çeşitli varyasyonları mevcuttur. Bisbigliando farklı parmak kombinasyonları ile üretilmektedir. Birbirine yakın parmakları seçmek her zaman daha iyi sonuç vermektedir. Eserin temposu yavaşsa, muhtemelen ikiden fazla parmak kullanılabilir, eğer tempo hızlı ise yalnızca iki parmak arasında geçiş yapmak en kullanılan yöntemdir ve daha iyi sonuç verir.²³¹ Temelde iki notayı birbiriyle hızlı bir şekilde değiştirmek suretiyle yapılan tril tekniğine dayanır.²³² “Bisbigliando yapılmak istenen iki aynı nota için komalı parmak pozisyonları belirlenip, mikroton tekniğinde olduğu gibi iki nota arasında tril yapılır.”²³³ Bu teknik, notanın üzerine *bisbig.* ile birlikte *tr~* işaretleri veya uygulanacak parmak pozisyonu yazılarak belirtilir.²³⁴ Porte üzerinde şu şekilde gösterilir:

Resim 7. Bisbigliando yazım örneği.

3.1.7 Islık Sesi (Fısıltı Sesleri)

Isık ya da fısıltı sesi olarak bilinen teknikte sesler ağızlık deliğine dudakların çok az açılarak çok hafif üflenmesi ile elde edilmektedir. Tek ses üzerinde, 5 ila 14 ses arasında armonik ses çıkartılabilir. “Isık sesleri üfleme duvarının üst sınırında kırılan

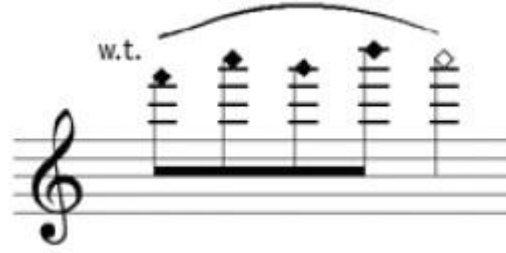
²³¹ Liesl STOLTZ, *A Study And Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008*, 38.

²³² Cem ÖNERTÜRK, *20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler*, 5.

²³³ A.g.m., 5.

²³⁴ A.g.m., 5.

havanın”²³⁵ flüt içinde titreşerek dışarı çıkamayan hava akımının meydana getirdiği seslerdir. Üç ve dördüncü oktavın sesleri normal parmak pozisyonları kullanılarak ıslık sesi ile rahatlıkla çıkartılabilir. Alt oktavlarda ise, kullanılan parmak pozisyonları ile özellikle birinci oktav do sesinden dört oktav üste kadar olan aralıkta 16 adet armonik ses elde edilebilmektedir.²³⁶ ıslık tonları, armoniklerle yakından ilişkilidir ve yalnızca do flütlerle ve pikkolo flütlerle yapılabilmektedir.²³⁷ Alt ve orta oktavda oldukça az ses elde edilen bir teknik olduğundan dolayı genellikle solo eserlerde ve solo pasajlarda kullanılmaktadır. ıslık sesleri üçüncü oktavda çalındığında ise oldukça güçlü bir ses elde edilir.²³⁸ Üçüncü oktav parmak pozisyonlarıyla elde edilebildiği gibi, birinci oktav parmak pozisyonları üzerinden doğuşkan elde edilerek de uygulanabilmektedir. Nota yazımında w.t. veya içi boş elmas sembolleri ile gösterilir.²³⁹ Porte üzerinde yazım şekli aşağıdaki gibidir.

Resim 8. ıslık sesi yazım örneği.

3.1.8 Armonikler

Armonik seslerde, birinci oktav normal parmak pozisyonları kullanılarak yoğun bir şekilde üflendiğinde, flütte doğal armonik sesler ortaya çıkar.²⁴⁰ Besteciler genellikle armonikleri gerçek notanın temiz ve net sesine sahip olmak istemedikleri; eserin atmosferine eklemek için havadar, rüzgârlı, çok tiz olmayan bir ses istedikleri

²³⁵ Aylin ÖZER, *Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi*, 72.

²³⁶ A.g.k., 72.

²³⁷ Aktaran STOLTZ, *A Study and Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008*, 53.

²³⁸ Cem ÖNERTÜRK, *20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler*, 6.

²³⁹ A.g.m., 6.

²⁴⁰ Aylin ÖZER, *Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi*, 59.

durumlarda kullanılmaktadırlar. Her parmak, aşağıdaki resimde görüldüğü üzere bir veya birkaç üst armonik ses üretebilir.

Resim 9. Armoniklerin yazım örneği.

Notalı bir ses perdesi için genellikle birden fazla parmakla sesi elde etme olasılığı vardır. İcracı veya besteci eğer notada belirtilmişse perdede normal notaya en yakın olan parmağı seçmelidir. Flütte kolaylıkla üretilebilecek armonikler için parmak pozisyonları aşağıda gösterildiği gibidir.²⁴¹

- Do:** 1-2-3-4-5-6-7
- Do diyez:** 1-2-3-4-5-6
- Re:** 1-2-3-4-5
- Mi bemol:** 1-2-3-4-(5)
- Mi:** 1-2-3-4-(5)
- Fa:** 1-2-3-4
- Fa diyez:** 1-2-3-5
- Sol:** 1-2-3-(4)
- Sol diyez:** 3
- La:** 3
- Si bemol:** 2
- Si:** 2-(3)

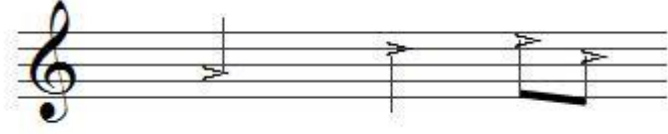
3.1.9 Pizzicato (Slap-tongue)

Pizzicato, tıpkı yaylı çalgıların pizzicatosuna çok benzeyen ve yakın ses veren vurmali bir flüt tekniğidir. 20. yüzyılda flüt müziğinde kullanılmaya başlanmıştır. Diyaframdan herhangi bir hava basıncı olmaksızın seslerin kısa bir dil ile üflenmesiyle üretilir.²⁴² Bunu hava üflemeden “tu-ta-tü” diyerek yapabiliriz. Kolay uygulanan bir tekniktir ve iki oktav ile sınırlıdır. İkinci oktav için üçüncü oktav parmak pozisyonları

²⁴¹ Liesl STOLTZ, *A Study and Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008*, 52.

²⁴² A.g.k., 57.

kullanılmaktadır. Nota yazımında > işareti ile gösterilmektedir, aynı zamanda nota üzerinde *slap*, *s.t.*, ya da *pizz.* gibi gösterimleri de bulunmaktadır.²⁴³

Resim 10. Pizzicato yazım örneği.

3.1.10 Nefes Sesleri (Aeolian Sesler)

Nefes sesleri, bir flüt icracısının farklı ağızlık pozisyonları kullanarak tıpkı sesli nefes almış gibi etki yaratan sesler ürettiği tekniktir. Aeolian sesleri arka arkaya çalınabilir veya tutulabilir. Bu teknik normal flüt çalma süresine göre daha fazla nefes gerektirdiği için sürekliliği biraz daha kısadır. Aeolian sesleri çalarken sesli harflerin kullanılması da renkli bir etki sağlamaktadır ve en iyi ağızlık deliğinin tam olarak kapatılması ile elde edilirler. Bu sesler normal çalma konumunda daha az duyulabilirler bu nedenle bu sesleri duyurmanın en iyi yolu üfleme deliğinin tamamen kapatılmasıdır. Besteciler sesli harflerden yardım alarak bu sesleri üretme konusunda tercihi flüt icracısına bırakmışlardır, bu nedenle nota üzerinde bu durumu belirtmezler. Normal üfleme konumunda çalınan aeolian sesleri bir tür perdede yazılırken, flütün üfleme deliğinin tam kapatılarak çalınması ile üretilen sesler belirli bir perdesi olmadan sadece nefesle elde edilmektedir. Aeolian sesler aşağıdaki iki şekilden biri ile gösterebilmektedir:²⁴⁴

Resim 11. Aeolian ses yazım örneği.

²⁴³ Cem ÖNERTÜRK, 20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler, 16.

²⁴⁴ Liesl STOLTZ, A Study and Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008, 42-43.

3.1.11 Jet Işıkları

Bu teknik aeolian sesinin bir çeşididir. Flüt ağızlığı iki dudak arasına alınarak kapatılır ve çok basınçlı bir şekilde ağızlık içine hava üflenir. Flütten elde edilen ses olmadan, rüzgâr sesine benzeyen, armonik sesler bakımından zengin kısa süreli ve yüksek bir ses ortaya çıkar. Üfleme esnasında “hışşş” hecesi kullanılırsa daha etkili bir ses elde edilebilir.²⁴⁵ Yüksek volümlü bir etki yaratır ve özellikle birinci oktav seslerde oldukça dolgun bir tını elde edilebilmektedir. Nota yazımında *jet whistle* veya *jet* yazılarak gösterilir. Jet ıslık sesinden normal flüt sesine dönülmesi istendiği durumlarda *ord.* yazılarak belirtilir. İlk olarak Brezilyalı besteci Heitor Villa-Lobos (1887-1959)’un flüt ve çello için yazdığı *Assobio a játo* (jet ıslık) adlı eserinde kullanılmıştır.²⁴⁶ Porte üzerinde yazımda notalar içi boş elmas şekli ile gösterilmektedir.²⁴⁷

Resim 12. Jet ıslık yazım örneği.

3.1.12 Çalarken Şarkı Söylemek

Adından da anlaşılacağı gibi bu teknikte flüt çalarken bir yandan da şarkı söylenir. Flüt ve ses yolu ile birbirinden bağımsız iki melodi üretilebilmektedir.

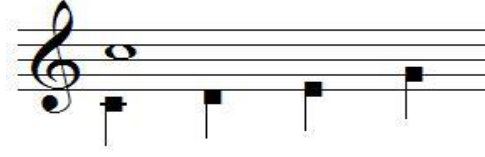
Dikkat edilmesi gereken en önemli unsur, iyi bir entonasyon elde etmek olmalıdır. Unison sesleri veya oktavları çalarken şarkı söylemek daha kolaydır. Söyleme esnasında kadın sesleri doğal olarak enstrümanın alt aralığına düşerken,

²⁴⁵ Aylin ÖZER, *Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi*, 73-74.

²⁴⁶ Liesl STOLTZ, *A Study and Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008*, 44.

²⁴⁷ Cem ÖNERTÜRK, *20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler*, 7.

erkekler yüksek notaların gerekli olduğu yerlerde falsetto söylemek durumunda kalabilirler.²⁴⁸

Resim 13. Çalarken söyleme tekniğinin gösterimi.

3.1.13 Nefes Sirkülasyonu (Circular Breathing)

Nefes sirkülasyonu, icracının burnundan nefes alırken aynı anda kesintisiz olarak ağızdan nefes almadan icraya devam ettiği bir tekniktir. Havanın ağızda depolanması ve ardından depolanan bu hava ile flütü veya başka bir üflemeli enstrümanı burundan nefes alarak çalmaya devam ederek uygulanır. Dairesel nefes, aynı anda hem nefes vermek hem de nefes almak anlamına gelmez. Ağız boşluğunda bulunan hava, dil ve yanaklar ile basitçe dışarı itilirken, burundan hızlı bir nefes alınır. Bu hızlı nefes alımının başlangıcında dil “ng” söyleme pozisyonunda olmalıdır. Dilin ön kısmı damakta tutulur ve soluma sırasında havayı dışarı iter. Nefes sirkülasyonu tekniği çağdaş Fransız bestecilerin eserlerinde oldukça yaygın olarak kullandıkları bir tekniktir.²⁴⁹ Şu şekilde gösterilir:

Resim 14. Nefes sirkülasyonu yazım örneği.

²⁴⁸ Liesl STOLTZ, *A Study and Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008*, 60-61.

²⁴⁹ Liesl STOLTZ, *A Study And Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008*, 39.

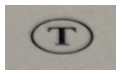
3.2 2009'dan Günümüze Paris Konservatuvarı Flüt Alanında İcra Edilen *Morceau Imposé*lerin Modern Çalım Teknikleri Bakımından İncelenmesi

3.2.1 Fuminori Tanada “F”

Fuminori Tanada, 1961 yılında Okayama’da doğmuştur. 1979 yılından 1983 yılına kadar Tokyo’da, Ulusal Sanat ve Müzik Üniversitesi’nde ve Yoshio Hachimura (1938-1985) ve Henriette Puig-Roget (1910-1992) ile çalışmıştır. 1984-1987 yılları arasında Fransız hükümetinden burs alarak eğitimine Paris Konservatuvarı’nda Claude Ballif (1924-2004), Serge Nigg (1924-2008), Betsy Jolas (1926) ve Paul Méfano (1937-2020)’nun sınıflarında devam etmiş ve kompozisyon orkestrasyon ve eşlik çalışmıştır. Tanada Paris Konservatuvarı’nda besteleme, orkestrasyon ve eşlik dallarında birincilik ödülleri kazanmıştır. Halen Paris Konservatuvarı’nda öğretmenlik yapmakta olan Tanada “ *l’Itinéraire ensemble* ” isimli oda müziği grubunun bir üyesidir.²⁵⁰

Tanada’nın flüt için bestelediği eserler arasında flüt konçertosu (2003), flüt ve orkestra için “R” (2005); flüt, keman, viyola ve viyolonsel için dördü (2008), ve flüt, obua, klarnet, fagot, korno ve piyano için altı (2010) ve bunun yanı sıra birçok enstrüman için solo ve oda müziği eserleri yer almaktadır.²⁵¹

Tanada solo flüt için “F” isimli eseri 1991 yılında bestelemiş ve Pierre-Yves Artaud’ya ithaf etmiştir.²⁵² Eserin toplam süresi 8 dakikadır. Eserde kullanılan modern çalım teknikleri şu şekildedir;

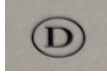

Tınılı.

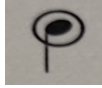
²⁵⁰ <https://www.esmbourgognefranche-comte.fr/fr/professeurs/fuminori-tanada>

²⁵¹ http://brahms.ircam.fr/fuminori-tanada#works_by_date

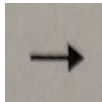
²⁵² <http://brahms.ircam.fr/works/work/26373/>

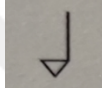
Normalden daha az tonlu, renksiz, boş tınlayan.

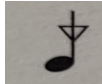
İlham verici, etkileyici.

Yavaş yavaş, kademeli olarak nefes almadan bir notadan diğerine geçiş.

Yalnızca nefes al.

Nefes ve ses birlikte.

Tuş sesi.

Normal ses + tuş sesi

Vibratosuz.

Normal vibrato ile.

Islık sesi.

Çeyrek ton tizleşerek.

Çeyrek ton pesleşerek.

Biraz daha pes.

3.2.2 J. M. Leclair “Sonat Sol Majör”

Eserde modern çalım tekniklerinden herhangi biri kullanılmamıştır.

3.2.3 Toru Takemitsu “Voice”

Toru Takemitsu, 8 Ekim 1930 yılında Hongō-Tokyo’da doğmuştur. 20 Şubat 1996 yılında Japonya’da yaşamını yitirmiştir.²⁵³ Takemitsu 16 yaşında ordudan ayrılmış ve 1948 yılından 1950 yılına kadar Japon besteci Yasuji Kiyose (1900-1981) ile çalışarak kompozisyon üzerine yoğunlaşmıştır. Takemitsu’nun armonik dili, Claude Debussy (1862–1918) ve Olivier Messiaen (1908–1992)’den oldukça etkilenmiştir.²⁵⁴ Takemitsu ayrıca Messiaen’in bestelerindeki ses kullanım tarzına da hayranlık duymaktaydı. Messiaen’in doğadan gelen sesleri, kuş seslerini aktarması konusundaki tarzını oldukça beğenmekteydi. Bu nedenle Takemitsu da Voice isimli eserini bestelerken flütün kuş sesine olan benzerliği nedeni ile eserde kuş sesine benzer efektler kullanmak amacı ile flütü kullanmıştır.²⁵⁵

²⁵³ <https://en.schott-music.com/shop/autoren/toru-takemitsu>.

²⁵⁴ BRIELLE M. FROST, *Theatrical Elements In Tōru Takemitsu’s Voice and Karlheinz Stockhausen’s Zungenspitzenanz*, 20.

²⁵⁵ Aktaran FROST, *Theatrical Elements In Tōru Takemitsu’s Voice and Karlheinz Stockhausen’s Zungenspitzenanz*, 21.

Voice, 8 Nisan 1971 yılında İsviçreli flütist Aurèle Nicolet (1926-2016)'in siparişi ile bestelenmiş ve prömiyeri bestelenmesinden iki ay sonra 9 Haziran 1971 yılında Aurèle Nicolet tarafından Tokyo'da yapılmıştır.²⁵⁶ Parça yaklaşık olarak 6 dakika sürmektedir.

Voice modern tekniklerden, mikrotonlar, çalarken şarkı söyleme, tuş tıklamaları, pizzicato, hava artikülasyonu, kurbağa dili, nefesli tonlar, multifonikler, mırıldanmalar ve hırlamalar dahil olmak üzere bir dizi genişletilmiş teknik ve teatral öğeler içermektedir. Voice aynı zamanda, müziğin ritmik fikirlerden ziyade bir dizi hareket kavramı olarak sunulmasına izin veren, orantılı notasyon ile yazılmıştır.²⁵⁷

Takemitsu, eser boyunca Japon Noh tiyatrosu ve shakuhachi flüt tekniklerine atıfta bulunur, ancak bu tekniklerin bir batı flütünde gerçekleştirilmesini gerektirir. Takemitsu, bu eserinde doğu ve batı etkilerini müzikal olarak birleştirmiştir.²⁵⁸

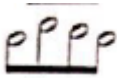
Eserde kullanılan modern çalım teknikleri;

1) Çalım talimatları

A-Normal çalınacaklar.

Notanın süresi yatay çubuğun uzunluğuna bağlı olarak icra edilir.

Legato.

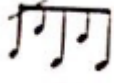

Kısa staccato bir ses.

²⁵⁶ BRIELLE M. FROST, *Theatrical Elements In Tōru Takemitsu's Voice and Karlheinz Stockhausen's Zungenspitzenanz*, 21.

²⁵⁷ <https://en.schott-music.com/shop/autoren/toru-takemitsu>.

²⁵⁸ <https://betweentheledgerlines.wordpress.com/2016/02/09/takemitsu-voice-program-notes/>

Süsleme notası, mümkün olduğunca hızlı çalınmalı.

Japon Noh flütünde olduğu gibi dil kullanmadan güçlü aksanla (sesle karışık güçlü nefesle).

B-Tuşlara hafifçe vurarak.

Normal çal (tuşlara vurarak).

Tuş sesi dışında başka ses yok.

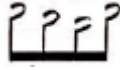
C-Diğer özel çalım teknikleri.

Pizzicato

Sesle; mırıldanarak, bağırarak, şarkı söyleyerek.

Islık tonundan daha nefes içeren bir sesle.

Ağızlığı neredeyse tamamen kaplayan dudaklarla enstrümana konuşarak.

Konuşarak (normal konuşma, fısıldama, bağırma) ama enstrümanı dudaklarla kapatarak.

Sesle; kademeli olarak sesli bir ünsüzden () sessizlere () geçerek.

Dudaklar birbirinden ayrı (özellikle alt oktavda).

Dudaklar birbirinden ayrı ve tamamen serbest, gevşek.

Dudaklar birbirinden biraz ayrı (özellikle orta oktavda).

Dudaklar birbirinden biraz ayrı (özellikle yüksek oktavda).

- # Çeyrek ton diyez koma.
- b Çeyrek ton bemol koma.
- ## Üç koma diyez.

D-Tempo

- ⌒ Çok uzun süre duraklama (sus).
- ⏏ Kısa sus.
- ∨ Kısa nefes.
- ↗ Accelerando.
- ↘ Ritardando.

3.2.4 Yoshihisa Taïra “Cadenza I”

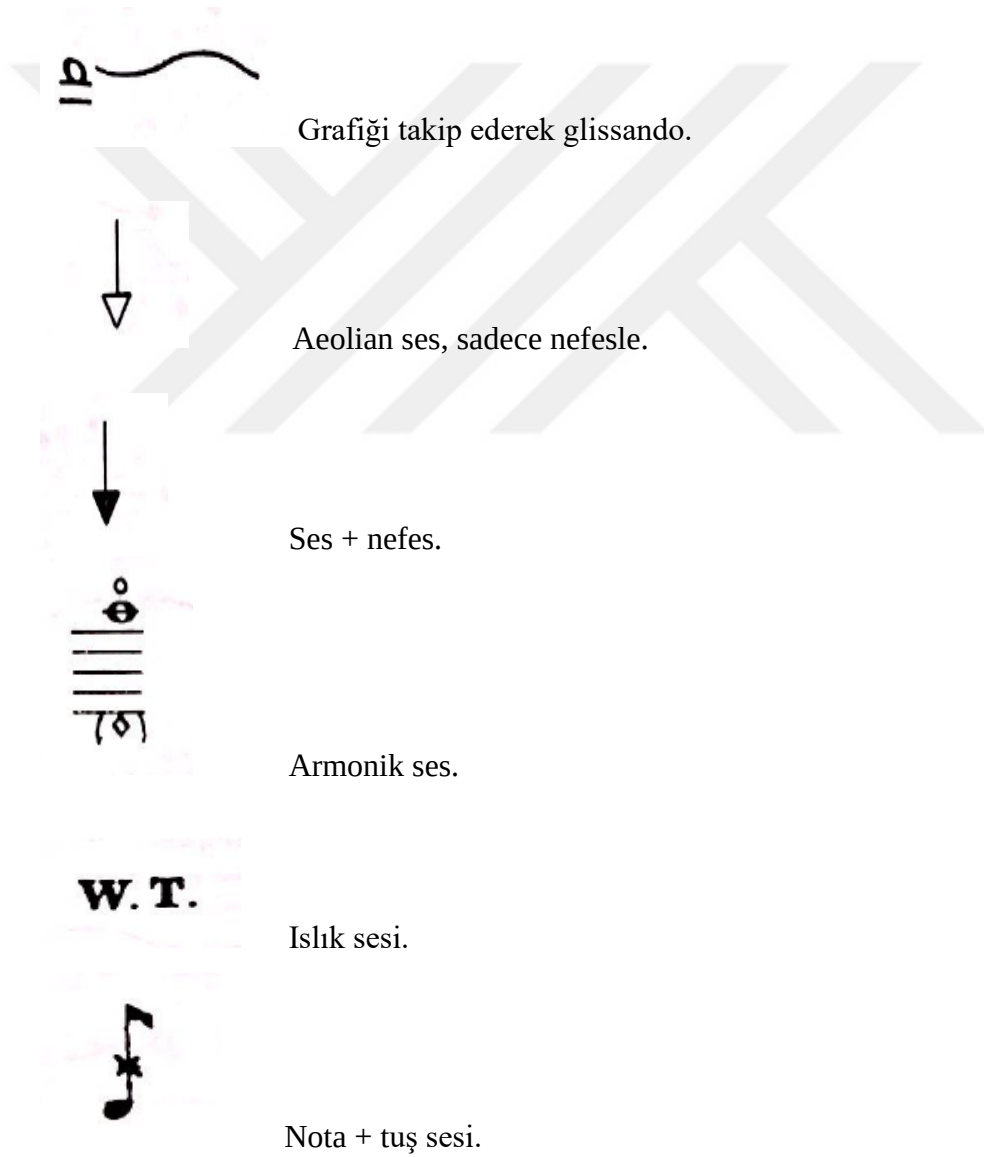
Yoshihisa Taïra 3 Haziran 1937 yılında Tokyo’da doğmuştur. Eğitimine Tokyo Sanat Üniversitesi’nde başlayan Taïra, 1966 yılında Fransa’ya Fransa Hükümeti bursu ile Paris Konservatuarı’na kabul edilmiş ve burada André Jolivet (1905-1974), Henri Dutilleux (1916-2013) ve Olivier Messiaen ile çalışmıştır. Özellikle flüt, arp ve perküsyon için olduğu kadar orkestra ve çeşitli oda grupları için de besteler yapmıştır. Taïra 2005 yılına kadar Paris’te École Normale de Musique’de kompozisyon dersleri vermeye devam etmiştir.²⁵⁹

Taïra için “yeni müzik” kavramı kendi müziğini yaratma fikrinden ortaya çıkmıştır. Kendisini sembolist olarak tanımlayarak; içselliğini, duygu, düşünce ve hislerini daha özgün bir biçimde ortaya koymayı amaçlamıştır. 19. yüzyıl müziğinin

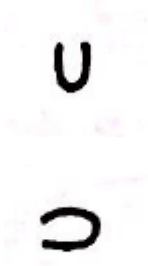
²⁵⁹<http://www.cdmc.asso.fr/en/ressources/compositeurs/biographies/taira-yoshihisa-1937-2005>

formları, nota yazım sisteminin aksine şekiller ve sembollere dayanan geleneksel nota yazım tekniğinden farklı bir sistem oluşturmuştur.²⁶⁰

Eserde modern çalım tekniklerinden; multifonikler, armonik sesler, aeolian ses, glissando, ıslık sesi, kurbağa dili, tuş tıklamaları kullanıldığı görülmektedir. Eserde kullanılan modern çalım tekniklerinin kullanımı ile ilgili olarak aşağıdaki bilgiler de şu şekildedir;

²⁶⁰ Aktaran, SÖZER, Yoshihisa Taira'nın Cadenza I'inde Kullanılan Çağdaş Flüt Teknikleri Üzerine Bir İnceleme, 30.

Ağızlık normal pozisyonda.

Ağızlığı tamamen dudaklarla kapatarak.

3.2.5 Renaud François “Flüt ve Piyano için Cinq Pièces”

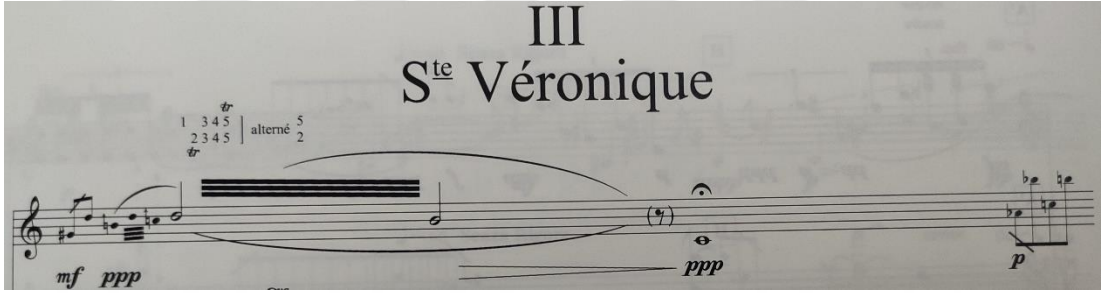
Kompozitör, flütist ve orkestra şefi olan François 1943 yılında Fransa’da doğmuştur. Paris Konservatuvarı’nda eğitim görmüş ve flüt ve oda müziği alanlarında birincilik ödülleri kazanmıştır. François, Bagneux Konserbatuvarı’nda bir dönem müdürlük yapmış²⁶¹, halen Lyon Konservatuvarı’nda oda müziği profesörlüğü ve *l’Atelier de Musique Contemporaine du Conservatoire de Versailles*’ın müzik direktörlüğünü yapmaktadır.

François, Paris Konservatuvarı’nda orkestrasyon ve kompozisyon dersleri vermiş ve Paul Mefano’nun asistanlığını yapmıştır. Flüt icracısı olarak, Mauricio Kagel, Paul Mefano, Alain Louvier, Georges Aperghis, Luciano Berio vb. bestecilerin eserlerinin prömiyerini yapmıştır. François, halen *Musique Vivante*, *Domaine Musical* gibi birçok prestijli oda müziği topluluğunda flüt grup şefi olarak yer almaktadır. Orkestra şefi olarak ise otuzdan fazla eserin ilk seslendirilişini gerçekleştirmiştir.

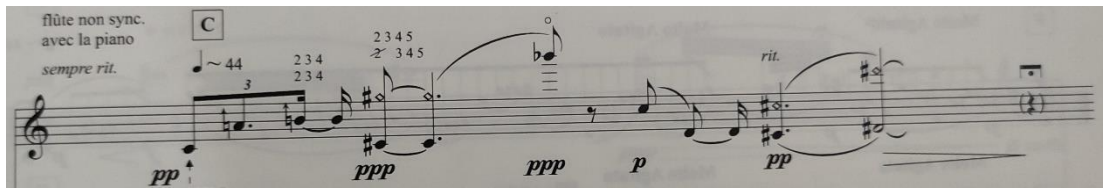
Flüt için yazdığı eserlerden bazıları, flüt ve yaylı orkestra için *Roseaux*, flüt ve orkestra için *Le soir*, flüt ve oda müziği topluluğu için *Un Regard Oblique* olarak sayılabilir.

²⁶¹ <https://www.amazon.fr/product-reviews/B000027HHY>

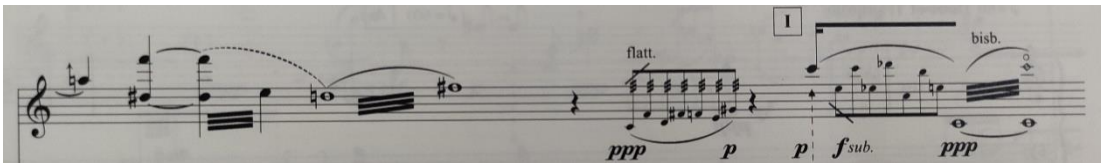
Renaud Ffrançois'in *Cing Pièces (Beş Oda)* adlı eseri 2012 yılında bestelenmiş ve eser yaklaşık olarak 7 dakika sürmektedir. Besteci bu eseri, Pierre-Yves Artaud'a ithafen bestelediğini "*Pierre-Yves Artaud'ya, Onsuz flüt bugünkü halinde olmazdı, tüm dostluğumla...*" notu ile eser notasında açıkça ifade etmiştir. Eser beş kısa parçadan oluşmaktadır. Sırasıyla; *Tumulte (Kargaşa)*, *Gripon (Kıskaç)*, *Ste Véronique*, *...et trainant l'aile dans les ombres de la soirée (...ve akşamın gölgesinde kanadını sürükleyerek)*, *...dont l'angle est heurté par des tourbillons de lumière (...açısı ışık girdapları tarafından vurgulanan)* şeklinde sıralanmaktadır. Paris Konservatuvarı morceau imposé repertuvarına 2011-2012 eğitim yılında sadece üçüncü, dördüncü ve beşinci bölümleri alınmıştır. Eserde modern teknik olarak;

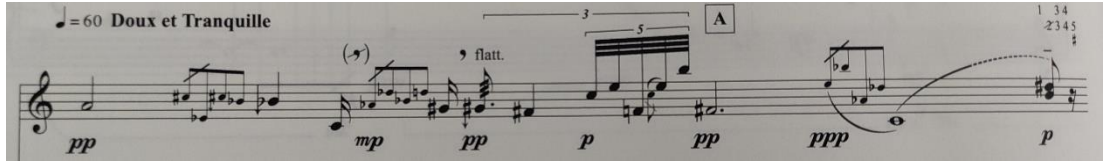
Nota 2. Cing Pièces, III S. Véronique, Grace Notes ve Mikroton kullanımı.

Nota 3. Cing Pièces, III S. Véronique, Armonik kullanımı.

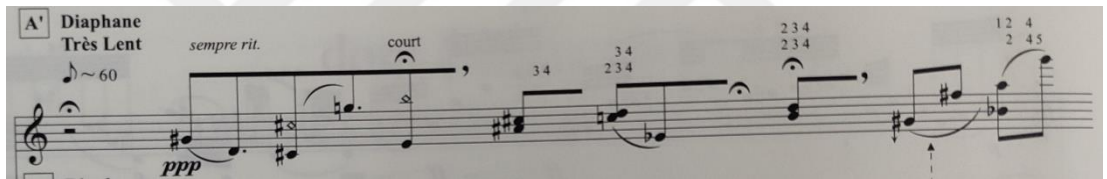
Nota 4. Cing Pièces, III S. Véronique, Kurbağa dili ve Bisbigliando kullanımı.

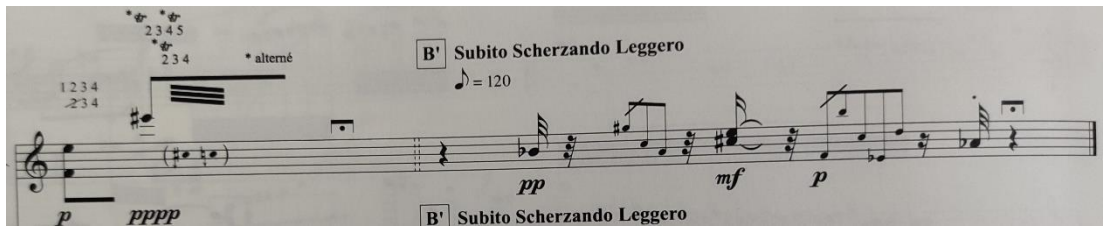
Nota 5. Cing Pièces, IV. Grace Notes, Mikroton, Kurbağa dili ve Multifonik kullanımı.

Nota 6. Cing Pièces, IV. Armonik kullanımı.

Nota 7. Cing Pièces, V. Armonik, Multifonik ve Mikroton kullanımı.

Nota 8. Cing Pièces, V. Grace Notes kullanımı.

3.2.6 Luciano Berio “Sequenza”

İtalyan avangart besteci, orkestra şefi, kuramcı ve öğretmen Luciano Berio 24 Ekim 1925 yılında Ligurya-İtalya’da doğmuştur. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra

Milan Konservatuvarı'nda Giulio Cesare Paribeni (1881-1964) ve Giorgio Federico Ghedini (1892-1965) ile çalışmıştır.²⁶²

İkinci Dünya Savaşı'nda orduya katıldığında elini yaraladığı için, kariyerine piyanist olarak devam edememiş ve besteciliğe odaklanmıştır. 1951 yılında kendisinde serializme karşı bir ilgi uyandıran Luigi Dallapiccola ile çalışmak üzere Amerika Birleşik Devletleri'nde Tanglewood'a gitmiştir. Ardından Darmstadt'da *Internationale Ferienkurse für Neue Musik*'e devam etmiş ve burada Pierre Boulez (1925-2016), Karlheinz Stockhausen (1928-2007), György Ligeti (1923-2006) ve Mauricio Kagel (1931-2008) gibi yüzyılın önde gelen isimleri ile tanışmış ve elektronik müzik ile ilgilenmeye başlamıştır.²⁶³

1965 yılında Julliard Music Okulu'nda öğretmenlik yapmaya başlamış, 1974-1980 yılları arasında Paris'te IRCAM'da yönetici olarak çalışmıştır. 1994-2000 yılları arasında Harvard Üniversitesi'nin yerleşik bestecisi olmuştur. 2003 yılında Roma'da yaşamını yitirmiştir.²⁶⁴

20. yüzyıl solo çalgı repertuarının en önemli yapıtları arasında yer alan Sequenza serisini besteci, 1958-2002 yılları arasında bestelenmiştir. “Sırasıyla flüt, arp, kadın sesi, piyano, trombon, viyola, obua (soprano saksafon), keman, klarnet (alto saksafon), trompet, gitar, fagot, akordeon, viyolonsel (kontrbas) için bestelenen Sequenza serisi toplam on dört solo eserden oluşmaktadır.”²⁶⁵

Berio, Sequenza serisini yazarken icracı ve enstrüman arasındaki ilişkiyi en dengeli biçimde ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Bu nedenle seriyi, ithaf ettiği yorumcuyla beraber çalışarak bestelemiştir. Eserlerin her biri enstrümanların ve icracıların ve enstrümanın sınırlarını zorlayan detaylarla kaplıdır. Sequenza serisindeki

²⁶² https://tr.wikipedia.org/wiki/Luciano_Berio

²⁶³ A.g.k.

²⁶⁴ <https://www.britannica.com/biography/Luciano-Berio>

²⁶⁵ Aktaran ALTUNTAŞ-SAZLI, **Luciano Berio, Sequenza Serisi ve Üç Parametreye Genel Bakış**, 2855.

eserlerin büyük çoğunluğu belirli bir icracıya ithaf edilmiş veya icracının kendisinden ilham alınarak bestelenmişlerdir. Eserlerin yapısı ithaf edilen icracı ve enstrümanın belirli başlı özellikleri temel alınarak tasarlanmış ve sınırları göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur.²⁶⁶

“1950’lerin başında ağırlıklı olarak seriyal eserler üstüne çalışmalar yapan Berio, 1950’lerin sonlarına doğru ‘Indeterminacy’ (Belirsizlik) akımından etkilenerek kendi özgün dilini geliştirmeye başlamıştır. Bu eser, Berio’nun geliştirmeye başladığı yeni dile tanıklık eden ilk eserlerden biri olduğundan ötürü flüt literatüründe önemli bir yer edinmiştir.”²⁶⁷

1958 yılında flüt için yazılan “Sequenza I” serinin ilk eseridir ve ünlü İtalyan flütçü Severino Gazzelloni’ye ithaf edilmiştir. Bu eser Sequenza serisinin ilk eseri olmasının yanı sıra, 20. yüzyılın kabul edilen önemli üç solo flüt eserinden biridir. Eserin notasyonunda ölçü çizgileri yer almamaktadır ve yapısal olarak ritmi belirsizdir. Yorum açısından karmaşıklıklar, nüans çeşitlilikleri ve ritmik zorluklar içermektedir. Eserde kurbağa dili, tuş tıklamaları ve harmonikler modern teknik olarak kullanılmıştır.

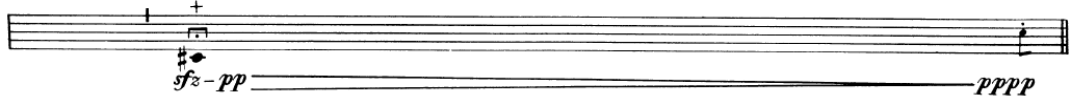
Nota 9. Sequenza, Armonik kullanımı.

Nota 10. Sequenza, Kurbağa dili kullanımı.

²⁶⁶ Aktaran ALTUNTAŞ-SAZLI, Luciano Berio, Sequenza Serisi ve Üç Parametreye Genel Bakış, 2855.

²⁶⁷ Aktaran ALTUNTAŞ-SAZLI, Luciano Berio, Sequenza Serisi ve Üç Parametreye Genel Bakış, 2856.

Nota 11. Sequenza, Keyclicks (tuş tıklama) kullanımı.

3.2.7 Bruno Mantovani “Früh”

Bruno Mantovani, 8 Ekim 1974 yılında doğmuş besteci ve orkestra şefidir. 1993 ile 2000 yılları arasında Paris Konservatuvarı’nda eğitim almıştır. Paris Konservatuvarı’nda analiz, estetik, orkestrasyon, kompozisyon ve müzik tarihi olmak üzere beş dalda birincilik ödülüne sahiptir. Mantovani, IRCAM’a katıldıktan sonra uluslararası bir kariyer elde etmiştir.²⁶⁸

Mantovani’nin bestelediği eserler Amsterdam *Concertgebouw*’da, Köln *Philharmonie*’de, Luzern *KKL*’de, Milano *La Scala*’da, New York *Carnegie Hall* ve *Lincoln Center*’da, Paris *Cité de la musique* ve *Salle Pleyel*’de seslendirilmiştir. Eserleri daha çok oda müziği için bestelenmiş yapıtları içermektedir.²⁶⁹

2010-2019 yılları arasında Paris Konservatuvarı’nda müdürlük yapmıştır. Bestecinin flüt için bestelediği eserler arasında; 2001 yılında solo flüt için *Früh*, aynı yıl flüt ve piyano için *Appel d’air*, 2002 yılında flüt ve oda müziği için *Par la suite*, aynı yıl flüt, klarnet ve piyano için *L’Ere de rien*, 2004 yılında flüt ve orkestra için *Zapping*, 2005 yılında flüt, keman, viyola ve çello için *Happy B.*, aynı yıl flüt ve dört perküsyon için *Un Sufle*, 2010 yılında da solo flüt için *Mélodies arméniennes* yer almaktadır.²⁷⁰

²⁶⁸ <https://www.brunomantovani.com/en/biographie.html>

²⁶⁹ <https://cso.org/about/performers/visiting-artists/bruno-mantovani/>

²⁷⁰ <https://www.brunomantovani.com/en/oeuvres.html>

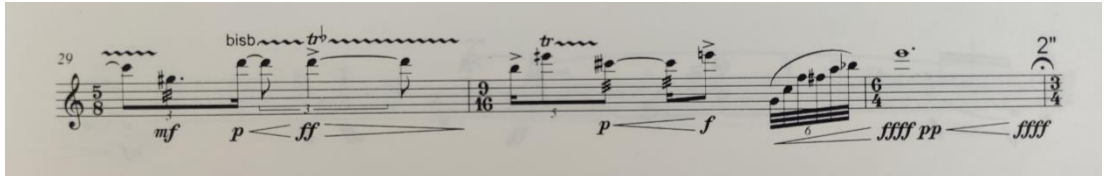
Pelléas Oda Orkestrası'nın solo flütisti Anne-Cécile Cuniot'nun (1974-) isteği üzerine bestelenen Fröh'ün ilk seslendirilişi 4 Ağustos 2001 yılında gerçekleştirilmiştir. Bestecinin notuna göre eserde flüt, Orta Doğu ezgilerini, Fransız müziğini ve Asya ezgilerini çağrıştıran bir atmosferi yansıtmaktadır. Eserin toplam süresi 5 dakika 30 saniyedir.

Fröh, 2012-2013 öğretim yılında Paris Konservatuvarı morceau imposé eserleri listesine eklenmiştir.

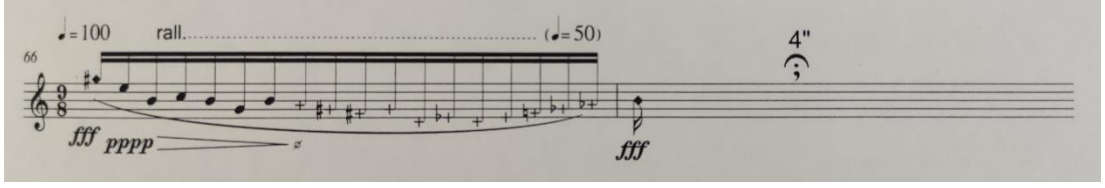
“Erken, erkenden” anlamına gelen Fröh adlı bu eserde, genel hatları ile modern tekniklerden kurbağa dili, bisbigliando, mikrotonlar ($\frac{1}{4}$ çeyrek ton tizleştirme, $\frac{1}{4}$ çeyrek ton pesleştirme, $\frac{3}{4}$ ton tizleştirme), tuş tıklamaları, ıslık sesi teknikleri kullanılmıştır. Bestecinin ayrıca belirttiği bir performans notu açıklaması eser notasında yer almamaktadır. Eserde, sık sık nüans değişiklikleri yapılarak müzikal ifade güçlendirilmiştir. Flütte kullanılan modern tekniklerin nüanslarla birlikte icra edilmesi, icracı açısından eserin zorluk düzeyini arttırmaktadır.

Eserde, nüanslarla iç içe geçen modern çalım tekniklerinin birlikteliği eserin icrası bakımından icracıyı zorlamasının yanında; yarattığı efekt ile bestecinin de ifade ettiği orta doğu ve Asya ezgilerine çağrışım yapmaktadır. Eserde mikro tonların icra edilebilmesi için açık perde flüt kullanımı gerekmektedir.

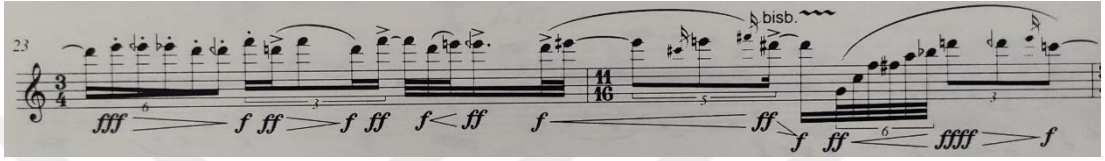
Bruno Mantovani'nin “Fröh” adlı eserinde kullanılan modern teknikler eserden alınan kesitlerle aşağıda gösterilmiştir;

Nota 12. Fröh, Kurbağa dili, Bisbigliando ve Mikroton kullanımı. (29-31. ölç.)

Nota 13. Fröh, ısıklık sesi ve Keyclicks kullanımı. (66-67. ölç.)

Nota 14. Fröh, Mikroton kullanımı. (23-25. ölç.)

3.2.8 Aram Hovhannisyan “Les deux visions de mémoire I”

Eserin notasına ulaşamamıştır.

3.2.9 Carl Philippe Emmanuel Bach “Hamburger Sonatı”

Eserde modern çalım tekniklerinden herhangi biri kullanılmamıştır.

3.2.10 Heinz Holliger “Taire”

Obuacı, besteci ve orkestra şefi Heinz Robert Holliger 21 Mayıs 1939 yılında Langenthal İsviçre’de doğmuştur. Holliger, müzik eğitimine Bern ve Basel’deki konservatuvarlarda başlamıştır. Sándor Veress (1907-1992) ve Pierre Boulez (1925-2016)’den kompozisyon dersi almıştır. Holliger dünyanın en beğenilen obua sanatçılarından biri olmuştur. 1966 yılında Almanya’nın Freiburg şehrinde Hochschule für Musik Freiburg’da ders vermeye başlamıştır.²⁷¹

²⁷¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Heinz_Holliger

Frank Martin (1890-1974), Olivier Messiaen (1908-1992), Elliott Carter (1908-2012), Witold Lutoslawski (1913-1994), Isang Yun (1917-1995), Luciano Berio, Hans Werner Henze (1926-2012), Karlheinz Stockhausen (1928-2007) ve Krzysztof Penderecki (1933-2020) gibi birçok besteci onun için eserler bestelemiştir.²⁷²

Holliger, toplumun veya hayatın kısıyında yaşayan sanatçılardan her zaman etkilenmiştir. Neredeyse tüm besteleri, sesin ve dilin sınırlarının yorulmak bilmeyen arayışına tanıklık etmektedir. Kompozisyon süreci genellikle sanatçıların veya şairlerin yaşamlarının ve lirik metinlerin yoğun bir incelemesinden önce gelir; yoğun olarak etkilendikleri ve ilham aldıkları arasında Hölderlin, Beckett ve Nelly Sachs gelmektedir.²⁷³

(T)ir(e) Holliger'in, Hölderlin'in şiirlerine dayanan solo flüt, küçük orkestra ve karma koro için bestelediği büyük Scardanelli-Zyklus döngüsünden bir parçadır. 1980-1983 yılları arasında flütist Aurèle Nicolet için bestelenmiş ve ilk seslendirilişi 1 Ekim 1983 yılında Strazburg Müzik Festivalinde Aurèle Nicolet tarafından yapılmıştır.²⁷⁴ Eserin toplam süresi 14 dakikadır.²⁷⁵ Eserde kullanılan modern teknikler,

Nefes al - nefes ver.

Kısa, temiz nefes.

Sessiz, kapalı ağızlıkla (dudaklar ağız deliği etrafında kapalı)

Aynı şekilde, biraz sesli (nefes alırken: dudakların titreştirerek)

²⁷² <https://www.ecmrecords.com/artists/1435046184/heinz-holliger>.

²⁷³ <http://brahms.ircam.fr/heinz-holliger#bio>

²⁷⁴ <http://brahms.ircam.fr/works/work/9158/>

²⁷⁵ <https://www.flutesheetmusic.com/products/hl49000552>

Jet ıslık.

Normal ağızlıklarla, sessiz, daha çok enstrümanın rezonansı ile.

İnce, kırılğan ses.

Çarpma notası.

Tuşta çarpma.

Yazılan oktavında çalınan ıslık notası.

Whistle-tones, ıslık sesi.

Şarkı söyleyerek.

3.2.11 George Benjamin “Flight”

Tam adı George William John Benjamin olan besteci, 31 Ocak 1960 yılında Londra’da doğmuştur.²⁷⁶ Besteciliğinin yanı sıra Benjamin, aynı zamanda piyanist, orkestra şefi ve eğitimcidir.

Yedi yaşından itibaren beste yapan Benjamin, 15 yaşına kadar Alman orkestra şefi, besteci ve piyanist Peter Gellhorn’dan piyano ve kompozisyon dersleri almıştır.²⁷⁷ 1976 yılında Fransız besteci Olivier Messiaen (1908-1992) ile kompozisyon ve Yvonne Loriod (1924-2010) ile piyano çalışmak için Paris Konservatuvarı’na

²⁷⁶ [https://en.wikipedia.org/wiki/George_Benjamin_\(composer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/George_Benjamin_(composer))

²⁷⁷ [https://en.wikipedia.org/wiki/George_Benjamin_\(composer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/George_Benjamin_(composer))

girmiştir.²⁷⁸ Buradaki eğitiminin ardından İngiltere Cambridge’de Kings College’da Alexander Goehr (1932-) ile çalışmalarına devam etmiştir.

Benjamin, 1987 yılında Paris’te Pierre Boulez IRCAM’da çalıştıktan sonra²⁷⁹ 1987 yılında orkestra ve elektronik enstrümanlar için, *Antara* isimli eserini bestelemiştir. 1992 yılına kadar çok fazla eser bestelememiş, daha çok orkestra şefliği kariyerine yoğunlaşmıştır.²⁸⁰ 1995 yılında 75. Salzburg Festivali için *Three Inventions* adlı eserlerini bestelemiştir.²⁸¹

Bir orkestra şefi olarak aralarında Londra Sinfonietta, Ensemble Modern, Cleveland Orkestrası, Concertgebouw Orkestrası ve Junge Deutsche Filarmoni’nin de bulunduğu birçok orkestra ile çalışmıştır. 2018-2019 sezonunda Berlin Filarmoni Orkestası’nın daimî şefliğini yapmıştır.²⁸² George Benjamin, 16 yıl boyunca Londra Kraliyet Müzik Koleji’nde kompozisyon eğitmenliği yapmıştır. Ocak 2001 yılında King’s College London’da Henry Purcell Kompozisyon Profesörü olarak, Sir Harrison Birtwistle’den sonra, Benjamin’in yerine bu kurumda profesörlük yapmıştır. 2017 yılında doğum gününde başarılarından dolayı Kraliçe tarafından Şövalye onuru almıştır.²⁸³

George Benjamin, solo flüt için yazdığı bu eseri 1979 yılında bestelemiştir. Besteci, notada yer alan program notunda eserin 8 dakika sürdüğünü belirtmiş ve esin kaynağının İsviçre Alpleri’nin tepelerinde süzülen ve batan kuşların görüntüsünün olduğunu ifade etmektedir.

Benjamin, eseri bestelerken kendisi için eşit derecede önemli olanın, flütün üç oktavlık sınır alanı içerisinde net, dramatik bir yapı ve uyum üretme zorluğu olduğunu ifade etmektedir.

²⁷⁸ <https://www.kcl.ac.uk/people/professor-george-benjamin>

²⁷⁹ <https://www.classical-music.com/features/articles/life-composer-george-benjamin/>

²⁸⁰ <https://www.classical-music.com/features/articles/life-composer-george-benjamin/>

²⁸¹ <https://www.fabermusic.com/we-represent/george-benjamin>

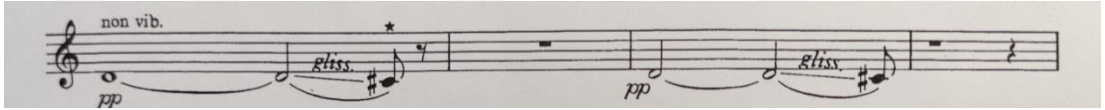
²⁸² [https://en.wikipedia.org/wiki/George_Benjamin_\(composer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/George_Benjamin_(composer))

²⁸³ <http://www.roh.org.uk/people/george-benjamin>

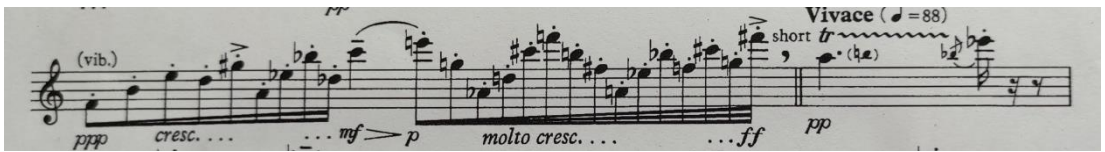
Eserin ilk seslendirilişi Paris’te 21 Mart 1980 yılında *Fransa Radyosu*’nda *Stüdyo 105*’te David Lodéon tarafından yapılmıştır.²⁸⁴

Genel hatları ile eserde modern tekniklerden ağızlık glissandosunu, kurbağa dili ve pizzicato teknikleri kullanılmıştır. Bunun yanı sıra performans notları bölümünde, nota üzerinde *accelerando* (sekizlik nota değerinden onaltılık nota değerine ve sekizlik nota değerinden otuz ikilik nota değerine), sessizlikten *crescendo*’ya ve *crescendo*’dan *diminuendo* ile sessizliğe varış içeren bir nüans tekniği kullanılmıştır. Ayrıca performans notlarında besteci, hızlı geçişlerde dinamik, atak bir icra ile çalınmasını ifade etmektedir. Bununla birlikte, bu bölümlerdeki zıt müzikal karakterlerin net bir şekilde tasvir edilmesine yardımcı olmak için bu pasajlarda daha yumuşak ve legato olan cümlelerin, belirli bir miktarda *rubato* ile çalınması gerekliliği ifade edilmiştir.

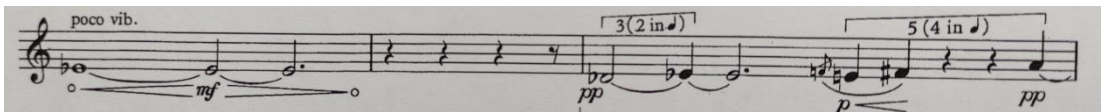
George Benjamin’in “Flight” adlı eserinde kullanılan modern teknikler eserden alınan kesitlerle aşağıda gösterilmiştir.

Nota 15. Flight, Glissando kullanımı. (1-4. ölç.)

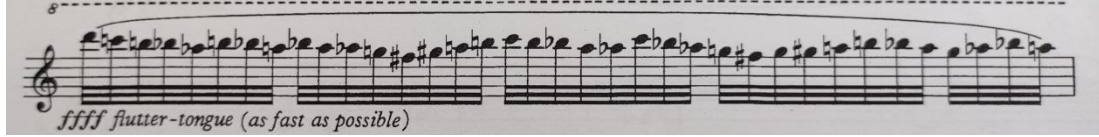

Nota 16. Flight, nota üzerinde *accelerando* kullanımı. (20-21. ölç.)

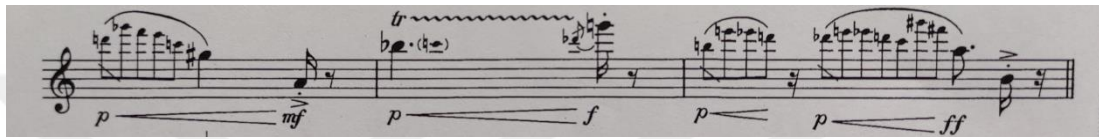

²⁸⁴ <https://www.fabermusic.com/music/flight-757>

Nota 17. Flight, Sessizlikten crescendo ve diminuendodan sessizliğe kullanımı. (5-7. ölç.)

Nota 18. Flight, Kurbağa dili kullanımı. (Presto, 1. ölç.)

Nota 19. Flight, Grace notes kullanımı. (Vivace=96, 8-10. ölç.)

3.2.12 Cristóbal Halffter “Debla”

Tam adı ile Cristóbal Halffter Jiménez-Encina, 24 Mart 1930 yılında Madrid’de doğmuş İspanyol bir bestecidir. Müzisyen bir aileden gelen Halffter’in amcaları Rodolfo ve Ernesto da önemli bestecilerdi. 1936 yılında ailesi ile İspanya İç Savaşı’ndan kaçarak, Almanya Velbert kentine taşınmıştır. 1939 yılında Madrid’e dönmüş ve Madrid Kraliyet Konservatuvarı’nda Conrado del Campo (1878-1953) ile çalışmış ve 1951 yılında mezun olmuştur. Halffter müzik çalışmalarına üniversite eğitiminin dışında Paris’te Alexandre Tansman (1897-1986) ve André Jolivet (1905-1974) ile devam etmiştir.²⁸⁵

Halffter, geleneksel İspanyol unsurlarını avangart tekniklerle birleştirerek besteci ve orkestra şefi olarak başarılı bir kariyer yaratmıştır. Halffter’in kompozisyon stili, 1960’larda ve 1970’lerde modernizmin öncüsü olmuştur. 1961 yılında Madrid Kraliyet Konservatuvarı’nda kompozisyon profesörlüğü yapmış, aynı kurumda 1964-

²⁸⁵ https://es.wikipedia.org/wiki/Crist%C3%B3bal_Halffter.

1966 yılları arasında bu kurumda müdürlük görevinde bulunmuştur. 23 Mayıs 2021 yılında İspanya’da yaşamını yitirmiştir.²⁸⁶

Halffter performans notlarında eseri 1980 yılı bahar ayında arkadaşı Hans Werner Henze’nin talebi doğrultusunda o yılın Montepulciano Festivali için yazdığından bahsetmektedir. *Debla*’nın ilk seslendirilişi bu festivalde Cristóbal Halffter ‘in kızı, Maria Halffter tarafından yapılmıştır. *Debla* aslında bir Flamenko terimidir. Genellikle vokalle ve eşliksiz icra edilir. Eserin geniş melismaları²⁸⁷ doruğa ulaşana kadar gerilimle yükselmektedir. Bu arada şarkıcı sık sık ve düzenli olmayan bir zamanda dövmektedir. Eserin yüksek teknik zorluk derecesi sınavlarda ve virtüözüte gerektiren yarışmalarında tercih edilmesinin en önemli sebeplerindendir.²⁸⁸

Performans notlarında besteci eserle ilgili olarak şöyle bilgilere yer vermiştir: *Debla, canto grande* denilen formlardan birini ifade eder. Bu eser, kendi içinde, Güney İspanya folklorunun gizemli kökenlerine en yakın karmaşık bir şarkı biçimi olan Endülüs halk melodisinin en saf tezahürüdür. *Debla*’ yı taklit etmek veya yeniden üretmek gibi bir amacım olmamasına rağmen, tüm bu özellikleri bu çalışmaya dahil ettim. Daha ziyade, kendi başına var olan ve sadece flüt için tasarlanmış bir eser yaratırken, bestemi bu Adalus halk ezgisi formunun belirli yönlerine ve özelliklerine dayandırıdım.

Bu melodinin belirgin özellikleri şunlardır:

- a) Tamamen eşliksiz söylenir;
- b) Son derece yavaş, statik bölümlerden ve ardından da son derece ritmik ve yoğun bölümlerden oluşur,
- c) Doruk noktasında şarkıcı, vokal hattına zıtlık olarak hizmet eden alkışlarla ritmin dışına çıkar,
- d) Müzikte çeyrek tonluk aralıklar kullanılır.

²⁸⁶ <https://www.allmusic.com/artist/cristobal-halffter-mn0002166414/biography>

²⁸⁷ Melisma: Tek heceli bir metinde söylenen nota grubu.

²⁸⁸ <https://www.universaledition.com/debla-for-flute-halffter-cristobal-ue17259>

Eserde kullanılan modern çalım teknikleri;

Kısa fermata (1-2” dur)

Orta uzunlukta fermata (3-4” dur)

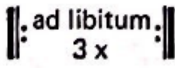
Uzun fermata (5-6” dur)

Çeyrek ton tizleştirme.

3/4 ton tizleştirme.

İcracı bu figürü kendi tercihine bağlı olarak üç defaya kadar tekrarlayabilir. (Örn. en az 3, en çok 12 sekizlik nota süresi kadar)

3.2.13 George Telemann (Fantaisie No:12, TWV 40. 13, Sol minör)

Eserde, modern çalım tekniklerinden herhangi biri kullanılmamıştır.

3.2.14 Philippe Hurel “Loops I”

1955 yılında Domfront Fransa’da doğan Philippe Hurel, 1974-1979 yılında Toulouse Üniversitesi’nde müzikoloji eğitimini tamamlamış ve 1980-1983 yılları arasında Paris Konservatuvarı’nda Ivo Malec (1925-2019) ve Betsy Jolas (1926) ile kompozisyon çalışmıştır.²⁸⁹ 1983 yılından 1985 yılına kadar Tristan Murail’in (1947) kompozisyon, akustik ve bilgi teknolojisi arasındaki ilişki derslerini takip etmiştir. 1985-1986 ve 1989-1990 yılları arasında IRCAM’da müzik araştırmaları alanında çalışmıştır. 1997 yılından bu yana IRCAM’da öğrencilere bilgisayarla beste eğitimi vermektedir.

²⁸⁹ <http://www.philippe-hurel.fr/en/bio.html>

Philippe Hurel, yetmişlerin sonunda Gérard Grisey (1946-1998) ve Tristan Murail tarafından başlatılan sözde “spektral” müziğin ilkelerini geliştiren Fransız besteciler kuşağına aittir.²⁹⁰ Bu estetik akımın özelliklerine uygun olarak, Philippe Hurel’in güçlü bir şekilde tınıya dayanan ve dinleyicinin anlaması için endişe gösteren müziği, belirli bir ses durumundan diğerine aşamalı olarak geçmesine izin veren süreçleri içermektedir. Ancak kontrpuanla aynı derecede ilgilenen Philippe Hurel, bu sürekli geçiş ilkesini daha klasik varyasyon tarzıyla uzlaştırmayı başarmıştır. *Pour l’image*’den bu yana tüm eserleri geri dönüşü içerir. Bu yüzden eserlerinin çoğu, bir enstrümantal diziler koleksiyonunu birleştiren teller ile melodilerin ve enstrümantal tınıların bireyselliklerini yeniden teyit etmesine izin veren polifoniler arasında yer alan ses anamorfozları sunmaktadır. Yazdığı tüm melodik dizeler, 1986 yılından itibaren oluşturduğu yineleme ilkesine göre tasarlanmakta ve özellikle çizgi ve doku arasında başarılı geçişler yapabilen çok sesliliklere yol açmaktadır. Philippe Hurel, armonik düzeyde, tampere edilmemiş ses kümeleri inşa etmekte ve bunları giderek artan bir cesaretle birbirine bağlamaktadır. Çünkü besteci, mikro aralıkların keşfini günümüz müziğindeki en önemli sorunlardan biri olarak görmektedir.²⁹¹

Hurel, psiko-akustik alandaki araştırmalardan oldukça etkilenmiş ve bu nedenle tınıdaki belirsizliklere düşkün bir müzik dili kullanmıştır. Bu durum, Hurel’e geçtiğimiz yıllarda melodik ve ritmik işlev konularını en iyi şekilde yeniden ele alan bestecilerden biri olma özelliğini katmıştır.²⁹²

Bestecinin Loops isimli eseri toplamda beş seriden oluşur. Loops I solo flüt, Loops II solo vibrafon, Loops III iki flüt için, Loops IV solo marimba ve Loops V ise solo carillon için bestelenmiştir. Loops I eklemeli ve çıkarmalı ritmik ve melodik döngülerden oluşan bir dizi “döngüler bütünü” ilki olarak solo flüt için 1999

²⁹⁰ <http://www153.pair.com/bensav/Compositeurs/Hurel.P.html>

²⁹¹ <https://www.billaudot.com/en/composer.php?p=Philippe&n=Hurel>

²⁹² <http://www153.pair.com/bensav/Compositeurs/Hurel.P.html>

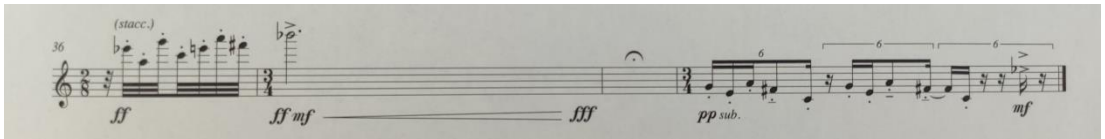
yılında bestelenmiştir.²⁹³ İlk seslendirilişi 25 Şubat 2001 yılında Civica Scuola di Milano’da Emilio Vapi tarafından yapılmıştır.

Philippe Hurel’in Loops I isimli eseri, 2016-2017 öğretim yılında Paris Konservatuvarı flüt alanında icra edilen morceau imposé eserleri listesine eklenmiştir.

Genel hatları ile eserde, kurbağa dili, pizzicato, mikrotónlar (1/4 çeyrek ton tizleştirme, 1/4 çeyrek ton pesleştirme, 3/4 ton tizleştirme), grace notes gibi modern teknikler kullanılmıştır. Eser içerisinde saniye cinsinden yazılan fermata sürelerine kesinlikle uyulması ve özellikle uzun notalarda aşırı vibratodan kaçınılması gerektiği performans notları kısmında besteci tarafından ifade edilmiştir.

Eserin birinci bölümünde, Loops kelimesinin anlamını ifade edecek şekilde aynı temaların bir döngü halinde tekrar edildiği görülmektedir. Diğer iki eserde olduğu gibi bu eserde de nüanslarla birlikte kullanılan modern teknikler görülmektedir.

Philippe Hurel’in “Loops I” adlı eserinde kullanılan modern teknikler, eserden alınan kesitlerle aşağıda gösterilmiştir;

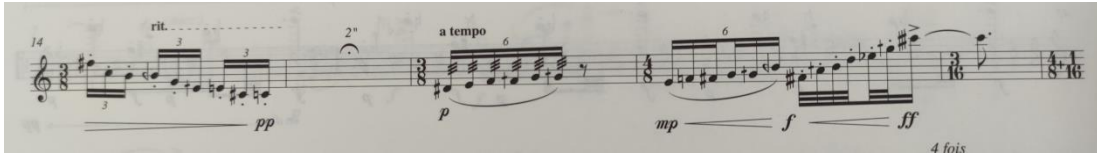

Nota 20. Loops I, I. Bölüm, Pizzicato kullanımı. (36-39. ölç.)

Nota 21. Loops I, I. Bölüm, Grace notes kullanımı. (4-6. ölç.)

²⁹³ <http://www.living-scores.com/learn/platform/philippehurel/theloopsproces/>

Nota 22. Loops I, II. Bölüm, Mikroton ve Kurbağa dili kullanımı. (14-18. ölç.)

3.2.15 André Jolivet “Cinq Incantations”

André Jolivet 8 Ağustos 1905'te Fransa'da doğmuştur. Babası sanatçı, annesi piyanist olan Jolivet, hayatının erken dönemlerinde sanata ilgi duymaya başlamıştır. 14 yaşında resim ve çello dersleri almaya başlamıştır. Ancak, ailesi Jolivet'i öğretmen olması ve öğretmen kolejine gitmesi konusunda teşvik etmiştir. Jolivet'in öğretmenlerinden biri müzik konusunda çok yetenekli olduğuna ve müzikle bir geleceği olduğuna inanıyordu ve André Jolivet'yi beste yapmaya teşvik etmiştir. Bunun üzerine Jolivet 1927 yılında Paul Le Flem'den armoni, kontrpuan, füg ile kompozisyon dersleri almaya başlamıştır ve altı yıl boyunca bu dersleri sürdürmüştür.²⁹⁴ Le Flem, Jolivet'ye klasik formlar konusunda sağlam bir temel kazandırmıştır.²⁹⁵

Jolivet, Arnold Schoenberg'in ilk konserini dinledikten sonra atonal müziğe ilgi duymaya başlamış ve ardından öğretmeni Le Flem'in tavsiyesi üzerine 1929-1933 yılları arasında Edgard Varèse ile kompozisyon çalışmış ve böylece Varèse'nin, atonal müzik ve orkestrasyon bilgilerini aktaran tek Avrupalı öğrencisi olmuştur.²⁹⁶ 1961 yılında Paris Konservatuvarı'nda kompozisyon eğitmenliği yapan Jolivet, 1974 yılında Paris'te 69 yaşında yaşamını yitirmiştir.²⁹⁷

Jolivet, *Cinq Incantations* adlı eserini 1936 annesini kaybettikten birkaç ay sonra bestelemiştir. Eşine göre Jolivet bu eserin her satırına annesinin acısını

²⁹⁴ Jülide GÜNDÜZ, *André Jolivet'in Cinq Incantations'u Üzerine Bir Çalışma Kılavuzu Önerisi*, 7.

²⁹⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A9_Jolivet#Career

²⁹⁶ Jülide GÜNDÜZ, *André Jolivet'in Cinq Incantations'u Üzerine Bir Çalışma Kılavuzu Önerisi*, 6.

²⁹⁷ A.g.k., (Erişim: 22.08.2021).

gömmüştür ve flütle acısını paylaşır.²⁹⁸ Eserin toplam süresi 17 dakikadır. Dünya prömiyeri 1937 yılında Sorbonne Paris’te Jan Merry Cohu tarafından yapılmıştır.²⁹⁹ Incantation kelimesi, Fransızca’da bir dua ya da büyü ritüeli sırasında şarkı ya da konuşma yolu ile doğa üstü bir etki yaratmaya yarayan işlemi ifade etmektedir.³⁰⁰ Incantation kelimesinin kökeni Latince Incantare (şarkı söylemek) kelimesinden gelmektedir.³⁰¹ “Cinq” ise Fransızca beş rakamı anlamına gelir. Eserdeki modern çalım teknikleri o dönem için oldukça yeni teknikler olduğu için Paris Konservatuvarı’nın benimsediği estetik anlayışa uygun bulunmadığı için yıllarca sınav programına alınmamıştır.³⁰² Eser beş bağımsız parçadan oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla;

- 1) *Pour acceueillir les négociateurs-et que l’entrevue soit pacifique.* (Görüşmecilerin karşılanması- görüşme barış içinde geçsin).
- 2) *Pour que l’enfant qui va naître soit un fils.* (Doğacak çocuk erkek olsun).
- 3) *Pour que la moisson soit riche qui naitra des sillons que le laboureur trace.* (Hasat bereketli olsun).
- 4) *Pour une communion sereine de l’etre avec le monde.* (Bu dünyada birlikte yaşamanın güzelliği).
- 5) *Aux funérailles du chef-pour obtenir la protection de son ame.* (Şefimizin ruhu öbür dünyada huzur bulsun).

Eserin genelinde kurbağa dili, armonikler, glissando, perküsyon sesleri modern teknik olarak kullanılan tekniklerdendir.

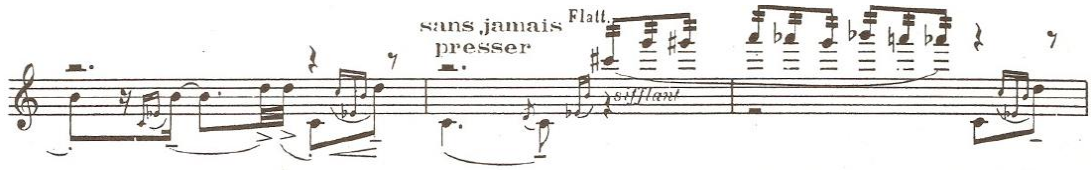
²⁹⁸ Jennifer Carol Parker-Harley, *Magic and Evocation in The Cinq Incantations Pour Flûte Seule by André Jolivet*, 11.

²⁹⁹ https://www.boosey.com/pages/cr/catalogue/cat_detail?musicid=7421

³⁰⁰ Aktaran GÜNDÜZ, *André Jolivet’in Cinq Incantations’u Üzerine Bir Çalışma Kılavuzu Önerisi*, 17.

³⁰¹ Jülide GÜNDÜZ, *André Jolivet’in Cinq Incantations’u Üzerine Bir Çalışma Kılavuzu Önerisi*, 17.

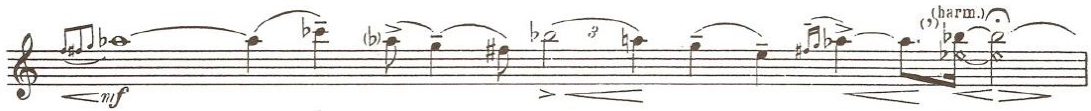
³⁰² Aktaran GÜNDÜZ, *André Jolivet’in Cinq Incantations’u Üzerine Bir Çalışma Kılavuzu Önerisi*, 18.

Nota 23. Cinq Incantations, I. Bölüm, Kurbaga dili kullanımı. (4-6. ölç.)

Nota 24. Cinq Incantations, II. Bölüm, Glissando kullanımı. (10-13. ölç.)

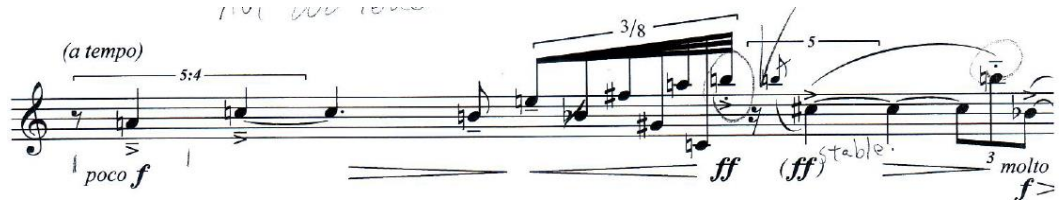

Nota 25. Cinq Incantations, III. Bölüm, Armonikler kullanımı. (3. ölç.)

3.2.16 Heinz Holliger “(é)cri(t)”

Paris Konservatuvarı 2009’dan günümüze kadar olan süreçte Heinz Holliger’in morceau imposé repertuvarına *Taireden* sonra dahil olan ikinci eseridir. Eser 2006 yılında bestelenmiş ve Aurèle, Felix et Philippe’ye şeklinde nota üzerinde atıfta bulunulmuştur. Eserin toplam süresi 8 dakikadır ve ilk seslendirilişi 21 Eylül 2006 yılında Felix Renggli tarafından Osaka Japonya’da, Muramatsu Hall’da gerçekleştirilmiştir.³⁰³ Fransızca’da *écrit* yazı, mektup, not anlamına gelmektedir. Eserde kullanılan modern tekniklere baktığımızda nota üzerinde *accelerando*, kurbaga dili, ıslık tonları ve armonikler kullanılmıştır.

³⁰³ <http://brahms.ircam.fr/works/work/25138/>

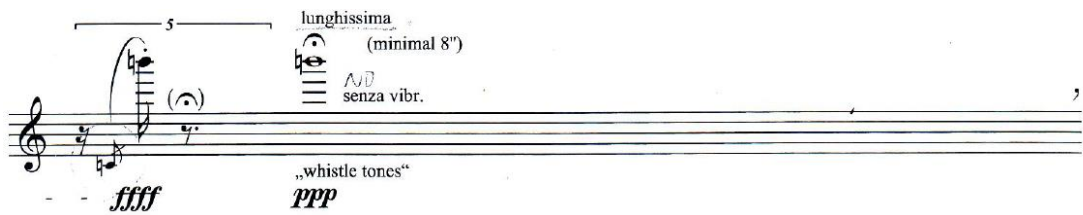
Nota 26. (é)cri(t), Nota üzerinde accelerando kullanımı.

Nota 27. (é)cri(t), Kurbağa dili kullanımı.

Nota 28. (é)cri(t), Glissando kullanımı.

Nota 29. (é)cri(t), Işık sesi kullanımı.

SONUÇ

Fransız flüt ekolünde modern teknikler ve Paris Konservatuvarı morceau imposé geleneğinin incelendiği bu eser metninde ilk olarak, Fransız flüt ekolü ele alınmıştır. Ayrıca dünya genelinde bilinen diğer flüt ekollerinden de bahsedilmiştir.

Fransız flüt ekolü ile ilgili yapılan literatür taramasında, bu ekolün ortaya çıkması ve gelişmesi sürecinde öne çıkan konular başlıklar halinde ele alınmıştır. Bu bağlamda; Fransız flüt ekolünün hayat bulduğu Paris Konservatuvarı'nın kuruluşu, tarihsel süreçteki gelişimi, kurum idarecileri, flüt eğitmenleri, eğitim sistemi ve bu kurumun Fransız kültürel yaşamına katkıları ele alınmıştır.

Fransız flüt ekolünün 19. yüzyılın başlarında, Taffanel'in flüt çalım ve öğretim tarzından geliştiği bilirse de Paris Konservatuvarı'nda idareci, eğitmen, icracı ve besteci kimlikleriyle öne çıkan müzik insanlarının; Fransız flüt ekolünün ortaya çıkışı ve tarihsel süreç içerisinde gelişerek günümüze ulaşmasında önemli katkıları olduğu düşünülmektedir. Paris Konservatuvarı flüt eğitmenlerinin icracılıklarının yanı sıra besteci kimlikleri ve eğitmenlik tecrübeleri; günümüzde kullanılmakta olan flüt metotlarında, besteledikleri eserlerde ve flüt repertuvarında önemli bir yere sahip olan morceau imposélerde görülmektedir. Bu bakımdan kuruluşundan günümüze Paris Konservatuvarı'nda flüt eğitmenliği yapan tüm isimler tek tek incelenmiştir.

Bununla birlikte, Mimar Sinan Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuvarı Öğretim Üyesi Prof. Hülya TARCAN ile Fransa'da aldığı müzik eğitimi üzerine yapılan kişisel görüşme metni de bu bölüme eklenmiştir. Lyon Konservatuvarı (*Conservatoire National Supérieur Musique de Lyon*)'nda eğitimini tamamlayan ve halen Nice Konservatuvarı (*Conservatoire National de Nice*)'nda flüt profesörü olan Sibel KUMRU PENSEL ile yapılan kişisel görüşmede, Fransa'da konservatuvar eğitimine dair elde edilen bilgiler ekler bölümünde verilmiştir.

Araştırmada, dünya genelinde müzik eğitim kurumları arasında önemli bir yeri olan bununla birlikte Fransız flüt ekolünün ortaya çıkışında ve gelişmesinde kurum

olarak önemli katkıları bulunan; önemli eğitimciler, besteciler ve virtüözler yetiştiren Paris Konservatuvarı (*Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris*) ile ilgili detaylı bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca, Paris Konservatuvarı flüt profesörlerinin flüt çalım teknikleri ve flüt öğretim yöntemlerinden ve yazmış oldukları flüt metotları ile flüt repertuvarına katkılarından da ayrıntılı olarak bahsedilmiştir.

Paris Konservatuvarı'nın bir eğitim geleneği olarak ortaya çıkan ve Fransız flüt ekolünün imzası haline gelen *morceau imposé* geleneği, *morceau de concours* (yarışma eseri), *solo de concours* (yarışma solo eseri) ve *prix de Rome* hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. Paris Konservatuvarı ile yapılan yazışmalar sonrasında, 2009 yılından günümüze flüt alanında icra edilen 16 *morceau imposé* bu bölümde listelenmiştir. Bu bağlamda, 2009 yılından günümüze Paris Konservatuvarı flüt alanında *morceau imposé* olarak icra edilen eserlerde ve flüt müziğinde en çok kullanılan modern flüt çalım teknikleri incelenerek bu eserlerde kullanılan 13 modern flüt çalım tekniği başlıklar halinde açıklanmıştır.

2009'dan günümüze 16 farklı eser Paris Konservatuvarı flüt alanında *morceau imposé* olarak icra edilmiştir. Bu eserler, bazı yıllarda tekrar edilerek de kullanılmıştır. Eserlerin, 2'si barok dönem, 1'i klasik dönem, 1'i romantik dönem ve 12'sinin de modern döneme ait oldukları görülmektedir. Paris Konservatuvarı flüt alanında son 11 yılda *morceau imposé* olarak icra edilen eserler incelendiğinde, %75'inin modern dönem yapıtlarından oluştuğu görülmektedir. Bu durum, flüt müziğinde modern çalım teknikleri içeren eserlere olan ilginin arttığının da bir göstergesidir.

2009-2010 yılında F. Tanada-F, T. Takemitsu-Voice, 2010-2011 yılında Y. Taira-Cadenza I, 2011-2012 yılında R. François-Flüt ve Piyano için *Pièce 3, 4, 5*. Bölüm, 2012-2013 yılında L. Berio-Sequenza ve B. Mantovani-Früh, 2014-2015 yılında H. Holliger-Taire, 2015-2016 yılında G. Benjamin-Flight ve C. Halffter-Debla, 2016-2017 yılında P. Hurel-Loops I, 2017-2018 yılında A. Jolivet- Cinq Incantations ve 2018-2019 yılında *morceau imposé* olarak icra edilen Heinz Holliger'in - (é)cri(t), pour flûte seule adlı eserleri flütte kullanılan modern çalım teknikleri bakımından incelenmiştir.

Morceau Impos�ler	Flütte Kullanılan Modern �alım Teknikleri													
	Glissando	Flutter (Kurbağa Dili)	Mikrotonlar	Multifonikler	Keyclicks (Tu� sesi)	Bisbigliando	Islık Sesi (Fısıltı Sesi)	Armonikler	Pizzicato (Slap tongue)	Nefes Sesleri (Aeolian Ses)	Jet whistle (Jet Islıkları)	�alarken �arkı Söylemek	�arpma Notası (Grace Notes)	Nefes Sirkülasyonu (Circular Breathing)
F	X	X	X	X	X	X	X						X	
Voice	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	
Cadenza I	X	X		X	X		X	X		X			X	
Cinq Pièces		X	X	X		X		X					X	
Sequenza		X			X			X						
Fr�h		X	X		X	X	X							
(t)air(e)	X			X	X		X		X	X	X	X		X
Flight	X	X											X	
Debla	X	X	X										X	
Loops I		X	X						X				X	
Cinq Incantations	X	X						X						
(�)cri(t)	X	X					X	X						

Tablo 4. Modern  alım teknikleri içeren morceau impos ler.

Çalışmada, 2009 yılından günümüze Paris Konservatuvarı morceau impos  repertuvarına dahil edilen eserlerden 12 yapıt modern  alım teknikleri bakımından incelenmiş olup, tablo 4'te de görülebileceği gibi 11 eserde kurba a dili, 8 eserde glissando, 7 eserde grace notes ( arpma notası), 6 eserde mikroton, 6 eserde Keyclicks (tu  tıklaması), 6 eserde ıslık/fısıltı sesi, 6 eserde armonikler, 5 eserde multifonik, 4 eserde bisbigliando, 3 eserde pizzicato, 3 eserde aeolian ses (nefes sesleri), 2 eserde çalarken  arkı söyleme, 1 eserde jet whistle (jet ıslıkları) ve 1 eserde de Circular breathing (nefes sirkülasyonu) tekniklerinin kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

 nceleme sonucunda en çok kullanılan modern  alım tekniğinin 11 eserde kurba a dili olduğu, 8 eserde glissando, 7 eserde grace notes, 6 eserde de mikroton, tu  tıklama, armonikler ve ıslık/fısıltı sesleri olduğu görülmektedir. En az kullanılan modern  alım tekniklerinin ise 1 eserde nefes sirkülasyonu 1 eserde de jet ıslıkları

olduğu görülmektedir. İncelenen eserlerde en çok modern teknik kullanımının Toru Takemitsu'nun *Voice* adlı eserinde olduğu, en az kullanımın ise Luciano Berio'nun *Sequenza*, George Benjamin'in *Flight* ve Andre Jolivet'in *Cinq Incantations* adlı eserlerinde olduğu görülmektedir.

Ülkemizde, 2009 yılından günümüze Paris Konservatuvarı'nda icra edilen morceau imposélerin modern çalım teknikleri bakımından incelendiği akademik bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bu bakımdan çalışmanın, ülkemizdeki flüt icracılarına, flüt repertuvarına ve flüt eğitime katkı sağlayacağı ve bu alanda kaynak olarak kullanılabileceği düşünülmektedir. Bu eserler modern çalım teknikleri bakımından incelendiğinde, eserlerin çok yoğun zorluklar barındırmadığı, özgün ifade ve yorumculuğu geliştirmeye yönelik katkılar sağlayacağı ve bu bakımdan flüt icracıları tarafından yorumlanmalarının önemli olduğu düşünülmektedir.

Ek-1 Fransa’da Bulunan Konservatuvarlar’ın Listesi

Ek-2 Sibel KUMRU PENSEL Kişisel Görüşme Metni.

Ek-1 Fransa’da Bulunan Konservatuvarlar’ın Listesi

KURUM ADI	WEB SİTESİ
Conservatoire à Rayonnement Régional de Rueil-Malmaison	https://www.saint-maur.com/ma-ville/culture/conservatoire
Conservatoire à Rayonnement Régional de Saint-Maur	http://conservatoirerayonnementregional.toulouse.fr/index.html
Conservatoire à Rayonnement Régional de Toulouse	https://www.versaillesgrandparc.fr/conservatoire
Conservatoire à Rayonnement Régional de Versailles	https://www.versaillesgrandparc.fr/conservatoire
Conservatoire Chopin	https://www.paris.fr/equipements/conservatoire-municipal-frederic-chopin-1620
Conservatoire d'Arras	https://www.arras.fr/fr/mes-loisirs/culture/le-conservatoire
Conservatoire de Corse Henri TOMASI	www.crd.corsica
Conservatoire de Limonest	https://www.limonest.fr/les-services-municipaux/conservatoire-municipal-de-limonest/
Conservatoire de Paris - CNSMDP	https://www.conservatoiredeparis.fr/
Conservatoire de Tours	https://www.conservatoiretours.fr/
Conservatoire International de Musique de Paris	https://www.cimp-paris.fr/
Conservatoire National de Région (Bordeaux)	https://www.bordeaux.fr/ebx/LinkResolverServlet?classofcontent=representationStandard&id=63952
Conservatoire National de Région de Cergy-Pontoise	https://www.cergy-pontoise.fr/le-conservatoire-rayonnement-regional
Conservatoire National de Région de Poitiers	https://www.poitiers.fr/c__84_1056__Accueil_Conservatoire_de_Poitiers.html
Conservatoire National de Région de Strasbourg	https://www.conservatoire.strasbourg.eu/
Conservatoire National de Région Dijon	https://www.dijon.fr/Sortir-Bouger/Conservatoire-a-Rayonnement-Regional
Conservatoire National de Région Grenoble	https://www.grenoble.fr/1491-conservatoire-de-grenoble.htm
Conservatoire National de Région Lyon	https://www.conservatoire-lyon.fr/
Conservatoire National de Région Marseille	https://www.marseille.fr/culture/enseignements-et-pratiques/le-conservatoire-national-rayonnement-regional
Conservatoire National de Région Montpellier	https://www.montpellier3m.fr/crr
Conservatoire National de Région Nantes	https://conservatoire.nantes.fr/home.html
Conservatoire National de Région Reims	https://www.reims.fr/la-culture-a-reims/conservatoire-a-rayonnement-regional-de-reims-10332.html
Conservatoire National de Région Versailles	https://www.versaillesgrandparc.fr/conservatoire
Conservatoire National Supérieur Musique et Danse de Lyon	http://www.cnsmd-lyon.fr/
Le Conservatoire à Rayonnement Régional de Metz Métropole	https://conservatoire.metzmetropole.fr/
Ecole Nationale de Musique	https://www.brest.fr/culture/les-equipements-culturels/le-conservatoire-2121.html

Ecole Normale de Musique Alfred Cortot	http://www.ecolenormalecortot.com/
Schola Cantorum de Paris	https://www.schola-cantorum.com/en/
Conservatoire de Lille	http://conservatoire.lille.fr/
Les Ecoles D'art Americaines De Fontainebleau (American School of Modern Music)	https://fontainebleauschools.org/
Conservatoire à Rayonnement Régional de Limoges	https://www.limoges.fr/dynamique/le-conservatoire
Centre de Musique Baroque de Versailles	https://cmbv.fr/en/centre-de-musique-baroque-de-versailles-0
Ecole de Musique César Franck	https://www.edmleplessistrevise.com/
Conservatoire Russe de Paris Serge Rachmaninoff	https://conservatoire-sr.com/
Académie Royale de Musique	https://operabaroque.fr/academie-royale-de-musique.htm

Ek-2 Sibel KUMRU PENSEL Kişisel Görüşme Metni.

1. Fransa’da müzik eğitime kaç yaşında ve ne şekilde başlanabilmektedir?

Fransa’da müziğe en erken 5-6 yaşlarında ilkokulda başlanıyor. Müzik eğitime başlamak isteyen bir öğrencinin seçebileceği iki yol var. Bunlardan biri müzik okulları (Ecole de Municipal de Musique) bu müzik okulları belediyelere ait ve çoğunlukla her belediyenin bir müzik okulu bulunmakta. Bir diğer seçenek ise Departman Konservatuvarların veya Bölge Konservatuvarlarının away (başlangıç) sınıflarına girerek müzik eğitime başlama seçeneğidir.

2. Bu departman konservatuvarlar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Fransa’da departman konservatuvarlar ve bölge konservatuvarları diploma veren kurumlardır. Müzik eğitime Ecole de Municipale’de başlayan öğrenciler konservatuvar eğitimi almak isterlerse yaşadıkları bölgede yer alan departman veya bölge konservatuvarlarına başvurabilmektedirler.

3. Bahsettiğiniz bu müzik kurumları arasında eğitim sistemi açısından bir fark var mıdır?

Hayır, hiçbir fark bulunmuyor çünkü ister konservatuvar ister müzik okulları olsun bu okullarda çalışan müzik eğitimcileri Fransa’da Paris, Lyon veya diğer bölge konservatuvarlarından mezun oluyorlar.

Eğitim açısından kalite farkı olmadığı için de öğrenci kendisine en yakın olan okulu tercih ediyor.

4. Fransa’daki müzik eğitim sistemi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Fransa’da sistem şu şekilde işliyor;

Birinci Bölüm: İlkokul evresi bu eğitim 4 yıllık bir eğitim sürecidir. Minimum 3 yıl, maksimum 5 yılda bitirilebilir. Öğrenciler 5-6 yaşında alınarak 10-11 yaşında birinci bölümden mezun olabilmekteler. Bu 4 yıllık ilkokul konservatuvar eğitimi sürecinde öğrenci herhangi bir sınava alınmıyor. Eğitim sürecinde konserlere çıkıyorlar ve çeşitli etkinlikler düzenliyorlar. Bu 4 yıllık eğitim sürecini başarı ile tamamlayan öğrenci 4. Yılın sonunda ortaokul evresine geçiş sınavına giriyor. Başarılı olması durumunda ortaokula başlıyor, sınavda başarısız olması durumunda ise okulla ilişkisi kesiliyor.

İkinci Bölüm: Bu da ortaokul evresidir ve yine öğrenci 4 yıllık bir eğitim alıyor bu 4 yıllık ortaokul konservatuvar eğitimi sürecinde öğrenci herhangi bir sınava alınmıyor. Son sınıfa geldiğinde lise evresi giriş sınavına giriyor. Başarılı olması durumunda lise eğitimine başlıyor, sınavda başarısız olması durumunda ise okulla ilişkisi kesiliyor.

Üçüncü Bölüm: Konservatuvar eğitiminin 3. Bölümü lise evresidir. Lise eğitimine başlayan öğrenci ilk yılının sonunda yılsonu sınavına giriyor ve bu sınavda müzik eğitime profesyonel olarak mı, amatör olarak mı devam etmek istediği ile ilgili bir karar veriyor. Eğer amatör olmak istiyorsa kendi belirlediği 20 dakikalık bir programla jüri önünde bir dinleti sunuyor ve başarılı bulunması durumunda müzik eğitimi aldığı yıla kadar aldığı eğitimi belgeleyen bir sertifika (Certificat et Musique) alarak konservatuvar eğitimini sonlandırıyor.

Profesyonel olarak devam etmek isterse ise profesyonellik bölümü sınavına girerek başarılı olması durumunda da aldığı bir yıllık lise eğitiminin üzerine 2 yıl daha okuyarak lise son sınıfa geldiğinde lise diploması almaya hak kazanıyor. (Diplom de Etude de Musique) Aldığı bu diploma ile Fransa’da profesyonel müzisyen oluyor. Fransız müzisyenlerinin yüzde 80-90’ında bu diplomadan bulunuyor.

5. Konservatuvarlardaki eğitim sistemi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Konservatuvar eğitimi almak isteyen öğrencinin iki seçeneği bulunmakta. İlki; ilkokul ikinci sınıftan başlamak üzere “ore amenagé” (saatlere ayarlanmış özel sistem) denen sistemde okuma hakkınız var. Bu sistemde öğrenci ilkokul eğitimine devam ederken bir yandan da haftada iki gün konservatuvarda müzik dersleri almaktadır. Genellikle Fransa’ da ilkokullar konservatuvar binası içinde ya da konservatuvar ile ortak bir bahçede, konservatuvar binasına bağlı ikinci bir bina şeklinde konumlandırılmış durumdadırlar.

İkinci seçenek ise; öğrenci sabahları devam ettiği ilkokulda müfredat dersleri görüyorken öğleden sonraları da konservatuvara gelerek konservatuvarda da ilkokul kısmında alması gereken müzik derslerini alarak hem ilkokul dersleri hem de konservatuvar müfredatına ait olan müzik derslerini alıyor.

Bu sistemin aynısı ortaokul için de geçerlidir. Konservatuvar eğitimi almak isteyen öğrenciler konservatuvarın ortaokul evresinin giriş sınavına giriyorlar. Sınavda öğrencinin kulak yeteneği, solfej yeteneğine bakılıyor.

Sınavı başarı ile geçen öğrenciler aynı sistemle normal bir ortaokula devam ederken ya tüm öğleden sonraları ya da ore amenagé sistemi ile konservatuvar ortaokul kısmında eğitim alıyorlar.

Lisedeki sistem de ilkokul ve ortaokuldaki sistemle birebir aynıdır. Öğrenci kendi tercihi doğrultusunda ore amenagé sistemi ile ya tüm öğleden sonraları yarı zamanlı olarak lise devresi konservatuvar derslerine katılarak eğitim alıyor. Normal bir lisede okuyan ve lise müzik eğitimine haftada bir veya iki gün öğleden sonraları devam eden ore amenagé sistemine dahil olan öğrenciler enstrüman, oda müziği, orkestra vb. dersleri konservatuvarda

okuyup normal liseden mezun oluyorlar ve konservatuvar eğitimi aldıklarına dair bir sertifika alıyorlar (Certificat et Musique).

Yarı zamanlı olarak konservatuvar lise eğitimi alan öğrenciler ore amenagé sistemine göre daha ağır bir sistemde eğitim alıyorlar ve çoğunlukla profesyonel olmak isteyen öğrenciler bu sisteme dâhil oluyor. Bu öğrenciler lise bitiminde müzik ağırlıklı bir bakalorya (baccalaurante) sınavına giriyorlar. Bakaloryasını alan öğrenci lise bitiminde ise istediği üniversitede okuma hakkı elde etmiş oluyor.

6. Konservatuvarlardaki üniversite eğitimi hakkında bilgi verebilir misiniz?

Öncelikle Fransa’da müzik eğitime üniversite bazında devam edebileceğiniz yaş sınırı 22...Bu yaş sınırını geçen aday sınava alınamıyor.

Profesyonellik lise diplomasını almış bir öğrenci, Paris ve Lyon Konservatuvarlarının ya da diğer yüksek üniversite diploması veren konservatuvarların giriş sınavlarını deneyerek yüksek eğitime devam edebiliyor.

Paris ve Lyon Konservatuvarlarının sınavlarını denemek oldukça ağır bir hazırlık gerektiriyor... Sınavdan bir veya iki ay öncesinde belirlenen eserlerden birkaç tane hazırlanılıyor ve sınav tarihinden 15 öncesinde bir Morceau Imposé eser açıklanıyor ve adaylar bu eserlere hazırlanıyorlar. Flüt, klarnet ve obua branşlarından birine girmek isteyen adaylar için şartlar biraz daha zorlayıcı... Yoğun talep, alınacak olan kontenjanın azlığı (1-3 kişi), çok başarılı rakiplerle yarışıyor olmak gibi sebepler kaygıyı da arttırdığından şartlar daha da ağır bir hale geliyor. Adaylar özel seçilen bir jüriden oluşan sınav komisyonunun karşısında performans sergileyerek iki aşamalı bir eleme sisteminden geçerek seçiliyorlar.

Bunun yanı sıra girmek istediğiniz konservatuvarın giriş sınavını üç defa deneme hakkınız var ve eğer bu denemelerinizde başarısız olmuşsanız, tekrar bu konservatuvarın giriş sınavına başvuru yapamıyorsunuz.

Fransa’da üniversite ve konservatuvar sistemi değiştirilerek Avrupa’daki sisteme geçiliyor. Üniversitelerdeki seviyeleri aynı seviyelere eşitlemek için Bologna anlaşması yapılıyor. Dolayısı ile bu sistem diğer yüksek konservatuvarların açılmasına vesile olmuştur. Paris’ te Strazburg, Nice, Bordeaux ve Lille gibi birçok bölge konservatuvarı da yüksek konservatuvar unvanı olarak diploma vermeye hak kazanmıştır. Bu konservatuvarlar arasında da bazı farklar bulunuyor. Bazıları Paris ve Lyon konservatuvarının da verdiği diploma olan “Diplome National Supérieur de Musique” (Ulusal Yüksek Müzik Diploması) veriyor. Ancak bu diploma bir üniversite diploması değildir bu diploma ileri düzeyde müzik eğitimi aldığınıza dair bir yüksek konservatuvar diplomasıdır. (DNSP- diplomé national supérieur professionnel)

Üniversite diploması alabilmek için ise bu okulların paralelinde üniversite okumak gerekiyor.

Ama Paris Konservatuvarı ve Lyon Konservatuvarlarının eğitim seviyeleri çok yüksek olduğu için bu okullar üniversite denkliği veriyorlar. Paris ve Lyon’ a giremeyen öğrenciler diğer saydığımız konservatuvarları deniyorlar.

Bu konservatuvarlar dışında Nice Konservatuvarı ve Strazburg Konservatuvarı üniversiteye bağlanarak üniversite diploması vermeye başlamışlardır.

Nice Konservatuvarı, Nice Sophia Antipolis Üniversitesi’nin Edebiyat Fakültesi’ ne bağlı olan Müzikoloji Bölümü içindeki sanat departmanına bağlanmıştır.

Bunun yanı sıra Nice Konservatuvarı, Cote D'azur Üniversitesi'ne bağlıdır. Nice Sophia Antipolis Üniversitesi de bu üniversitenin içinde bunun yanı sıra Cannes'daki École Supérieure de danse de Rosella Hightower (Rosella Hightower Yüksek Dans Okulu) ve Nice'te bulunan Villa-Arson Ecole Nationale Supérieure D'art (Villa Arson Ulusal Üstün Sanat Okulu) da yüksekokul olarak bu üniversiteye bağlı okullardır.

Cote D'azur Üniversitesi ve Nice Konservatuvarı arasında bir iş birliği yapılmış olup konservatuvarın lisans ve yüksek lisans diplomaları bu üniversite tarafından verilmektedir.

Nice konservatuvarında eğitim gören lisans ve yüksek lisans öğrencileri branş dışındaki zorunlu üniversite derslerini bu üniversitede derse girerek alırken, enstrüman, oda müziği, orkestra, müzik tarihi vb. alan derslerini ise konservatuvarda almaktadır. Bu sistem sekiz yıldır bu şekilde başarı ile işlemektedir. Bu sistem dâhilinde birçok öğrenci yetişmiş olup Denizcan Eren de bunlardan bir tanesidir.

2018 yılı itibariyle Master programı da açılmış olup, konservatuvarda pedagoji master (yüksek lisans) yapılabilmektedir. Bu programı başarı ile tamamlayan öğrenciler alanında yüksek hocalık diploması (Diplôme de Professeur de Musique) olarak mezun olmaktadır.

7. *Fransa eğitim sisteminde müzik öğretmeni olabilmek için başka seçenekler var mıdır?*

Fransa'da müzik eğitmeni olabilmek için öğretmenlik okuluna gitmek gerekmektedir.

Yani öğrenci konservatuvardan mezun olduğundaki bu bir yüksek konservatuvar olsa dahi enstrüman öğretmeni olunamıyor. Sadece yüksek derece müzisyen olunabilmektedir.

İstisnai olan okullar sadece Paris ve Lyon Konservatuvarlarıdır. Çünkü bu okulların kendi bünyelerinde pedagoji bölümleri bulunmaktadır. Öğrenci lisans eğitimini bitirdiğinde okulundaki pedagoji bölümünde iki yıl eğitim alarak hem yüksek müzisyen diplomasına hem de profesör unvanına sahip olarak mezun olabilmektedir.

Bu okullar dışındaki konservatuvarlardan mezun olunmuş ve pedagoji eğitimi alınmak isteniyorsa ise CEFEDM (Centre Éducation Music) sistemine başvuru yapılır. Bu sisteme başvuru yapabilmek için öğrencinin bakaloryasını almış olması ve bölge konservatuvarlarından herhangi birinden lise mezuniyet diplomasını almış olması gerekmektedir. Formasyon / Pedagoji eğitimi iki yıllık bir eğitimidir. Bu eğitimi almaya başvuran aday formasyon sınavına alınmaktadır. Bu sınavda adayın enstrüman yeterliği sınanmakta ve bunun yanı sıra deşifraj, enstrüman, müzikal analiz ve edebi analiz sınavlarına tabii tutulmaktadır. Sınavda başarılı olan aday asistan olarak mezun olmaktadır. Asistan olduğunda bir müzik okulunda 26 saat derse girme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu eğitime bir yıl daha eklenerek profesörlük unvanı verilmesi planlanmaktadır ancak bu durum şu an için henüz netlik kazanmış değil.

Kişisel Görüşme (26.11.2018/İSTANBUL)

Fransa Nice Konservatuvarı Flüt Profesörü Sibel KUMRU PENSEL

KAYNAKLAR

BLAKEMAN, Edward (2005), **Taffanel: Genius of the Flute**, Oxford University Press, New York.

BOEHM, Thomas (2018), **François Devienne's Nouvelle Methode Théorique et Pratique pour la Flute**, Routledge Rewivals, New York.

DICK, Robert (1987), **The Other Flute**, Omnibus Press Lvs., America.

DORGEUILLE, Claude (1986), **The French Flute School 1860-1950**, Çev. Edward Blakeman, Tony Bingham, London.

EVERIST, Mark (2002), **Music Drama at the Paris Odéon, 1824-1828**, University of California Press, California.

POWELL, Ardal (2002), **The Flute**, Yale University Press, London.

SÖZER, Vural (1996), **Müzik Ansiklopedik Sözlük**, Dördüncü Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.

TATU, Arife Gülşen (2006), **Flüt Metodu**, Birinci Basım, Pan Yayıncılık, İstanbul.

TOFF, Nancy (1996), **The Flute Book**, İkinci Basım, Oxford University Press, New York.

İNTERNET KAYNAKLARI

Adolphe Hennebains, https://en.wikipedia.org/wiki/Adolphe_Hennebains , Erişim tarihi: 16.07.2020

Alain Marion, https://en.wikipedia.org/wiki/Alain_Marion , Erişim tarihi: 22.07.2020

Almanak (Almanach), <https://tr.wikipedia.org/wiki/Almanak> Erişim tarihi: 05.05.2020

Andre Jolivet, https://en.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A9_Jolivet#Career, Erişim tarihi: 22.08.2021

Andre Jolivet, https://www.boosey.com/pages/cr/catalogue/cat_detail?musicid=7421, Erişim tarihi: 22.08.2021

Antoine Hugot, <http://www.flutepage.de/deutsch/composer/person.php?id=45&englisch=true>, Erişim tarihi: 05.05.2020

Antoine Hugot, https://de.wikipedia.org/wiki/Antoine_Hugot , Erişim tarihi: 09.05.2020

Benoit Tranquille Berbiguier, https://en.wikipedia.org/wiki/Benoit_Tranquille_Berbiguier , Erişim tarihi: 06.05.2020

Bruno Mantovani, <https://www.brunomantovani.com/en/biographie.html>, Erişim tarihi: 31.05.2021

Bruno Mantovani, <https://www.brunomantovani.com/en/oeuvres.html>, Erişim tarihi: 31.05.2021

Bruno Mantovani, <https://cso.org/about/performers/visiting-artists/bruno-mantovani/>, Erişim tarihi: 31.05.2021

Christian Lardé, <https://www.academie-villecroze.com/en/young-talents/teachers/christian-larde> , Erişim tarihi: 22.07.2020

Christian Lardé, https://en.wikipedia.org/wiki/Christian_Lard%C3%A9 , Erişim tarihi: 22.07.2020

Cristobal Halffter, https://es.wikipedia.org/wiki/Crist%C3%B3bal_Halffter, Erişim tarihi: 21.08.2021

Cristobal Halffter, <https://www.allmusic.com/artist/cristobal-halffter-mn0002166414/biography>, Erişim: 21.08.2021

Cristobal Halffter, <https://www.universaledition.com/debla-for-flute-halffter-cristobal-ue17259>, Erişim tarihi: 21.08.2021

Ecolé, Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&keimesec=108684 , Erişim tarihi: 04.03.2019

Florence Souchard-Delépine, <https://convention.latraversiere.fr/artistes/florence-souchard-delepine/>, Erişim tarihi: 23.07.2020

François Devienne, https://en.wikipedia.org/wiki/Fran%C3%A7ois_Devienne ,
Erişim tarihi: 05.05.2020

Fransa Büyükelçiliği, <https://istanbul.consulfrance.org/Genel-bilgiler-3140> , Erişim
tarihi: 14.03.2020

Fuminori Tanada,
<https://www.esmbourgognefranche.comte.fr/fr/professeurs/fuminori-tanada>, Erişim
tarihi: 19.08.2021

Fuminori Tanada, http://brahms.ircam.fr/fuminori-tanada#works_by_date, Erişim:
19.08.2021

Fuminori Tanada, <http://brahms.ircam.fr/works/work/26373/>, Erişim tarihi:
19.08.2021

Fransa'daki Konservatuvarlar

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Music_in_Paris , Erişim Tarihi: 10.05.2021

<https://www.musicalchairs.info/france/conservatoires> , Erişim Tarihi: 10.05.2021

Gaston Crunelle, https://de.wikipedia.org/wiki/Gaston_Crunelle , Erişim tarihi:
16.07.2020

George Benjamin, [https://en.wikipedia.org/wiki/George_Benjamin_\(composer\)](https://en.wikipedia.org/wiki/George_Benjamin_(composer)),
Erişim tarihi:19.12.2020

George Benjamin, <https://www.kcl.ac.uk/people/professor-george-benjamin>, Erişim
tarihi:19.12.2020

George Benjamin, <https://www.classical-music.com/features/articles/life-composer-george-benjamin/>, Erişim tarihi:19.12.2020

George Benjamin, <https://www.fabermusic.com/we-represent/george-benjamin>,
Erişim tarihi:19.12.2020

George Benjamin, <http://www.roh.org.uk/people/george-benjamin>, Erişim
tarihi:19.12.2020

Hector Berlioz Kütüphanesi,
<http://www.conservatoiredeparis.fr/en/lecole/organisation/centres-de-ressources/mediatheque-hector-berlioz/> , Erişim tarihi: 04.04.2020

Heinz Holliger, https://en.wikipedia.org/wiki/Heinz_Holliger, Erişim tarihi:
22.08.2021

Heinz Holliger, <https://www.ecmrecords.com/artists/1435046184/heinz-holliger>,
Erişim tarihi: 21.08.2021

Heinz Holliger, <http://brahms.ircam.fr/heinz-holliger#bio>, Erişim tarihi: 21.08.2021

Heinz Holliger, <http://brahms.ircam.fr/works/work/9158/>, Erişim tarihi: 21.08.2021

Heinz Holliger, <https://www.flutesheetmusic.com/products/hl49000552>, Erişim tarihi:
21.08.2021

Jean-Louis Tulou, https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Louis_Tulou , Erişim tarihi:
11.05.2020

Jean-Louis Tulou, http://www.flutehistory.com/Players/Jean-Louis_Tulou/index.php3 , Erişim tarihi: 11.05.2020

Jean-Pierre Rampal, https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Pierre_Rampal , Erişim tarihi:
20.07.2020

Johann Georg Wunderlich, https://en.wikipedia.org/wiki/Johann_Georg_Wunderlich
Erişim tarihi: 05.05.2020

Joseph Guillou, https://de.wikipedia.org/wiki/Joseph_Guillou , Erişim tarihi:
11.05.2020

Joseph-Henri Altès, https://en.wikipedia.org/wiki/Joseph-Henri_Alt%C3%A8s,
Erişim tarihi: 19.06.2020

Jules Demersseman, https://en.wikipedia.org/wiki/Jules_Demersseman , Erişim tarihi:
19.06.2020

Kurbağa Dili,
<https://en.wikipedia.org/wiki/Fluttertonguing#:~:text=In%20sheet%20music%2C%20the%20technique,sometimes%20abbreviated%20to%20%22frull%22.>, Erişim
tarihi:27.10.2020

Louis Drouet, https://en.wikipedia.org/wiki/Louis_Drouet , Erişim tarihi: 11.05.2020

Louis Dorus, http://www.flutehistory.com/Players/Louis_Dorus/index.php3, Erişim
tarihi: 20.06.2020

Luciano Berio, https://tr.wikipedia.org/wiki/Luciano_Berio, Erişim tarihi: 03.10.2021

Luciano Berio, <https://www.britannica.com/biography/Luciano-Berio>, Erişim tarihi:
03.10.2021

Marcel Moyse, <http://www.annmccutchan.com/marcel-moyse.html>, Erişim Tarihi:
16.12.2019.

Marcel Moyse, https://en.wikipedia.org/wiki/Marcel_Moyse, Erişim tarihi:
03.10.2021

Maxence Larrieu, <http://www.maxence-larrieu.fr/en/biography-maxence-larrieu.html>

Erişim tarihi: 22.07.2020

Maxence Larrieu, <https://www.nfaonline.org/about/achievement-awards/maxence-larrieu> , Erişim: 22.07.2020

Michel Debost, <https://www.allmusic.com/artist/michel-debost-mn0000070348/biography> , Erişim tarihi: 22.07.2020

Paris Konservatuvarı Tarihçesi, <https://www.conservatoiredeparis.fr/fr/%C3%A9cole/l%27%C3%A9cole/histoire>, Erişim tarihi: 15.09.2020

Paris Konservatuvarı, https://en.wikipedia.org/wiki/Conservatoire_de_Paris , Erişim tarihi: 03.04.2020

Paris Konservatuvarı, https://tr.qwe.wiki/wiki/Conservatoire_de_Paris , Erişim tarihi: 04.04.2020

Paul-Agricole Génin, <http://www.classicalmusicnow.com/genin.htm> , Erişim tarihi: 19.06.2020

Paul Génin, https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_G%C3%A9nin , Erişim tarihi: 19.06.2020

Paul Taffanel, https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Taffanel , Erişim tarihi: 16.07.2020

Philippe Bernold, <http://www.philippebernold.com/philippe-bernold-biography.html> Erişim tarihi: 23.07.2020

Philippe Hurel, <http://www.philippe-hurel.fr/en/bio.html>, Erişim tarihi: 31.05.2021

Philippe Hurel, <http://www153.pair.com/bensav/Compositeurs/Hurel.P.html>, Erişim tarihi: 31.05.2021

Philippe Hurel, <https://www.billaudot.com/en/composer.php?p=Philippe&n=Hurel>, Erişim tarihi: 31.05.2021

Philippe Hurel, <http://www153.pair.com/bensav/Compositeurs/Hurel.P.html>, Erişim tarihi: 31.05.2021

Philippe Hurel, <http://www.living-scores.com/learn/platform/philippehurel/theloopsproces/>, Erişim tarihi: 31.05.2021

Philippe Hurel, <http://www.living-scores.com/learn/platform/philippehurel/theloopsproces/>, Erişim tarihi: 01.06.2021

Philippe Gaubert, https://en.wikipedia.org/wiki/Philippe_Gaubert , Erişim tarihi: 16.07.2020

Pierre Dumail, <https://www.conservatoiredeparis.fr/fr/enseignant/pierre-dumail>, Erişim tarihi: 23.08.2020

Pierre-Yves Artaud, https://en.wikipedia.org/wiki/Pierre-Yves_Artaud , Erişim tarihi: 23.07.2020

Raymond Guiot, https://en.wikipedia.org/wiki/Raymond_Guiot , Erişim tarihi: 22.07.2020

Renaud François, <https://www.amazon.fr/product-reviews/B000027HHY>, Erişim tarihi: 20.08.2021

Société Nationale de Musique,
https://en.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A9t%C3%A9_Nationale_de_Musique,
 Erişim tarihi: 03.10.2021.

Sophie Cherrier, <https://www.conservatoiredeparis.fr/fr/enseignant/sophie-cherrier> ,
 Erişim tarihi: 23.07.2020

Toru Takemitsu, <https://en.schott-music.com/shop/autoren/toru-takemitsu>, Erişim
 tarihi: 19.08.2021

Toru Takemitsu, <https://betweentheedges.wordpress.com/2016/02/09/takemitsu-voice-program-notes/>, Erişim tarihi: 19.08.2021

Victor Coche, https://data.bnf.fr/fr/14782097/victor_coche/ , Erişim tarihi: 19.06.2020

Vincent Lucas, https://en.wikipedia.org/wiki/Vincent_Lucas, Erişim tarihi: 23.07.2020

Yoshihisa Taïra,
<http://www.cdmc.asso.fr/en/ressources/compositeurs/biographies/taira-yoshihisa-1937-2005>, Erişim tarihi: 20.08.2021

TEZ

AHMAD, P. (1980). *The Flute Professors of The Paris Conservatoire From Devienne To Taffanel, 1795-1908*. (Master of Arts) Retrieved from <https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc504499/m1/1/>

ALICI, S. (2010). *Paul Taffanel ve Morceaux Impose Geleneği* (Sanatta Yeterlik Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

AKSOY, R. N. (2009). *Flüt' te Ton Kavramı ve Ton Eğitiminde Kullanılan Marcel Moyse'un "De La Sonorite" Adlı Kitabının İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

AYDAR, Ç. (2002). *Evrensel Viyola Eğitiminin Türkiye Boyutu İçinde Ulusal Ekol Yaratma Araştırması*. (Sanatta Yeterlik Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

BYRNE, M. C. J. (1993). *Flute Performance Practice Derived from Pedagogical Treatises of the Paris Conservatoire 1838-1927*. (Doctor of Philosophy) Retrieved from <https://dspace.library.uvic.ca/handle/1828/9611>

COOK, K.R. (1991). *The Paris Conservatory and the "Solos de Concours" for flute 1900-1955*. (Doctor of Musical Arts) Retrieved from <https://catalog.hathitrust.org/Record/005833249>

FAIR, D. B. (2003). *Flutists' Family Tree: In Search of the American Flute School*. (Doctor of Musical Arts) Retrieved from <https://docer.com.ar/doc/c01eev>

FROST B. M. (2016). *Theatrical Elements in Tōru Takemitsu's Voice And Karlheinz Stockhausen's Zungenpfeiertanz*. (Doctor of Arts) Retrieved from <https://digscholarship.unco.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1391&context=dissertations>

GABARON, N. (2005). *L'enseignement de la flûte traversière, histoire de la constitution d'une discipline d'excellence en France*. Retrieved from <http://www.cefedem-aura.org/sites/default/files/recherche/memoire/gabaron.pdf>

GEARHEART, S. (2011). *Exploring The French Flute School In North America: An Examination Of The Pedagogical Materials Of Georges Barère, Marcel Moyse, And René Le Roy*. Retrieved from https://digitalcommons.lsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2081&context=gradschool_dissertations

GLICK, D. (2014). *Paul Taffanel and the Construction of the French Flute School*. (Master of Music) Retrieved from <https://kuscholarworks.ku.edu/handle/1808/14871>

GÜNDÜZ, J. (2008). *Andre Jolivet'in Cinq Incantations'u Üzerine Bir Çalışma Kılavuzu Önerisi*. (Sanatta Yeterlik Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

PARKER-HARLEY, J. C. (2005), *Magic and Evocation in The Cinq Incantations Pour Flûte Seule By André Jolivet*. (Doctor of Musical Arts). Retrieved from https://etd.ohiolink.edu/apexprod/rws_olink/r/1501/10?clear=10&p10_accession_number=ucin1116251581

HEPYÜCEL, C. (2009), *19. Yüzyıldan Günümüze Fransız Ekolü ve Marcel Moyse'un Dünya Flüt Sanatına Etkileri*. (Sanatta Yeterlik Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

LATTIMORE, L. I. (1987). *Les Morceaux de Concours de Flute du Conservatoire de Paris: A Structural Comparison of Selected Works of Jean-Louis Tulou And Joseph-Henri Altes*. (Doctor of Musical Arts) Retrieved from <https://digital.library.unt.edu/ark:/67531/metadc330772/>

SEÇKİN, E.M. (2011). *1950 Sonrası Flüt Müziği ve Özel Efektler*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

STOLTZ, L. (2003). *The French Flute Tradition*. (Master of Music). Retrieved from https://open.uct.ac.za/bitstream/handle/11427/7978/thesis_hum_2003_stoltz_l.pdf?sequence=1

STOLTZ, L. (2010). *A Study and Catalogue of French Flute Music Written Between 1945 and 2008*. (Doctor of Music).

SÖZER, A.T. (2015). *Yoshihisa Taira'nın Cadenza I'inde Kullanılan Çağdaş Flüt Teknikleri Üzerine Bir İnceleme*. (Yüksek Lisans Tezi). Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

ÖZER, A. (2010). *Flüt Tekniğinin Çağdaş Anlayışla İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

VERZOLA, J. P. G. (2013-2014) *The Paris Conservatory: A Music School of the French Revolutionary Movement*, RESEARCH PAPER

MAKALE

Kurtaslan, H. (2014). Flüt Ekollerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 244-252. <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/22.kurtaslan.pdf> Erişim Tarihi: 28.02.2021

ÖNERTÜRK, C. (2015). 20. Yüzyıl Müziğinde Öne Çıkan Flüt Tekniklerinin İncelenmesi ve Oluşabilecek Sorunlarla İlgili İcracı ve Bestecilere Tavsiyeler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 1-18. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/amader/issue/1724/21134>

ALTUNTAŞ, M. – SAZLI, K. (2017). Luciano Berio, Sequenza Serisi ve Üç Parametreye Genel Bakış. *İdil Dergisi* 6(38), 2853-2868. <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1511180209.pdf> Erişim tarihi: 03.10.2021

ÖZGEÇMİŞ

Emel DOĞAN UĞURLU, Flüt eğitimine 1997 yılında Adana Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası (Ç.D.S.O.) Flüt Sanatçısı Nevin APAYDIN ile başladı. 2001 yılında Lise öğrenimini tamamlayarak Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı Flüt bölümünde Lisans eğitimine başladı.

Lisans eğitimini 2005 yılında tamamlayarak aynı yıl Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde tam burslu olarak Yüksek Lisans Eğitimine başladı ve 2007 yılında tamamladı. Bilkent Üniversitesindeki eğitimi süresince Stiliana STAVREVA ile Flüt, Ayşe SEZER, Safinaz OLCAY, Stiliana STAVREVA ile Oda Müziği, Işın METİN ile Orkestra ve Darya YILMAZ ile Korrepetisyon çalışmalarını sürdürdü.

Emel DOĞAN UĞURLU, 2010 yılından bu yana Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Flüt Öğretim Görevlisi olarak görev yapmaktadır.